

Επίσημη Εφημερίδα L 147

της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Νομοθεσία

50ό έτος
8 Ιουνίου 2007

Περιεχόμενα

II Πράξεις εγκριθείσες δυνάμει των συνθηκών ΕΚ/Ευρατόμ των οποίων η δημοσίευση δεν είναι υποχρεωτική

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Επιτροπή

2007/374/ΕΚ:

- ★ Απόφαση της Επιτροπής, της 24ης Ιανουαρίου 2007, σχετικά με την κρατική ενίσχυση C 52/2005 (πρώην NN 88/2005) που χορήγησε η Ιταλική Δημοκρατία μέσω της συνεισφοράς για την αγορά ψηφιακών αποκωδικοποιητών [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2006) 6634] ⁽¹⁾ 1

2007/375/ΕΚ:

- ★ Απόφαση της Επιτροπής, της 7ης Φεβρουαρίου 2007, σχετικά με την απαλλαγή από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης των πετρελαιοειδών που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα για την παραγωγή αλουμίνιας στην Gardanne, στην περιοχή Shannou και στη Σαρδηνία, η οποία εφαρμόζεται αντίστοιχα από τη Γαλλία, την Ιρλανδία και την Ιταλία [C 78/2001 (πρώην NN 22/01), C 79/2001 (πρώην NN 23/01), C 80/2001 (πρώην NN 26/01)] [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2007) 286] ⁽¹⁾ 29

⁽¹⁾ Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ

II

(Πράξεις εγκριθείσες δυνάμει των συνθηκών ΕΚ/Ευρατόμ των οποίων η δημοσίευση δεν είναι υποχρεωτική)

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 24ης Ιανουαρίου 2007

σχετικά με την κρατική ενίσχυση C 52/2005 (πρώην NN 88/2005) που χορήγησε η Ιταλική Δημοκρατία μέσω της συνεισφοράς για την αγορά ψηφιακών αποκωδικοποιητών

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2006) 6634]

(Το κείμενο στην ιταλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2007/374/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2,

τη συνθήκη για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τα εν λόγω άρθρα ⁽¹⁾,

και αφού έλαβε υπόψη της τις διαβιβασθείσες παρατηρήσεις,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Στις 11 Μαΐου 2004, η εταιρεία Centro Europa 7 s.r.l. (που καλείται στο εξής «Euro 7») υπέβαλε καταγγελία που αφορούσε κρατικές ενισχύσεις σχετικά με το άρθρο 4 πρώτο εδάφιο του νόμου αριθ. 350/24 της 24ης Δεκεμβρίου 2003, (που καλείται στο εξής «προϋπολογισμός 2004»). Ο καταγγέλλων υπέβαλε περαιτέρω στοιχεία και παρατηρήσεις με επιστολή της 10ης Φεβρουαρίου 2005, στην οποία διατείνεται ότι η ιταλική κυβέρνηση είχε χρηματοδοτήσει το μέτρο βάσει του εδαφίου 211 του νόμου αριθ. 311/2004 («προϋπολογισμός 2005») και ζήτησε από την Επιτροπή να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας. Στις 3 Μαΐου 2005 και η εταιρεία Sky Italia s.r.l. (που καλείται στο εξής «Sky Italia») υπέβαλε καταγγελία σχετικά με τα δύο προαναφερθέντα

άρθρα. Στις 22 Ιουνίου 2005 διεξήχθη συνεδρίαση μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και της Sky Italia. Στις 31 Αυγούστου 2005 η δεύτερη καταγγέλλουσα εταιρεία υπέβαλε περαιτέρω στοιχεία σχετικά με τροποποιήσεις του νόμου της 3ης Μαΐου 2004 «περί κανόνων αρχής όσον αφορά τη διάρθρωση του ραδιοτηλεοπτικού συστήματος και της RAI — Radiotelevisione italiana S.p.a., καθώς και εξουσιοδότησης της κυβέρνησης προς έκδοση ενιαίας ρύθμισης για τον ραδιοτηλεοπτικό τομέα» («νόμος Gasparri») που ρυθμίζει τον τομέα αυτόν στην Ιταλία. Τέλος, στις 31 Οκτωβρίου 2005, η Sky Italia ζήτησε από την Επιτροπή -εν αναμονή της έκδοσης της απόφασης- να υποχρεώσει την ιταλική κυβέρνηση να αναστείλει την εφαρμογή του μέτρου βάσει του άρθρου 11 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, για την θέσπιση λεπτομερειών εφαρμογής του άρθρου 88 της συνθήκης ΕΚ ⁽²⁾.

- (2) Η Επιτροπή με επιστολές της της 13ης Οκτωβρίου 2004, της 21ης Απριλίου 2005 και της 15ης Ιουλίου 2005, ζήτησε πληροφορίες από την ιταλική κυβέρνηση. Οι πληροφορίες αυτές διαβιβάστηκαν στις 5 Νοεμβρίου 2004, στις 13 Μαΐου 2005 και στις 12 Σεπτεμβρίου 2005, μετά από σύντομη παράταση της προθεσμίας απάντησης. Στις 6 Ιουνίου του 2005 διεξήχθη συνεδρίαση μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και της Ιταλίας.
- (3) Η Ιταλία με επιστολές της της 20ής Σεπτεμβρίου 2005 και της 16ης Νοεμβρίου 2005 ενημέρωσε την Επιτροπή για την πρόθεσή της να μην παρατείνει το καθεστώς υπ' αυτήν τη μορφή.

⁽²⁾ ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1791/2006 (ΕΕ L 363 της 20.12.2006, σ. 1).

⁽¹⁾ ΕΕ C 118 της 19.5.2006, σ. 10.

(4) Η Επιτροπή, με επιστολή της της 21ης Δεκεμβρίου 2005, ανακοίνωσε στην Ιταλία την απόφασή της να κινήσει σχετικά με την υπό εξέταση ενίσχυση την επίσημη διαδικασία του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ (που καλείται στο εξής: «απόφαση κίνησης διαδικασίας»). Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία αυτή δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ⁽³⁾. Η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να διαβιβάσουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τα υπό εξέταση μέτρα.

(5) Μετά την παράταση της προθεσμίας, η Ιταλία με επιστολή της της 13ης Φεβρουαρίου 2006 υπέβαλε τις παρατηρήσεις που της ζητήθηκαν στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας. Η Επιτροπή έλαβε επίσης παρατηρήσεις από τα ακόλουθα ενδιαφερόμενα μέρη: από την ANIE (Εθνική Ομοσπονδία Ηλεκτρολογικών και Ηλεκτρονικών Επιχειρήσεων) με επιστολή της 19ης Ιουνίου 2006, από την Europa 7 με επιστολή της 19ης Ιουνίου 2006, από τη European Satellite Operator Association (ESOA) με επιστολή της 20ής Ιουνίου 2006, από τη Mediaset S.p.A. με επιστολή της 20ής Ιουνίου 2006, από τη RAI — Radiotelevisione Italiana, με επιστολή της 23ης Ιουνίου 2006 και από την Sky Italia με επιστολή της 26ης Ιουνίου 2006. Η Επιτροπή, με επιστολή της 12ης Ιουλίου 2006, διαβίβασε τις παρατηρήσεις αυτές στην Ιταλία η οποία δεν υπέβαλε κανένα σχόλιο σχετικά.

II. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

II.A ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

(6) Αντικείμενο της διαδικασίας επίσημης έρευνας αποτελεί το άρθρο 4 εδάφιο 1 του νόμου αριθ. 350/2003 («προϋπολογισμός 2004»), το διυπουργικό διάταγμα της 30ής Δεκεμβρίου 2003 «περί συνεισφοράς για την επίγεια ψηφιακή τηλεόραση και την ευρυζωνική πρόσβαση στο Διαδίκτυο βάσει του άρθρου 4 εδάφιο 1 και 2 του νόμου αριθ. 350 της 24ης Δεκεμβρίου 2003» και του εδαφίου 211 του νόμου 311/2004 («προϋπολογισμός 2005»).

(7) Το άρθρο 4 εδάφιο 1 του προϋπολογισμού 2004 προβλέπει κρατική συνεισφορά 150 ευρώ για τους χρήστες που αγοράζουν ή μισθώνουν συσκευή λήψης καλούμενη «set up box» ή «decoder» (που καλείται στο εξής: «αποκωδικοποιητής») η οποία επιτρέπει τη λήψη επίγειου δικτυακού τηλεοπτικού σήματος και τη σχετική διαλογικότητα (διαλογικές υπηρεσίες), με εγγραφή συνολικού ποσού δαπανών 110 εκατ. ευρώ. Επισημαίνεται ότι η συνεισφορά δεν μπορεί να χορηγηθεί για τους αποκωδικοποιητές που δεν λαμβάνουν επίγειο δικτυακό σήμα, ακόμα και αν επιτρέπουν τη λήψη και τη χρησιμοποίηση διαλογικών υπηρεσιών. Το κείμενο του υπό εξέταση άρθρου είναι το ακόλουθο:

«Το 2004, οι χρήστες ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών, που έχουν καταβάλει τη σχετική συνδρομή, και αγοράζουν ή μισθώνουν συσκευή που επιτρέπει την ελεύθερη λήψη -

χωρίς αποκρυψη και χωρίς καμία επιβάρυνση για τον χρήστη και για τον προμηθευτή περιεχομένου- επίγειου ψηφιακού τηλεοπτικού σήματος (T-DVB/C-DVB) και τις σχετικές διαλογικές υπηρεσίες, απολαύουν κρατικής συνεισφοράς 150 ευρώ. Η συνεισφορά θα παρασχεθεί μέχρι συνολικό ποσό δαπανών 110 εκατ. ευρώ».

(8) Στο άρθρο 4 εδάφιο 4 προσδιορίζεται ότι η συνεισφορά για την αγορά ή μίσθωση αποκωδικοποιητών τεχνολογίας C-DVB εγκρίνεται υπό τον όρο ότι η εμπορική προσφορά θα υποδεικνύει σαφώς στον χρήστη τους προμηθευτές περιεχομένου με τους οποίους οι ιδιοκτήτες της καλωδιακής πλατφόρμας έχουν συμφωνήσει τους όρους και τις συνθήκες για την καλωδιακή αναμετάδοση του σήματος που μεταδίδεται με επίγεια ψηφιακή τεχνολογία (T-DVB).

(9) Σύμφωνα με την Ιταλία, η συνεισφορά χορηγείται στους καταναλωτές για την αγορά ή την μίσθωση αποκωδικοποιητή που να επιτρέπει την ελεύθερη λήψη ψηφιακού σήματος χωρίς αποκρυψη και «χωρίς κανένα κόστος για τον χρήστη και τον προμηθευτή περιεχομένων». Πάντα σύμφωνα με ό,τι δήλωσε η Ιταλία, ως «λήψη ψηφιακού σήματος χωρίς αποκρυψη» νοείται η ικανότητα του αποκωδικοποιητή να εκτελέσει οποιαδήποτε διαλογική υπηρεσία που παρέχει οποιοσδήποτε ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός. Αυτή, ως εκ τούτου, είναι μια συνοπτική διατύπωση για να προσδιοριστεί το ότι ο αποκωδικοποιητής πρέπει να παρέχει τη δυνατότητα διαλογικών λειτουργιών χωρίς αποκρυψη (δηλαδή πρέπει όχι μόνο να είναι «διαλογικός» αλλά και να επιτρέπει τη «διαλειτουργικότητα»). Πρόκειται για αποκωδικοποιητή ανοιχτού προτύπου διεπαφής προγραμμάτων εφαρμογής (API) των οποίων η Multimedia Home Platform (MHP) αποτελεί το μοναδικό σχεδόν παράδειγμα.

(10) Βάσει του εδαφίου 211 του προϋπολογισμού 2005 αναχρηματοδοτείται το μέτρο μέχρι το ίδιο όριο συνολικού ποσού δαπανών των 110 εκατ. ευρώ, αλλά η συνεισφορά για τον αποκωδικοποιητή κατέρχεται στα 70 ευρώ. Το συγκεκριμένο καθεστώς δεν ισχύει πλέον από την 1η Δεκεμβρίου 2005.

(11) Το μέτρο είχε επιτυχία για δύο λόγους. Προφανώς σχεδόν δύο εκατ. Ιταλοί πολίτες αγόρασαν αποκωδικοποιητή επωφελούμενοι από τη συνεισφορά. Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί στο μισό των πωληθέντων μέχρι τα τέλη Νοεμβρίου 2005 αποκωδικοποιητών, ενώ το άλλο μισό αγοράστηκε από καταναλωτές που δεν επωφελήθηκαν από τη συνεισφορά, ακόμα και αν ο τύπος αποκωδικοποιητή που αγόρασαν μπορούσε να τύχει συνεισφοράς. Εξάλλου, χάρη σε οικονομίες κλίμακας στην παραγωγή που παρέσχον τη δυνατότητα επίτευξης αυτής της αύξησης της ζήτησης, η τιμή των διαλογικών αποκωδικοποιητών για τους καταναλωτές μειώθηκε από τα 300 έως 350 ευρώ σε περίπου 150 ευρώ.

⁽³⁾ Βλέπε υποσημείωση 1.

- (12) Μετά τα δύο υπό εξέταση μέτρα ακολούθησε, το 2006, ένα συναφές μέτρο, βάσει του άρθρου 1 εδάφιο 572 του νόμου αριθ. 266/2005, της 23ης Δεκεμβρίου 2005 («προϋπολογισμού 2006»), ο οποίος προβλέπει συνεισφορά υπέρ των χρηστών της Σαρδηνίας και της Valle d' Aosta που αγοράζουν αποκωδικοποιητή⁽⁴⁾: 90 ευρώ εάν τον αγοράσουν από την 1η έως την 31η Δεκεμβρίου 2005 και 70 ευρώ από την 1η Ιανουαρίου 2006 και μετά.
- (13) Όσον αφορά τα μέτρα που προβλέπονται για το 2004-2005, ο προϋπολογισμός 2006 συνδέει άμεσα τη συνεισφορά με τη διαλειτουργικότητα του αποκωδικοποιητή χωρίς να αποκλείει εκ των προτέρων τους αποκωδικοποιητές μη επίγειας μετάδοσης.
- (14) Η AGCM (Αρχή Διασφάλισης του Ανταγωνισμού και της Αγοράς) στην απόφασή της της 11ης Μαΐου 2006, απέρριψε⁽⁵⁾ καταγγελία κατά του άρθρου 1 εδάφιο 572 του προϋπολογισμού του 2006, στην οποία ο καταγγέλων διατείνεται ότι το μέτρο αυτό ευνοούσε επιχειρήσεις που συνδέονταν με την οικογένεια του Silvio Berlusconi. Η διαδικασία στηριζόταν στον νόμο αριθ. 215, της 20ής Ιουλίου 2004 «περί σύγκρουσης συμφερόντων».

II.B ΙΣΤΟΡΙΚΟ

II.B.1 ΟΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΝΤΕΣ

- (15) Η Europa 7 είναι μια ιταλική επιχείρηση ιδιοκτήτρια εκχώρησης αναλογικής ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης, που λειτουργεί από το 1999. Η επιχείρηση δεν έχει ωστόσο μπορεί να λειτουργήσει στην αγορά της αναλογικής ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης λόγω -σύμφωνα με ό,τι ισχυρίζεται- της συμπεριφοράς των εθνικών αρχών που δεν έχουν ακόμα ορίσει τις συχνότητες που χρειάζεται η Europa 7 για να μεταδώσει.
- (16) Η Sky Italia είναι μια τηλεόραση επί πληρωμή, δορυφορικής μετάδοσης, που ανήκει στην News Corporation. Η επιχείρηση συστάθηκε μετά από ανάληψη, από μέρους της News Corporation, του ελέγχου της Telepiù S.p.A. και της Stream S.p.A., το 2003, μιας συγκέντρωσης που εγκρίθηκε αφού επιβλήθηκε η ανάληψη συγκεκριμένων υποχρεώσεων (υπόθεση αριθ. COMP/M.2876 Newscorp/Telepiù). Βάσει αυτής της ανάληψης η Sky Italia όφειλε να εκχωρήσει τις δραστηριότητες της στην επίγεια πλατφόρμα: η επιχείρηση δεν μπορεί να λειτουργήσει στην Ιταλία ως επίγειος φορέας εκμετάλλευσης δικτύου ή ως επίγειος φορέας τηλεόρασης επί πληρωμή.

II.B.2 ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- (17) Το μέτρο εξετάζεται στο πλαίσιο της ψηφιακοποίησης της ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης που έχει επίδραση σήμερα σε όλες τις διαθέσιμες πλατφόρμες μετάδοσης δηλαδή στις πλατφόρμες καλωδιακής, δορυφορικής και επίγειας μετάδοσης. Ακολούθως αναφέρεται ως «DVB-T» η ψηφιακή βιντεοεκπομπή

σε επίγειο δίκτυο. Άλλες μορφές ψηφιακής βιντεοεκπομπής αναφέρονται ως DVB-S (δορυφορική) και ως DVB-C (καλωδιακή). Το κύριο πλεονέκτημα της μετάβασης προς την ψηφιακή τεχνολογία, σε σχέση με την ραδιοτηλεοπτική μετάδοση με αναλογική τεχνολογία, είναι η αύξηση της χωρητικότητας μετάδοσης σε όλες τις πλατφόρμες η οποία επιτυγχάνεται μέσω της αποτελεσματικότερης χρησιμοποίησης του ραδιοφάσματος⁽⁶⁾. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για την επίγεια τηλεόραση λαμβανομένων υπόψη των ορίων διαθεσιμότητας του ραδιοφάσματος. Μεταξύ του 2002 και του 2005, η Επιτροπή υποστήριξε ενεργά τη μετάβαση προς την ψηφιακή ραδιοτηλεοπτική μετάδοση, εκδίδοντας πολυάριθμες ανακοινώσεις σχετικά με το θέμα⁽⁷⁾. Στις ανακοινώσεις αυτές η Επιτροπή υποστήριξε επίσης τη διάδοση των καλούμενων ψηφιακών τεχνολογιών με «ανοιχτά πρότυπα», δηλαδή τεχνολογιών που επιτρέπουν τη διαλογικότητα με τους τελικούς καταναλωτές και την «διαλειτουργικότητα μέσω “ανοιχτής” διεπαφής προγραμμάτων εφαρμογής (API) (ελεύθερης πρόσβασης)»: με άλλα λόγια, τη δυνατότητα για διάφορους παραγωγούς και καταναλωτές να συνδεθούν μεταξύ τους χάρη σε μια τεχνολογία στην οποία έχουν ελεύθερη πρόσβαση όλοι οι φορείς της αγοράς.

- (18) Η θέαση προγραμμάτων που μεταδίδονται ψηφιακά μέσω των πλέον διαδεδομένων τηλεοπτικών συσκευών απαιτεί τη χρήση αποκωδικοποιητή (ακόμα και αν σε ορισμένες τηλεοπτικές συσκευές πιο πρόσφατης κατασκευής είναι ήδη ενσωματωμένος). Στην αγορά κυκλοφορούν διάφορα είδη ψηφιακών αποκωδικοποιητών που μπορούν, σε γενικές γραμμές, να ταξινομηθούν βάσει των χαρακτηριστικών και των λειτουργιών τους, ως ακολούθως: α) απλής αποκωδικοποίησης ψηφιακών προγραμμάτων επίγειας ή δορυφορικής πλατφόρμας β) διαλογικότητας (δυνατότητας αποστολής πληροφοριών στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς), γ) πρόσβασης υπό όρους (δυνατότητας αποκωδικοποίησης τηλεοπτικών υπηρεσιών επί πληρωμή), δ) διαλειτουργικότητας (δυνατότητας χρησιμοποίησης των ιδίων αποκωδικοποιητών για τη λήψη προγραμμάτων που μεταδίδουν διάφοροι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί στην ίδια πλατφόρμα). Η διαλειτουργικότητα μπορεί να επιτευχθεί εύκολα χάρη στην υιοθέτηση «ανοιχτών προτύπων» από μέρους των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών και με τη χρησιμοποίηση στους αποκωδικοποιητές των αντίστοιχων «ανοιχτών» διεπαφών (ελεύθερης πρόσβασης). Εναλλακτικά, η διαλειτουργικότητα απαιτεί οι ιδιοκτήτες των τεχνολογιών με δικαιώματα αποκλειστικής εκμετάλλευσης να δεχτούν να διαθέσουν τις αναγκαίες ειδικές τεχνολογίες. Παρότι θεωρητικά ένας αποκωδικοποιητής μπορεί να παράσχει σειρά συνδυασμών των προαναφερθεισών λειτουργιών, ουσιαστικά οι πιο διαδεδομένες κατηγορίες αποκωδικοποιητών είναι οι ακόλουθες: α) οι καλούμενοι «zapper» (απλή λειτουργία αποκωδικοποίησης), β) οι αποκωδικοποιητές με δικαιώματα αποκλειστικής εκμετάλλευσης της Sky (διαλογικοί, με πρόσβαση υπό όρους,

⁽⁴⁾ Ακριβέστερα, το κείμενο του νόμου στο προαναφερθέν άρθρο, ορίζει ότι «[...] η συνεισφορά αναγνωρίζεται υπό τον όρο ότι εξασφαλίζεται η άμεση λήψη χωρίς περιορισμό των περιεχομένων και υπηρεσιών χωρίς απόκρυψη και ότι προβλέπονται παροχές διαλογικότητας, [...] μέσω “ανοιχτών” διεπαφών προγραμμάτων (API) και αναγνωρισμένων ως τοιούτων, σύμφωνα με τους κανόνες που έχουν δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, βάσει του άρθρου 18 της οδηγίας 2002/21/ΕΚ, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002 [...]»

⁽⁵⁾ Διάταξη αριθ. 15389 της AGCM C12 «Πρόεδρος του υπουργικού συμβουλίου — συνεισφορές αποκωδικοποιητή TV», της 10ης Μαΐου 2006, που στηρίζεται στον νόμο περί σύγκρουσης συμφερόντων.

⁽⁶⁾ Για τη διαβίβαση των ιδίων στοιχείων, σύμφωνα με την ποιότητα της ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης και της χρήσης της διαλογικότητας, η ψηφιακή τεχνολογία χρησιμοποιεί το πολύ το ένα πέμπτο της συχνότητας που απαιτείται με την αναλογική τεχνολογία μετάδοσης.

⁽⁷⁾ Βλέπε COM (2002) 263 τελικό, «Ανακοίνωση της Επιτροπής — e-Europe 2005: κοινωνία της πληροφορίας για όλους», στην ΕΕ C 154 Ε της 29.5.2001, σ. 123, COM(2003) 541 τελικό, «Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη μετάβαση από τις αναλογικές στις ψηφιακές ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές (από την ψηφιακή μετάδοση στην κατάργηση της αναλογικής μετάδοσης)» στην ΕΕ C 96 της 24.4.2004, σ. 17, COM(2004) 541 τελικό, «Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη διαλειτουργικότητα υπηρεσιών ψηφιακής διαλογικής τηλεόρασης», στην ΕΕ C 123 της 21.5.2005, σ. 2 και COM (2005) 204 τελικό, «Ανακοίνωση της Επιτροπής — σχετικά με την επίσημη της μετάβασης από τις αναλογικές στις ψηφιακές ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές», στην ΕΕ C 49 της 28.2.2006, σ. 23.

αλλά όχι και ελεύθερης πρόσβασης και γ) οι επιδοτούμενοι αποκωδικοποιητές (διαλογικοί, με πρόσβαση υπό όρους και ελεύθερης πρόσβασης).

- (19) Στην Ιταλία λειτουργούν τέσσερις πλατφόρμες ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης: i) μέσω δορυφόρου, στον οποίο διατίθενται τα κύρια κανάλια χωρίς απόκρυψη παρεχόμενων ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών συν τα κανάλια της Sky Italia, στα προγράμματα της οποίας μπορεί κανείς να έχει πρόσβαση μέσω συνδρομής ή με συμφωνίες πληρωμής ανά χρόνο θέασης, ii) ερτζιανής επίγειας τηλεόρασης⁽⁸⁾, στην οποία τον Δεκέμβριο 2005 λειτουργούσαν 6 εθνικοί ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί, δηλαδή η RAI (χωρίς απόκρυψη), η Mediaset⁽⁹⁾ (χωρίς απόκρυψη και με χρέωση ανά θέαση), η Telecom Italia Media/La 7 (χωρίς απόκρυψη και με χρέωση ανά θέαση), η Holland Coordinator & Service Company Italia (HCSC) που είναι ιδιοκτήτρια της Prima TV/DFree, ο όμιλος Gruppo l'Espresso και η Television Broadcasting Systems (χωρίς απόκρυψη)⁽¹⁰⁾. Λειτουργούν επίσης σχεδόν 500 τοπικοί φορείς επίγειας αναλογικής ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης και 78⁽¹¹⁾ τοπικοί φορείς ψηφιακής μετάδοσης, iii) καλωδιακής, όπου λειτουργεί η Fastweb (χωρίς απόκρυψη και με υπηρεσίες επί πληρωμή), και iv) X-DSL, όπου λειτουργούν οι Fastweb και Rosso Alice της Telecom Italia (χωρίς απόκρυψη και με υπηρεσίες επί πληρωμή).
- (20) Η Sky Italia είναι δορυφορικός ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός μετάδοσης επί πληρωμή που κατέχει σχεδόν μονοπωλιακή θέση στην ιταλική αγορά της δορυφορικής μετάδοσης τηλεοπτικών προγραμμάτων επί πληρωμή, αλλά όπως έχει υπενθυμιστεί ήδη, δεν μπορεί να λειτουργήσει στην Ιταλία ως επίγειος φορέας εκμετάλλευσης δικτύου ή επίγειος φορέας τηλεόρασης επί πληρωμή.
- (21) Ουσιαστικά δεν λειτουργεί καλωδιακή μετάδοση στην Ιταλία, παρότι η Fastweb — ιδιοκτήτρια ενός καλωδιακού δικτύου και τηλεοπτικός φορέας επί πληρωμή που λειτουργεί σε ορισμένες ιταλικές πόλεις — απέκτησε τον Μάρτιο 2004 σχεδόν 140 000 χρήστες τηλεόρασης χρησιμοποιώντας υποδομή οπτικών ινών και DSL.
- (22) Η τηλεοπτική λήψη στην Ιταλία συνεχίζει να πραγματοποιείται κυρίως επίγεια, με διείσδυση της αγοράς που αντιστοιχεί σε 19 εκατ. νοικοκυριά περίπου επί συνόλου 22 εκατ. Οι κύριοι φορείς στην αγορά είναι ο δημόσιος ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός (RAI), με τρία κανάλια, και ο εμπορικός ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός Mediaset και αυτός με τρία κανάλια. Οι δύο αυτοί φορείς καλύπτουν περίπου το 85 % του τηλεοπτικού κοινού στην Ιταλία. Η AGCOM (Ιταλική Αρχή Διασφάλισης των Επικοινωνιών), (που καλείται στο εξής: «AGCOM»), σε απόφασή της της 11ης Μαρτίου 2005, εξέτασε την τηλεοπτική αγορά βάσει του νόμου αριθ. 112/2004, και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι δύο φορείς

κατέχουν από κοινού δεσπόζουσα θέση στην αγορά αυτή⁽¹²⁾ και τους επέβαλε σειρά υποχρεώσεων⁽¹³⁾ με σκοπό την προστασία του πλουραλισμού της ίδιας της αγοράς. Επίσης, στις 27 Ιουνίου 2006, η AGCOM κοινοποίησε στην Επιτροπή τον ορισμό των σχετικών αγορών στην αγορά της επίγειας αναλογικής τηλεόρασης και την αξιολόγηση της σημαντικής τους ισχύος στην αγορά, συμπεραίνοντας ότι η RAI και η Mediaset κατείχαν από κοινού δεσπόζουσα θέση στην αγορά αυτή. Η AGCOM δεν ανακοίνωσε ωστόσο μέτρα προς διόρθωση της κατάστασης. Στις 27 Ιουλίου 2006, βάσει του άρθρου 7 παράγραφος 3 της οδηγίας 2002/21/EK, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία-πλαίσιο)⁽¹⁴⁾, η Επιτροπή απέστειλε στην AGCOM τις παρατηρήσεις της στις οποίες, παρότι ουσιαστικά συμφωνούσε με τα συμπεράσματα της αρχής αυτής, ζήτησε μια πιο διεξοδική ανάλυση και κάλεσε την AGCOM να της κοινοποιήσει, το συντομότερο δυνατό, τα διορθωτικά μέτρα. Τέλος, η Επιτροπή εξετάζει επί του παρόντος μια καταγγελία όπου ο καταγγέλων διατείνεται ότι ο νόμος αριθ. 112/2004, που ρυθμίζει τη μετάβαση («switch-over») από την τεχνολογία της αναλογικής ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης σε εκείνη της επίγειας ψηφιακής μετάδοσης, υψώνει εμπόδια στην είσοδο νέων ανταγωνιστών στις αγορές της τηλεοπτικής διαφήμισης και των υπηρεσιών μετάδοσης. Αφού ζήτησε από την Ιταλία να υποβάλει τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την καταγγελία αυτή και αφού διαβίβασε αίτηση πληροφοριών τόσο προς την Ιταλία όσο και προς τις επιχειρήσεις τις οποίες αφορούσαν τα μέτρα, στις 19 Ιουλίου 2006 απεύθυνε προς την Ιταλία προειδοποιητική επιστολή σχετικά με την παραβίαση των οδηγιών 2002/21/EK που ήδη αναφέρθηκε, 2002/20/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία πλαίσιο)⁽¹⁵⁾ και 2002/77/EK της Επιτροπής, της 16ης Σεπτεμβρίου 2002, σχετικά με τον ανταγωνισμό στις αγορές δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών⁽¹⁶⁾. Η Ιταλία απάντησε στις 15 Σεπτεμβρίου 2006. Μετά από την αποστολή της τελευταίας αυτής απάντησης, η Επιτροπή έλαβε από το ιταλικό κράτος αντίγραφο του σχεδίου νόμου περί μεταρρύθμισης του ιταλικού κανονιστικού πλαισίου του ραδιοτηλεοπτικού τομέα, μεταρρύθμιση η οποία είχε ως στόχο τη διόρθωση των προβλημάτων που αναφέρονταν στην προειδοποιητική επιστολή. Το εν λόγω σχέδιο νόμου εξετάζεται επί του παρόντος από την Επιτροπή.

- (23) Τον Ιούνιο 2005, το συνολικό ποσοστό διείσδυσης της ψηφιακής τηλεόρασης αντιστοιχούσε στο 34,5 % των νοικοκυριών, με συνολικά περίπου 7,3 εκατ. τηλεθεατές. Ο

⁽⁸⁾ Προς απλούστευση, στη συνέχεια του κειμένου χρησιμοποιείται μόνο ο όρος «επίγεια».

⁽⁹⁾ Οι υποδομές αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης από μέρους της RTI, που εν πάση περιπτώσει ανήκει στη Mediaset.

⁽¹⁰⁾ Κατά τα τέλη Δεκεμβρίου 2005, η Mediaset είχε αγοράσει από τη Holland Italia τις αναλογικές συχνότητες της EuropaTV και σχεδίαζε να δημιουργήσει ένα κανάλι DVB-H για την κινητή τηλεόραση. Βάσει των πληροφοριών που υπέβαλαν οι ιταλικές αρχές στην υπόθεση κρατικής ενίσχυσης C52/2005, της 13ης Μαΐου 2005 (στοιχείο αναφοράς A/33952), το 2005 οι επιχειρήσεις που λειτουργούσαν στην αγορά ήταν η RAI, η RTI, η TI και η Prima TV.

⁽¹¹⁾ Στοιχείο ληφθέν από τις πληροφορίες που υπέβαλαν οι ιταλικές αρχές για την υπόθεση κρατικής ενίσχυσης C52/2005, της 13ης Μαΐου 2005.

⁽¹²⁾ Απόφαση της AGCOM αριθ. 136/05/CONS, «περί παρεμβάσεων για την προστασία του πλουραλισμού βάσει του νόμου αριθ. 112, της 3ης Μαΐου 2004», Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ιταλικής Δημοκρατίας, της 11ης Μαρτίου 2005, αριθ. 35.

⁽¹³⁾ Οι περισσότερες σχετικές υποχρεώσεις που επιβλήθηκαν στους δύο φορείς είναι: α) επιτάχυνση της ψηφιακοποίησης του δικτύου· β) η RTI πρέπει να χρησιμοποιήσει διαφημιστικό διανομέα διαφορετικό από την Publitalia '80 για τις μεταδόσεις ψηφιακής τεχνολογίας, επίσης, η Publitalia '80 πρέπει να χωρίσει από λογιστική άποψη τα έσοδα που προέρχονται από την αναλογική τηλεόραση και εκείνα που προέρχονται από την επίγεια ψηφιακή τηλεόραση· γ) η RAI πρέπει να πραγματοποιήσει ένα νέο πρόγραμμα γενικού περιεχομένου προς μετάδοση με ψηφιακή τεχνολογία.

⁽¹⁴⁾ ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σ. 33.

⁽¹⁵⁾ ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σ. 21.

⁽¹⁶⁾ ΕΕ L 249 της 17.9.2002, σ. 21.

αριθμός αυτός περιλαμβάνει τους θεατές της επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης, της δορυφορικής τηλεόρασης και της καλωδιακής/ADSL τηλεόρασης. Οι θεατές της επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης συνιστούσαν το 10 % των νοικοκυριών. Πάνω από το ένα τρίτο από αυτούς (0,8 εκατ.) ήταν θεατές τηλεοπτικού περιεχομένου με χρέωση ανά θέαση⁽¹⁷⁾. Στην πράξη δημοσίευσης της παρούσας απόφασης, ωστόσο, τα δύο είδη προσφοράς ψηφιακής τηλεόρασης — επίγεια και δορυφορική — θα πρέπει να φθάσουν και τα δύο ένα ανάλογο επίπεδο ακροαματικότητας (5 εκατ. τηλεθεατών για τη δορυφορική και 4 εκατ. για τη επίγεια ψηφιακή).

(24) Η διείσδυση της δορυφορικής τηλεόρασης είναι περιορισμένη: Τον Ιούνιο 2005, το 16 % περίπου των νοικοκυριών (4,8 εκατ. άτομα) διέθετε παραβολική κεραία. Τα τέσσερα πέμπτα περίπου των νοικοκυριών αυτών είχαν συνδρομή στην πλατφόρμα DTH (δορυφορική) της Sky Italia: η Sky Italia είχε περίπου 3,3 εκατ. χρήστες τον Ιούνιο 2005 και σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, είχε φθάσει τα 3,9 εκατ. συνδρομητές κατά τα τέλη του ίδιου έτους. Η Sky Italia αντιπροσωπεύει, ως εκ τούτου, τον τρίτο τηλεοπτικό φορέα στην Ιταλία⁽¹⁸⁾.

(25) Προς αντιμετώπιση της πειρατείας, από τα τέλη του 2004 η Sky άρχισε να κωδικοποιεί το σήμα της με τη λεγόμενη ιδιοταγή τεχνολογία (αποκλειστικής ιδιοκτησίας) NDS, που ανήκε για την ιταλική αγορά σε εταιρεία ελεγχόμενη από τον όμιλο Newscorp, η οποία είναι η μητρική εταιρεία της Sky. Πρόκειται για ένα είδος και πρόσβασης, δεδομένου ότι η πρόσβαση στους αποκωδικοποιητές NDS απαιτεί δυνατότητα πρόσβασης στην τεχνολογία ή σε ορισμένα των αποκωδικοποιητών, αντίθετα με ό,τι συμβαίνει με τους αποκωδικοποιητές κοινής «ανοιχτής» διεπαφής. Η Sky εκμισθώνει στους συνδρομητές της αποκωδικοποιητές στους οποίους χρησιμοποιείται αυτή η τεχνολογία ελεγχόμενης πρόσβασης. Όταν αποφάσισε να υιοθετήσει την τεχνολογία NDS, η εταιρεία φρόντισε να αντικαταστήσει όλους τους αποκωδικοποιητές που βρίσκονταν στην κατοχή των συνδρομητών της.

(26) Οι επίγειοι ψηφιακοί ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί αντίθετα, χρησιμοποιούν σήμερα την καλούμενη τεχνολογία ελεύθερης πρόσβασης, δηλαδή τεχνολογία που χρησιμοποιεί «ανοιχτά» πρότυπα για τη διαλογικότητα. Πρόκειται για τη μόνη τεχνολογία που μπορεί να επιτρέψει, προς το παρόν, την ταυτόχρονη λήψη όλων των καναλιών επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης με ενιαίο αποκωδικοποιητή — αναπαράγοντας δηλαδή τη σημερινή κατάσταση της αναλογικής τεχνολογίας — συν τη διαλογικότητα και τις λειτουργίες πρόσβασης υπό όρους που επιτρέπουν τη χρησιμοποίηση προπληρωμένης κάρτας για την χρέωση ανά θέαση.

(27) Το υπό εξέταση μέτρο ενίσχυσης προορίζεται για αποκωδικοποιητές που επιτρέπουν τη λήψη επίγειων δικτυακών μεταδόσεων όπου παρέχονται διαλογικές υπηρεσίες. Η ψηφιακή τεχνολογία μπορεί να παράσχει τη δυνατότητα μετάδοσης σε μεγαλύτερο αριθμό τηλεοπτικών καναλιών, στο πλαίσιο της ίδιας συχνότητας, απ' ό,τι η αναλογική τεχνολογία. Τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από τη χρησιμοποίηση «ανοιχτών» διεπαφών έχουν ήδη περιγραφεί προηγουμένως.

⁽¹⁷⁾ Μέτρο 15389 της AGCM CI2 «Πρόεδρος του υπουργικού συμβουλίου — Συνεισφορές τηλεοπτικών αποκωδικοποιητών», της 10ης Μαΐου 2006.

⁽¹⁸⁾ Ετήσια έκθεση της AGCOM, της 30ής Ιουνίου 2006.

(28) Η Ιταλία κίνησε τη διαδικασία ψηφιακοποίησης με τον νόμο αριθ. 66, της 20ής Μαρτίου 2001, που όριζε ότι μέχρι τον Δεκέμβριο 2006, θα έπρεπε να ολοκληρωθεί η μετάβαση προς την ψηφιακή τεχνολογία («switch over») και έπρεπε να διακοπεί η μετάδοση με αναλογική τεχνολογία («switch off»). Από τα τέλη του 2003, οι μεταδόσεις με ψηφιακή μέθοδο (T-DVB) πραγματοποιούνται παράλληλα με εκείνες με αναλογική τεχνολογία (πρόκειται για το καλούμενο «στάδιο ταυτόχρονης μετάδοσης» («simulcast»)). Με το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 273, της 22ας Δεκεμβρίου 2005, αναβλήθηκε για το 2008 η ημερομηνία κατάργησης («switch off»). Κατόπιν, στις 30 Αυγούστου 2006, ο υπουργός επικοινωνιών Paolo Gentiloni δήλωσε ότι το «switch off» αναβλήθηκε για ακόμα αργότερα, μέχρι τις 30 Νοεμβρίου 2012⁽¹⁹⁾.

(29) Εν τω μεταξύ, βάσει του νόμου αριθ. 112/2004, που ρυθμίζει τον τομέα αυτό στην Ιταλία, μόνο οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί που ήδη μεταδίδουν με την αναλογική τεχνολογία μπορούν να ζητήσουν αδειοδότηση για πειραματική ψηφιακή μετάδοση ή/και εκχώρηση για ψηφιακή μετάδοση. Οι φορείς αναλογικής τεχνολογίας δεν έχουν τυπικά υποχρέωση να ελευθερώσουν τις συχνότητες — οι οποίες ουδέποτε ανακατανεμήθηκαν ή αποτέλεσαν αντικείμενο πώλησης υποκείμενης σε κανονιστική ρύθμιση από μέρους της Ιταλίας — που χρησιμοποιούνται για τις μεταδόσεις με αναλογική τεχνολογία μετά τη μετάβαση στην ψηφιακή τεχνολογία. Οι νέοι ανταγωνιστές μπορούν να έχουν πρόσβαση στην αγορά μόνο αν αγοράσουν συχνότητες από φορείς που λειτουργούν ήδη στην ίδια αγορά. Τον Δεκέμβριο 2005, είχαν χορηγηθεί άδειες για 7 multiplex (δέσμες συχνοτήτων που περιέχουν ένα ή περισσότερα προγράμματα) για την επίγεια ψηφιακή τηλεόραση. Η RAI και η Mediaset διαθέτουν δύο multiplex, ενώ η Telecom Italia/TV International, η D-Free και ο όμιλος Gruppo Espresso έχουν από ένα «multiplex» έκαστος. Βάσει του ιταλικού ρυθμιστικού συστήματος, οι φορείς εκμετάλλευσης δικτύου που διαθέτουν περισσότερη από μία εκχώρηση για τη δικτυακή ραδιοτηλεοπτική μετάδοση πρέπει να παραχωρήσουν πρόσβαση στο 40 % του εύρους ζώνης τους σε ανεξάρτητους προμηθευτές περιεχομένου. Το 2006, η Telecom Italia και ο φορέας κινητής τηλεόρασης H3G, αφού απέκτησαν υποδομή και αδειοδοτήσεις από ήδη υπάρχοντες περιφερειακούς και τοπικούς φορείς αναλογικής τεχνολογίας, εισήλθαν στην αγορά της επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης και ξεκίνησαν την πραγματοποίηση δύο νέων «multiplex» με την ψηφιακοποίηση των δικτύων που είχαν αποκτήσει.

(30) Η διάκριση μεταξύ ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών (PTO) και φορέων εκμετάλλευσης δικτύου (ΦΕΔ) δεν έχει ιδιαίτερη σημασία για τους κύριους ιταλικούς PTO του τομέα της επίγειας τηλεόρασης, γιατί τόσο η RAI όσο και η Mediaset, η La7 και η D-Free διαθέτουν δική τους ελεγχόμενη εταιρεία για επίγεια μετάδοση. Παρατηρείται ότι η ιταλική τηλεοπτική αγορά χαρακτηρίζεται από ισχυρή καθετοποίηση μεταξύ ΦΕΔ και PTO. Η υποχρέωση του από νομική άποψη διαχωρισμού μεταξύ των δύο μορφών εταιρειών θεσπίστηκε από την AGCOM με την απόφαση 435/01/CONS του 2001, και τούτο μόνο όσον αφορά την ψηφιακή τηλεόραση. Οι ΦΕΔ της δορυφορικής τηλεόρασης δεν έχουν αντίθετα ενσωματωθεί στους PTO.

⁽¹⁹⁾ Δικτυακός τόπος του υπουργού επικοινωνιών της Ιταλίας τμήμα «News».

- (31) Όσον αφορά την κάλυψη ως προς την T-DVB, κατά την AGCOM⁽²⁰⁾, το 2004, περισσότερο από το 50 % του πληθυσμού καλυπτόταν ουσιαστικά από τουλάχιστον δύο «multiplex», ενώ το 60 % καλυπτόταν ενδεχομένως από 3 «multiplex». Βάσει της τάσης της αγοράς, η κάλυψη θα πρέπει να αυξηθεί σημαντικά. Σύμφωνα με την Ιταλία, το 85 % των νοικοκυριών θα μπορούσε μετά την μετάβαση προς την επίγεια δικτυακή τεχνολογία να καλύπτεται ενδεχομένως από τουλάχιστον δύο «multiplex». Από την άλλη πλευρά, η δορυφορική ραδιοτηλεοπτική μετάδοση μπορεί να καλύψει ουσιαστικά το 100 % του πληθυσμού.
- (32) Όσον αφορά τα προγράμματα, σύμφωνα με την Ιταλία, τον Ιούνιο 2005, μετέδιδαν χωρίς απόκρυψη στις επίγειες ψηφιακές συχνότητες 23 εθνικά κανάλια και περίπου 250 τοπικά. Δέκα από αυτά τα εθνικά κανάλια μετέδιδαν σε «simulcast» με την αναλογική επίγεια τηλεόραση (ταυτόχρονη μετάδοση με αναλογική και δικτυακή τεχνολογία), τέσσερα κανάλια είχαν δημιουργηθεί επί τούτω για τη δικτυακή ραδιοτηλεοπτική μετάδοση, τα δε άλλα κανάλια μετέδιδαν σε «simulcast» με δορυφορική μετάδοση.
- (33) Όπως ήδη αναφέρθηκε, η τηλεοπτική αγορά χαρακτηριζόταν κατά το παρελθόν από τη μαζική θύαση της τηλεόρασης χωρίς απόκρυψη με επίγεια αναλογική μετάδοση και από την προσφορά δορυφορικής τηλεόρασης επί πληρωμή. Η εισαγωγή της επίγεια ψηφιακής τηλεόρασης και η ανάπτυξη της καλωδιακής τηλεόρασης και του Διαδικτύου μεταβάλλουν αυτό το μοντέλο. Ουσιαστικά, από τον Ιανουάριο 2005, η Mediaset και η Telecom Italia (μέσω της La7) προσέφεραν με την T-DVB τηλεοπτική υπηρεσία επί πληρωμή για τη μετάδοση των ποδοσφαιρικών αγώνων πρώτης εθνικής κατηγορίας που βασίζεται σ' ένα σύστημα προπληρωμένων καρτών. Ταυτόχρονα, η TF1 (που κατέχει το 49 % του ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού D-Free) εκδίδωσε το ενδιαφέρον της για την ενδεχόμενη προώθηση καναλιών επί πληρωμή στο δικό της «multiplex» T-DVB. Με το υπό εξέταση μέτρο καθίστανται δυνατές οι τηλεοπτικές υπηρεσίες επί πληρωμή από τη διαλογική ψηφιακή τεχνολογία που περιέχεται στους επιδοτούμενους αποκωδικοποιητές, με το σύστημα των προπληρωμένων καρτών.
- (34) Το σύνολο των εσόδων που συγκεντρώθηκαν στην τηλεοπτική αγορά το 2005 ανερχόταν σε 6 851 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων το 57 % περίπου (3 885 εκατ. ευρώ) προήλθαν από τη διαφήμιση και το 21 % από τα τηλεοπτικά τέλη που καταβλήθηκαν στη RAI και από την προσφορά της τηλεόρασης επί πληρωμή (1 483 και 1 437 εκατ. ευρώ αντιστοίχως). Τα έσοδα από την τηλεόραση επί πληρωμή αντιπροσωπεύουν 1 199 εκατ. ευρώ από συνδρομές (με αύξηση κατά 26,4 % από το 2004) και 238 εκατ. ευρώ από πληρωμές ανά χρόνο θύασης (με αύξηση κατά 65 % από το 2004): ένα σημαντικό ποσό (45 εκατ. ευρώ) του τελευταίου αυτού αριθμητικού ποσού αποτελείται από έσοδα από νέες υπηρεσίες της επίγεια ψηφιακής τηλεόρασης.

II.G ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΟΥΝ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

- (35) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας η Επιτροπή παρατήρησε, καταρχάς, ότι το εν λόγω μέτρο φαινόταν να

ανταποκρίνεται σε όλα τα κριτήρια του άρθρου 87 παράγραφος 1 και μπορούσε, ως εκ τούτου, να θεωρηθεί ότι συνιστά κρατική ενίσχυση. Ειδικότερα, με την υπό εξέταση ενίσχυση πραγματοποιείτο διάκριση, μεταξύ των επίγειων ΡΤΟ και των καλωδιακών ΦΕΔ που λειτουργούσαν ήδη στην αγορά αφενός, και των δορυφορικών φορέων και άλλων επίγειων ΡΤΟ που δεν μπορούσαν επί του παρόντος να διεξάγουν τη δραστηριότητά τους, αφετέρου. Η Επιτροπή παρατήρησε ότι οι δικαιούχοι απολαύουν ενός έμμεσου πλεονεκτήματος και ζήτησε από τους ενδιαφερόμενους να προτείνουν μεθόδους για την ακριβή ποσοτική αξιολόγηση του πλεονεκτήματος αυτού.

- (36) Η Επιτροπή εξέφρασε επίσης αμφιβολίες σχετικά με το συμβιβασίμο της ενίσχυσης με τη συνθήκη ΕΚ. Στην υπό εξέταση περίπτωση δεν φαίνεται να μπορούν να εφαρμοστούν ούτε οι παρεκκλίσεις στη γενική απαγόρευση των ενισχύσεων που προβλέπει το άρθρο 87 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ ούτε η παρέκκλιση που προβλέπει το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ. Η Επιτροπή θεωρεί ιδιαίτερα προβληματικό το γεγονός ότι ο στόχος που επιδιώκει η Ιταλία — δηλαδή η μετάδοση «ανοιχτών» προτύπων για την ψηφιακή τηλεόραση — επετεύχθη μέσω και μιας άσκοπης παραβίασης της αρχής της τεχνολογικής ουδετερότητας, προκαλώντας δυσανάλογη ζημία στον ανταγωνισμό.
- (37) Τέλος, η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία επίσημης έρευνας για να παράσχει στην ιταλική κυβέρνηση και στα άλλα ενδιαφερόμενα μέλη τη δυνατότητα να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την προσωρινή αξιολόγηση της για το υπό εξέταση μέτρο και να της διαβιβάσουν όλες τις σχετικές πληροφορίες.

III. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

- (38) Γενικά, τόσο οι ιταλικές αρχές όσο και η Mediaset υποστήριξαν ότι το υπό εξέταση μέτρο δεν συνιστά ενίσχυση και αν συνιστά, πρόκειται για ενίσχυση συμβιβασίμη με τη συνθήκη ΕΚ. Η RAI δήλωσε ότι είχε δράσει εντός των ορίων που επέβαλαν οι έννομες υποχρεώσεις της και, ως εκ τούτου, δεν έχει επωφεληθεί από το μέτρο. Οι καταγγέλλοντες και η ΕΣΟΑ (Ευρωπαϊκή Ένωση Διαχειριστών Δορυφόρων) αντίθετα, επιβεβαίωσαν ότι κατά τη γνώμη τους το μέτρο συνιστά παράνομη ενίσχυση.

III.A ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ, ΤΗΣ MEDIASET ΚΑΙ ΤΗΣ RAI

- (39) Καταρχάς, οι ιταλικές αρχές και η Mediaset αναφέρονται στην απόφαση της AGCOM⁽²¹⁾ να απορρίψει καταγγελία η οποία υποβλήθηκε κατά των διατάξεων του άρθρου 1 εδάφιο 572 του προϋπολογισμού του 2006, δηλαδή κατά του μέτρου που αντικαθίστα το υπό εξέταση μέτρο. Ο καταγγέλλων υποστήριξε ότι το άρθρο 1 εδάφιο 572 του προϋπολογισμού του 2006 ευνοούσε τους αποκωδικοποιητές που είχαν διανείμει εταιρείες που συνδέονταν με την οικογένεια του Silvio Berlusconi. Η

⁽²⁰⁾ Βλέπε έκθεση της AGCOM, βάσει του νόμου αριθ. 43, της 24ης Φεβρουαρίου 2004, περί μετατροπής του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 352, της 24ης Δεκεμβρίου 2004, «περί επειγουσών διατάξεων όσον αφορά τις λεπτομέρειες και τους χρόνους οριστικής λήξης του μεταβατικού καθεστώτος του νόμου αριθ. 249, της 31ης Ιουλίου 1997».

⁽²¹⁾ Απόφαση της 11ης Μαΐου 2006, αριθ. πρωτοκόλλου 21263/06.

διαδικασία βασιζόταν στον νόμο περί σύγκρουσης συμφερόντων όσον αφορά κατέχοντες κυβερνητικά αξιώματα ⁽²²⁾.

- (40) Οι παρατηρήσεις των ιταλικών αρχών οι οποίες συνδέονται αμεσότερα με το περιεχόμενο της απόφασης κίνησης της διαδικασίας είναι ότι το μέτρο δεν συνιστά ενίσχυση διότι: α) οι δικαιούχοι δεν αποκομίζουν πλεονέκτημα και β) δεν υπάρχει στρέβλωση του ανταγωνισμού. Ακόμα και αν συνιστά ενίσχυση, το μέτρο είναι συμβιβάσιμο βάσει των παρεκκλίσεων που προβλέπει το άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο α) της συνθήκης ΕΚ και το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο β), γ) και δ) της συνθήκης ΕΚ. Οι ιταλικές αρχές συμφωνούν όσον αφορά το ότι δεν προβλέπεται ενίσχυση για τους παραγωγούς αποκωδικοποιητών και ότι οι ΦΕΔ και οι ΡΤΟ πρέπει να τυχουν της ίδιας μεταχείρισης. Η Mediaset επεσήμανε ανάλογα στοιχεία παρότι μερικές φορές επικαλείτο διαφορετικά επιχειρήματα.

III.A.1 ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΔΕΝ ΣΥΝΙΣΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ

III.A.1.1 Το επιλεκτικό πλεονέκτημα δεν επιβεβαιώνεται

- (41) Η Ιταλία υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει λογικά η βεβαιότητα ότι οι δικαιούχοι θα έπρεπε να είχαν αναλάβει σχετικά με το υπό εξέταση μέτρο τις δαπάνες που επιδοτούνται από το κράτος, από τη στιγμή που δεν υπάρχει καμία απόδειξη ότι οι ίδιοι θα είχαν επιδοτήσει την από μέρους των καταναλωτών αγορά των αποκωδικοποιητών. Οι ιταλικές αρχές υποστηρίζουν ότι, αντίθετα με ό,τι απεφάνθη το Δικαστήριο στην υπόθεση Κάτω Χώρες/Επιτροπής ⁽²³⁾ που αναφέρεται στο σημείο 30 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, δεν υπήρχε κανένα οικονομικό κίνητρο για την επιδότηση των καταναλωτών από μέρους των δικαιούχων, δεδομένου ότι: α) οι δικαιούχοι είναι οι φορείς που λειτουργούν ήδη στην αγορά και δεν έχουν κανένα συμφέρον να ολοκληρώσουν τη μετάβαση προς την ψηφιακή τεχνολογία διότι, όταν αυτή ολοκληρωθεί, θα πρέπει να αντιμετωπίσουν ισχυρότερο ανταγωνισμό, δεδομένου ότι οι καταναλωτές οι οποίοι θα διαθέτουν ψηφιακή τεχνολογία θα μπορούν να απευθυνθούν σε μεγαλύτερο αριθμό ανταγωνιστών· β) η αγορά της τηλεόρασης με πληρωμή ανά θέαση είναι ιδιαίτερα περιορισμένη για να αντισταθμίσει την ενδεχόμενη απώλεια αυτού του είδους προϊόντος και δεν μπορεί να αποτελέσει τον μόνο λόγο για την επιδότηση της από μέρους των καταναλωτών αγοράς αποκωδικοποιητών, εάν ληφθεί υπόψη το ποσοστό εσόδων που προέρχονται από την πληρωμή ανά θέαση το 2004 και το 2005· γ) η ορισθείσα προθεσμία για την παύση των μεταδόσεων με αναλογική τεχνολογία («switch off») δεν ήταν αρκετά αξιόπιστη, δεδομένου ότι ελλείψει ορισμένου αριθμού καταναλωτών δεν ήταν δυνατόν να πραγματοποιηθεί η εν λόγω παύση.
- (42) Είναι αδύνατο να καθοριστεί το ποσό κρατικών πόρων που έχουν διαβιβασθεί στους εν λόγω δικαιούχους. Στην περίπτωση της κρατικής ενίσχυσης C 25/2004 που αποτελεί αντικείμενο της απόφασης 2006/513/ΕΚ ⁽²⁴⁾, η Επιτροπή απέκλεισε την T-

System τους δικαιούχους γιατί δεν μπόρεσε να επιβεβαιώσει το γεγονός και το ποσό της μεταφοράς πόρων υπέρ της εταιρείας αυτής.

- (43) Κατά δεύτερο λόγο, η Mediaset ισχυρίζεται ότι οι επίγειοι ΡΤΟ και οι δορυφορικοί ΡΤΟ δεν είναι εταιρείες συγκρίσιμες: οι φορείς εκμετάλλευσης της επίγειας δικτυακής τηλεόρασης όντως υποχρεούνται μόνο να υλοποιήσουν την ψηφιακοποίηση και να παράσχουν κίνητρα για τη σταδιακή μετάβαση προς την ψηφιακή τεχνολογία (μέσω του «simulcast» και του «switch off») και, ως εκ τούτου, οι επίγειοι ΡΤΟ υπόκεινται σε ειδικές υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας — με στόχο να εξασφαλίσουν επίγεια ραδιοτηλεοπτική μετάδοση σε όλη την ιταλική επικράτεια — και να χρησιμοποιούν τεχνολογίες ελεύθερης πρόσβασης. Σύμφωνα με ό,τι υποστηρίζει η Mediaset, το καθεστώς προβλεπόταν ότι θα διευκόλυνε τη μετάβαση από την αναλογική στην ψηφιακή τεχνολογία και θα προωθούσε την ανάπτυξη «ανοιχτών» προτύπων σε ένα πλαίσιο στο οποίο είχε καθοριστεί από το νόμο μια προθεσμία για την υποχρεωτική μετάβαση από την αναλογική ραδιοτηλεοπτική μετάδοση στην ψηφιακή -το καλούμενο ψηφιακό «switch over»- η οποία επέβαλε ορισμένες ειδικές υψηλές δαπάνες στους τηλεοπτικούς οργανισμούς επίγειας ψηφιακής τεχνολογίας (οι δαπάνες υποδομής για τη Mediaset ήταν ιδιαίτερα υψηλές). Η Mediaset αμφισβητεί εξάλλου τους ισχυρισμούς που προβάλλονται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, υποστηρίζοντας ότι δεν υπάρχει καμία προσαίσια κατά της εισόδου στην αγορά νέων ανταγωνιστών μέσω της αγοράς υποδομών ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης (η Mediaset αναφέρει το παράδειγμα της H3G, η οποία εισήλθε στην αγορά μέσω της αγοράς τοπικού ΡΤΟ), και ότι οι νέοι ανταγωνιστές δεν πρέπει να υποστούν τις δαπάνες του «simulcast».

- (44) Κατά τον ίδιο τρόπο, η RAI ισχυρίζεται ότι στη θέση της Επιτροπής δεν λαμβάνονται υπόψη οι υποχρεώσεις που έχει η επιχείρηση ως ΡΤΟ παροχής δημόσιας υπηρεσίας και ότι, κατά τη γνώμη της RAI εκμηνδίζουν τα υποτιθέμενα πλεονεκτήματα. Τούτο διότι: i) η RAI μπορεί να πραγματοποιήσει τη μετάβαση προς την ψηφιακή τεχνολογία (δεδομένου ότι είναι επιχείρηση παροχής δημόσιας υπηρεσίας) μόνο εάν το ποσοστό διείσδυσης της επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης φθάσει εκείνο της τηλεόρασης αναλογικής τεχνολογίας και ii) ότι ήταν υποχρεωμένη να επιλέξει τις επενδύσεις της στον τομέα της επίγειας ψηφιακής ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης σύμφωνα με τις έννομες υποχρεώσεις της και όχι σε συνάρτηση με τα κριτήρια της αγοράς, δεδομένου ότι υποχρεούτο να διαθέτει μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2005 δύο «multiplex» για την πλήρη κάλυψη τουλάχιστον του 70 % του πληθυσμού, με στόχο να επιτύχει γρήγορα τη μετάβαση προς την ψηφιακή τεχνολογία, βοηθούμενη για τον σκοπό αυτό από τις συνεισφορές για τους αποκωδικοποιητές. Οι συνολικές δαπάνες ανέρχονταν σε 150 εκατ. ευρώ. Δεδομένης της προβλεπόμενης λήξης της προθεσμίας για τη μετάβαση προς τη δικτυακή τεχνολογία, του γεγονότος ότι η RAI μεταδίδει μόνο προγράμματα χωρίς απόκρυψη, του σχετικά περιορισμένου αριθμού θεατών και της μη συμπερίληψης των δαπανών ψηφιακοποίησης στα ετήσια τέλη συνδρομής για το 2004, το 2005 και το 2006, οι μόνες δαπάνες που πραγματοποίησε η RAI είναι εκείνες για την τεχνολογία (συχνότητες και υποδομή), δαπάνες τις οποίες η δημόσια επιχείρηση θα έπρεπε να επωμισθεί χωρίς την εν λόγω συνεισφορά, ενώ η ταχεία μετάβαση προς την ψηφιακή τεχνολογία δεν εξασφάλιζε επιπλέον έσοδα.

⁽²²⁾ Νόμος αριθ. 215 της 20ής Ιουλίου 2004.

⁽²³⁾ Απόφαση της 13ης Ιουνίου 2002, στην υπόθεση C-382/99, Συλλ. 2002, σ. I-05163.

⁽²⁴⁾ Βλέπε απόφαση της Επιτροπής αριθ. 2006/513/ΕΚ, της 9ης Νοεμβρίου 2005, σχετικά με την κρατική ενίσχυση C 25/2004 — Χρηματοδότηση της εγκατάστασης της ψηφιακής επίγειας τηλεόρασης (DVB-T) στο Βερολίνο-Βρανδεμβούργο (Γερμανία) που δημοσιεύθηκε στην ΕΕ L 200 της 22.7.2006, σ. 14.

III.A.1.2 **Στρέβλωση του ανταγωνισμού**

(45) Καταρχάς, η Ιταλία ισχυρίζεται ότι οι επίγειοι και οι δορυφορικοί φορείς δεν είναι ανταγωνιστές στην ίδια αγορά της τηλεόρασης επί πληρωμή δεδομένου ότι καλύπτουν διαφορετικά τμήματα της αγοράς αυτής· δηλαδή το τμήμα της τηλεόρασης χωρίς απόκρυψη και το τμήμα της τηλεόρασης επί πληρωμή. Όχι μόνο, αλλά και η τηλεόραση με χρέωση ανά θέαση άρχισε να λειτουργεί μόνο κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2005. Ο διαχωρισμός των δύο αγορών ισχύει και για τους ΦΕΔ, όπως επιβεβαιώνεται η AGCOM με απόφασή της ⁽²⁵⁾ που είναι σύμφωνη με την απόφαση RAI/Κλάδων επιχειρήσεων ⁽²⁶⁾ και με την αναγνωριστική έρευνα για τον τηλεοπτικό τομέα από μέρους της AGCOM ⁽²⁷⁾.

(46) Επιπλέον, το κόστος του αποκωδικοποιητή επηρεάζει μόνο οριακά την επιλογή του καταναλωτή όσον αφορά τις δύο διαφορετικές πλατφόρμες. Η μη στρέβλωση του ανταγωνισμού επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι κατά το πρώτο εξάμηνο του 2005 οι συνδρομές της Sky Italia σημείωσαν αύξηση κατά 7,4 %.

(47) Ανάλογα επιχειρήματα προβλήθηκαν από τη Mediaset, η οποία ισχυρίζεται ότι το υπό εξέταση μέτρο δεν εφαρμόζεται επιλεκτικά δεδομένου ότι η ενίσχυση χορηγείται στους καταναλωτές και ότι ο επιλεκτικός χαρακτήρας προκύπτει από την εμπορική επιλογή της Sky Italia να χρησιμοποιήσει την τεχνολογία NDS. Αυτή ακριβώς η τεχνολογία καθορίζει τη διάκριση και επιτρέπει στη Sky Italia να επιβάλει συνδρομή για να ανακτήσει τις δαπάνες για τους αποκωδικοποιητές. Όλοι οι φορείς, εάν το επιθυμούν, μπορούν να χρησιμοποιήσουν την τεχνολογία που τους παρέχει το δικαίωμα να τύχουν των συγκεκριμένων συνεισφορών.

III.A.2 **ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟ**

(48) Η Ιταλία επισημαίνει, ως παρατήρηση γενικού χαρακτήρα, ότι η Επιτροπή αναγνωρίζει τα πλεονεκτήματα της διαλειτουργικότητας και ότι και ο αποκλεισμός των δορυφορικών αποκωδικοποιητών από το πλεονέκτημα, οφείλεται στο γεγονός ότι κατά τη στιγμή που θεσπίστηκε το μέτρο ενίσχυσης, δεν υπήρχαν δορυφορικοί αποκωδικοποιητές που να επιτρέπουν τη διαλειτουργικότητα. Επιπλέον, μετά τον «προϋπολογισμό του 2006» που περιελάμβανε και τους δορυφορικούς αποκωδικοποιητές, η Sky Italia δεν τροποποίησε τα χαρακτηριστικά του αποκωδικοποιητή της για να τύχει της προαναφερθείσας συνεισφοράς.

⁽²⁵⁾ Απόφαση αριθ. 163/06/CONS, Atto di indirizzo — Έγκριση προγράμματος παρεμβάσεων για την προώθηση της ορθολογικής χρησιμοποίησης των συχνοτήτων που προορίζονται για ραδιοηλεκτρικές υπηρεσίες υπό την προοπτική της μετατροπής προς την ψηφιακή τεχνολογία. Δημοσιεύθηκε στον δικτυακό τόπο της AGCOM στις 29 Μαρτίου 2006.

⁽²⁶⁾ Μέτρο 13137, υπόθεση αριθ. C/6161 — RAI/Κλάδων επιχειρήσεων, της 29ης Απριλίου 2004.

⁽²⁷⁾ Αναγνωριστική έρευνα αριθ. 23, που ξεκίνησε με την απόφαση αριθ. 12056, της 29ης Μαΐου και ολοκληρώθηκε με την απόφαση αριθ. 13770, της 16ης Νοεμβρίου 2004.

III.A.2.1 **Άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο α) της συνθήκης ΕΚ**

(49) Η Ιταλία υποστηρίζει ότι το ποσοστό — που αναφέρει η AGCOM και επαναλαμβάνει η Επιτροπή στο σημείο 55 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας ⁽²⁸⁾ — του 50 % των νοικοκυριών που θα είχαν αποκτήσει αποκωδικοποιητή μέχρι τα τέλη του 2006 ή μέχρι τα τέλη του 2008 είναι χαμηλό, κυρίως αν ληφθεί υπόψη ο στόχος να διαδοθούν οι διαλογικοί αποκωδικοποιητές που είναι πιο ακριβοί. Η μείωση της τιμής που προκύπτει από την οικονομία κλίμακας και καθορίζεται από τις συνεισφορές, θα επιτρέπει την αγορά αποκωδικοποιητή ακόμα και από φτωχά νοικοκυριά.

III.A.2.2 **Άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συνθήκης ΕΚ**

(50) Το υπό εξέταση μέτρο θα προωθήσει την υλοποίηση ενός σχεδίου κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος -της μετάβασης προς την ψηφιακή τεχνολογία (ή «switch over»)- που αποτελεί τμήμα ενός διεθνικού προγράμματος το οποίο στηρίζεται από διάφορα κράτη μέλη, σύμφωνα με την ισχύουσα νομολογία (C-62/87 και C-72/87, σημείο 22). Όσον αφορά τον αποκλεισμό της δορυφορικής τεχνολογίας, αυτό εξηγείται στην παρατήρηση γενικού χαρακτήρα που παρατίθεται ανωτέρω.

III.A.2.3 **Άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ**III.A.2.3.α **Ενίσχυση μελετηθείσα κατά κατάλληλο τρόπο***Πρόβλημα συντονισμού*

(51) Η ύπαρξη προθεσμίας οριζόμενης από τον νόμο δεν επαρκεί για να εξασφαλίσει την παύση των μεταδόσεων με αναλογική τεχνολογία εάν δεν υπάρξουν κίνητρα για τη ζήτηση. Οι καταναλωτές, όντως, δεν είναι έτοιμοι, δεδομένου ότι οι επίγειοι ΡΤΟ που λειτουργούν ήδη στην αγορά δεν έχουν κανένα συμφέρον να επιδοτήσουν την από μέρους των καταναλωτών αγορά αποκωδικοποιητών σε ένα πλαίσιο όπου το μεγαλύτερο τμήμα των καταναλωτών χρησιμοποιεί την επίγεια αναλογική τηλεόραση.

Συνεισφορά για τους καταναλωτές

(52) Η συνεισφορά για την επίγεια δικτυακή τηλεόραση που καταβάλλεται στους καταναλωτές θα δικαιολογείται γιατί με την τεχνολογία αυτή οι καταναλωτές δεν υπόκεινται σε επιπλέον δαπάνες για τη θέαση προγραμμάτων χωρίς απόκρυψη, αντίθετα με ό,τι συμβαίνει με τη δορυφορική τηλεόραση που απαιτεί από τον καταναλωτή την αγορά παραβολικής κεραίας και την καταβολή συνδρομής για τις υπηρεσίες τηλεόρασης επί πληρωμή. Στην περίπτωση της καλωδιακής τηλεόρασης, οι ιταλικές αρχές δικαιολόγησαν τις συνεισφορές για τους αποκωδικοποιητές, παρά την ύπαρξη

⁽²⁸⁾ Στο σημείο 55 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή ανέφερε μία έρευνα που πραγματοποίησε η AGCOM σχετικά με την ύπαρξη στην αγορά αποκωδικοποιητών σε προσιτές τιμές. Η AGCOM κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η επίπτωση της αγοράς αποκωδικοποιητή στα εισοδήματα του μέσου νοικοκυριού, με ή χωρίς τη δημόσια συνεισφορά, είναι περιορισμένη και ότι η τάση της αγοράς έδειχνε ότι, και χωρίς την ενίσχυση, περισσότερα από το 50 % των νοικοκυριών θα είχαν αποκτήσει αποκωδικοποιητή, εντός του 2006, με τις πιο «αισιόδοξες» υποθέσεις, ή στις αρχές του 2008 με τις πιο «απαισιόδοξες».

επιπλέον δαπανών, λόγω του ότι οι δαπάνες αυτές δεν συνδέονται άμεσα με τις τηλεοπτικές υπηρεσίες και διότι γενικά η Ιταλία προτιμάει να παράσχει κίνητρα για την ανάπτυξη της ευρείας ζώνης.

Ενίσχυση του ανταγωνισμού μεταξύ των πλατφορμών

- (53) Η Ιταλία αμφισβητεί τη γνώμη της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία το υπό εξέταση μέτρο έχει επιπτώσεις στον ανταγωνισμό μεταξύ των πλατφορμών και υποστηρίζει ότι «στο μέλλον, η νέα ψηφιακή πλατφόρμα θα αυξήσει τον ανταγωνισμό μεταξύ των διαφόρων τμημάτων της τηλεοπτικής αγοράς», προς όφελος των καταναλωτών.

Εξωτερικοί παράγοντες

- (54) Στον ισχυρισμό της Επιτροπής, σύμφωνα με τον οποίο οι υπάρχοντες φορείς λαμβάνουν ήδη αντιστάθμιση για την μετάβαση προς τη δικτυακή τεχνολογία, εφόσον η τεχνολογία αυτή παρέχει μεγαλύτερη χωρητικότητα μετάδοσης με χαμηλότερο κόστος, δεν λαμβάνεται υπόψη η πραγματική σχέση κόστους/οφέλους της μετάβασης αυτής, δεδομένου ότι οι ΦΕΔ που ήδη λειτουργούν στην αγορά και κατέχουν περισσότερο από μια εκχώρηση ψηφιακής ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης, πρέπει να εκχωρήσουν πρόσβαση στο 40 % του εύρους ζώνης που διαθέτουν σε προμηθευτές περιεχομένων με τους οποίους δεν έχουν δεσμούς αποκλειστικής εκμετάλλευσης.

- (55) Οι κύριοι δικαιούχοι της μετάβασης προς τη δικτυακή τεχνολογία -οι νέοι ανταγωνιστές στην αγορά- δεν συμπίπτουν με εκείνους που υπόκεινται στις δαπάνες -τους καταναλωτές, και κυρίως, τους ήδη υπάρχοντες φορείς-. Επειδή ο αυξημένος ανταγωνισμός τον οποίο πρέπει να αντιμετωπίσουν δεν αντισταθμίζεται με μείωση του κόστους, οι φορείς που λειτουργούν ήδη στην αγορά δεν διαθέτουν κίνητρα για να παύσουν τη μετάδοση με αναλογική τεχνολογία. Και όχι μόνο, αλλά και όταν αυτοί λάβουν κάποιο πλεονέκτημα, αυτό θα πρέπει να θεωρηθεί ως αντιστάθμιση για δαπάνες τις οποίες έχουν ήδη υποστεί. Η Mediaset προβάλλει το ίδιο επιχείρημα.

- (56) Η Mediaset υποστηρίζει επίσης ότι η απλή επιβολή στους επίγειους φορείς να υποστούν τη δαπάνη των αποκωδικοποιητών, πέραν από τις δαπάνες που απαιτεί η μετάβαση προς την ψηφιακή τεχνολογία, δεν θα παρείχε τη δυνατότητα επαρκούς κάλυψης και θα εξέθετε τη Mediaset στον κίνδυνο «παρασιτικής εκμετάλλευσης» («free riding»), από μέρους άλλων επιχειρήσεων, δεδομένου ότι οι αποκωδικοποιητές τεχνολογίας ελεύθερης πρόσβασης θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από τον καταναλωτή για την θέαση καναλιών των ανταγωνιστών.

Πρώιμη της καινοτομίας

- (57) Όταν εφαρμόστηκε το υπό εξέταση μέτρο, η διαλογικότητα των ψηφιακών αποκωδικοποιητών ήταν πολύ περιορισμένη μέσω της χρησιμοποίησης τεχνολογίας με αποκλειστικά δικαιώματα εκμετάλλευσης, χωρίς «ανοιχτά» πρότυπα API. Η Ιταλία επισημαίνει ότι μέχρι σήμερα, δεν υπάρχουν στην αγορά «διαλειτουργικοί» αποκωδικοποιητές, ακόμα και μετά τις τροποποιήσεις που θεσπίστηκαν με τον προϋπολογισμό του 2006. Η ανάγκη χορήγησης κινήτρων για την παροχή διαλογικών υπηρεσιών επισημαίνεται και από τη Mediaset.

III.A.2.3.β Αποφυγή άσκοπων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού

- (58) Η Ιταλία επισημαίνει ότι η αγορά της τηλεόρασης με χρέωση ανά θέαση είναι διαφορετική από εκείνη της δορυφορικής τηλεόρασης. Πρόκειται για δύο διαφορετικά προϊόντα. Εν πάση περιπτώσει, η υπό εξέταση ενίσχυση χρησιμεύει στους νέους ανταγωνιστές για να έχουν πρόσβαση στην αγορά της τηλεόρασης επί πληρωμή, πράγμα που συνεπάγεται μεγαλύτερα πλεονεκτήματα για τους καταναλωτές.
- (59) Η Mediaset υποστηρίζει ότι δεν υπήρξαν άσκοπες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού δεδομένου ότι: i) η διάκριση είναι απλώς συνέπεια των εμπορικών επιλογών της Sky Italia, ii) η επίγεια τηλεόραση μεταδίδει τα τοπικά κανάλια, ενώ το 80 % των τοπικών προγραμμάτων δεν μεταδίδεται δορυφορικά γιατί τα έσοδα των τοπικών καναλιών δεν είναι επαρκή για να καλύψουν τις δαπάνες μετάδοσης (η δορυφορική μετάδοση δεν είναι συγκρίσιμη με την ραδιοτηλεοπτική μετάδοση χωρίς απόκρυψη) και iii) η δυσλειτουργία της αγοράς εμφανίζεται μόνο όσον αφορά τους αποκωδικοποιητές επίγειας δικτυακής τεχνολογίας και όχι τους δορυφορικούς, από τη στιγμή που η δορυφορική τηλεόραση βασίζεται σε ένα σύστημα συνδρομών και μπορεί να ανακτήσει τις δαπάνες της προμήθειας αποκωδικοποιητών στους πελάτες της και δεδομένου ότι η Sky Italia, ως μονοπωλιακός φορέας, δεν εκτίθεται στο φαινόμενο της «παρασιτικής εκμετάλλευσης».

III.A.2.4 Άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της συνθήκης ΕΚ

- (60) Η Επιτροπή, στην απόφαση 2006/513/ΕΕ⁽²⁹⁾, απεφάνθη ότι η ενίσχυση δεν ήταν συμβίβασιμη με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της συνθήκης ΕΚ γιατί δεν συνδεόταν με ειδικό πολιτιστικό περιεχόμενο ούτε αφορούσε μικρούς τοπικούς φορείς που κατ' άλλον τρόπο θα αποκλείονταν από την επίγεια πλατφόρμα. Στην Ιταλία λειτουργούν πολυάριθμοι τοπικοί επίγειοι ΡΤΟ που μεταδίδουν ένα σαφώς προσδιοριζόμενο πολιτιστικό προϊόν που η Ιταλία επιθυμεί να προστατεύσει. Δεδομένου ότι η δορυφορική μετάδοση -ακόμα και σύμφωνα με τη γνώμη εμπειρογνομόνων που εργάζονται για λογαριασμό της Επιτροπής- δεν προσφέρεται αποτελεσματικά για την παροχή τοπικών υπηρεσιών, η υπό εξέταση συνεισφορά δεν θα πρέπει να χορηγηθεί για τους δορυφορικούς αποκωδικοποιητές.

III.A.3 ΑΝΑΚΤΗΣΗ

- (61) Η Επιτροπή δεν θα έπρεπε να επιβάλει την ανάκτηση της ενίσχυσης σε περίπτωση που αυτό αντιτάσσεται προς γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου. Τούτο συμβαίνει όταν υπάρχει εξαρχής η επίγνωση ότι η ανάκτηση είναι αδύνατη⁽³⁰⁾. Στην υπό εξέταση περίπτωση είναι αδύνατο να καθοριστεί ποιος ΡΤΟ έχει επωφεληθεί από μεταφορά κρατικών πόρων και για ποιο ποσό. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν θα πρέπει να ζητήσει την ανάκτηση της ενίσχυσης. Η Ιταλία επιβεβαιώνει επίσης ότι οι ΡΤΟ δεν μπορούσαν να αντιταχθούν σε καμία περίπτωση στη συνεισφορά, έτσι, ακόμα και αν οι δικαιούχοι είχαν τηρήσει εχέφρονα στάση δεν θα είχαν αρνηθεί. Η Επιτροπή εφάρμοσε μια τέτοια θεώρηση στην απόφασή της 2006/513/ΕΚ⁽³¹⁾.

⁽²⁹⁾ Βλέπε υποσημείωση 24.

⁽³⁰⁾ Υπόθεση C-75/97, Βέλγιο/Επιλογής, Συλλ. 1999, σ. I-3671.

⁽³¹⁾ Βλέπε υποσημείωση 24.

III.B ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ SKY ITALIA, ΤΗΣ ESOA ΚΑΙ ΤΗΣ EUROPA 7

- (62) Η Sky Italia, η ESOA και η Europa 7 συμφωνούν με την Επιτροπή ότι το υπό εξέταση μέτρο συνιστά ενίσχυση υπέρ των φορέων της επίγειας δικτυακής τηλεόρασης. Δεν αμφισβητούν εξάλλου το προκαταρκτικό συμπέρασμα σύμφωνα με το οποίο το μέτρο δεν συνιστά ενίσχυση υπέρ των παραγωγών αποκωδικοποιητών. Ειδικότερα, οι δύο καταγγέλοντες δεν αμφισβητούν το συμπέρασμα αυτό, παρότι στις καταγγελίες που είχε υποβάλει η Sky Italia είχε δηλώσει το αντίθετο.
- (63) Η Sky Italia επικεντρώνει την ανάλυσή της στις θετικές κατά την άποψή της συνέπειες του μέτρου, για τους φορείς της επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης, δηλαδή κυρίως για τη Mediaset και την Telecom Italia. Κατά τη Sky Italia, την εποχή της συγκέντρωσης της Telerìù/Newscorp, η Επιτροπή είχε καταρτίσει πίνακα των φραγμών εισόδου στην αγορά και εξάπλωσης για τους φορείς της επίγειας δικτυακής τηλεόρασης που απαιτούσαν διορθωτικά μέτρα ⁽³²⁾. Αντίθετα με ό,τι είχε υποθέσει η Επιτροπή, χάρη στις συνεισφορές, οι νέοι ανταγωνιστές -που ήταν ουσιαστικά οι φορείς που λειτουργούσαν ήδη στην αγορά της αναλογικής τηλεόρασης- έδωσαν τη δυνατότητα ταχείας εξάπλωσης της επίγειας δικτυακής τηλεόρασης.
- (64) Οι υπό εξέταση συνεισφορές απέφεραν στη Mediaset και στη Telecom Italia τριπλό πλεονέκτημα: καταρχάς, δεδομένου ότι η πρόσβαση στους αποκωδικοποιητές δικτυακής τηλεόρασης και στους PTO επίγειας δικτυακής μετάδοσης είναι παραπληρωματικές, η μείωση της τιμής των αποκωδικοποιητών καθόρισε αύξηση της ζήτησης τόσο των αποκωδικοποιητών όσο και των PTO -είναι όντως φυσικό οι PTO επίγειας δικτυακής τεχνολογίας να δημιουργούν μια βάση για την πλατφόρμα τους, όπως έπραξε η Sky Italia, πραγματοποιώντας δαπάνες που δεν έχουν ακόμα ανακτήσει- οι δε συνεισφορές χρησίμευσαν στους φορείς επίγειας δικτυακής τηλεόρασης για να πείσουν τους καταναλωτές να δεχτούν την νέα τηλεοπτική τους προσφορά. Το μέτρο συνέβαλε εξάλλου στην αποφυγή του προβλήματος της παρασιτικής «εκμετάλλευσης» κατά τη δημιουργία βάσης πελατών.
- (65) Κατά δεύτερο λόγο, βάσει μελέτης της Global Equity Division της Deutsche Bank ⁽³³⁾ «οι συνεισφορές θα παράσχουν τη δυνατότητα στη Mediaset να εισέλθει στην αγορά της τηλεόρασης επί πληρωμή με χαμηλό επιχειρηματικό κίνδυνο και χαμηλό κόστος». Οι συνεισφορές μείωσαν το κόστος χρηματοδότησης για τη Mediaset και την Telecom Italia: α) άμεσα, εφόσον για να επιτευχθεί το ίδιο αποτέλεσμα, χάρη στις συνεισφορές οι επιχειρήσεις επίγειας δικτυακής τηλεόρασης θα έπρεπε να πραγματοποιήσουν επενδύσεις 100 εκατ., δηλαδή το ήμισυ του συνολικού κόστους των επενδύσεων για υποδομή

που είχε καταβάλει η Mediaset μέχρι τον Ιανουάριο 2005 και β) έμμεσα, δεδομένου ότι μείωσαν την αβεβαιότητα ως προς την επιτυχία της μετάβασης προς τη δικτυακή τεχνολογία.

- (66) Τέλος, δεδομένης της «διφυούς» φύσης της αγοράς, μια ευρεία βάση πελατείας, που να είναι σε θέση να αποδεχθεί «ελκυστικά» περιεχόμενα με χαμηλή τιμή, παρέχει και πλεονέκτημα στην αγορά της διαφήμισης.
- (67) Η Sky Italia υποστηρίζει ότι τα πλεονεκτήματα αυτά παρέχονται επιλεκτικά, εφόσον η εμπορική της ελευθερία ήταν περιορισμένη αφού το ποσοστό αύξησής της ήταν περιορισμένο, με επακόλουθη αύξηση του κόστους κεφαλαίου. Η εταιρεία παρέχει σειρά αριθμητικών στοιχείων προς στήριξη των ισχυρισμών σύμφωνα με τους οποίους η αύξηση των πωλήσεων αποκωδικοποιητών για επίγεια ψηφιακή τηλεόραση - πωλήσεις επιδοτηθείσες από το κράτος- είχε επιπτώσεις επί των πωλήσεων του πακέτου της «Premium Sports».
- (68) Η Europa 7 υποστηρίζει και αυτή ότι χορηγήθηκε πλεονέκτημα στους PTO και σε άλλους φορείς της επίγειας δικτυακής τηλεόρασης. Η Europa 7 αναφέρει την AGCM, η οποία αναγνώρισε ότι το μέτρο είχε τις ακόλουθες συνέπειες: οι μισοί από τους αποκωδικοποιητές αγοράστηκαν με χρήση της συνεισφοράς. Η διάδοση της επίγειας δικτυακής τεχνολογίας κατά το πρώτο εξάμηνο του 2005 διπλασιάστηκε χάρη στην επίγεια δικτυακή τηλεόραση επί πληρωμή, ενώ η δορυφορική τηλεόραση επί πληρωμή σημείωσε αύξηση μόνο κατά μία εκατοστιαία μονάδα.
- (69) Το πλεονέκτημα παρέχεται επιλεκτικά από τη στιγμή που η συνεισφορά δεν ευλόγησε την πρόσβαση της Europa 7 στην αγορά, στην οποία δεν έχουν ακόμα χορηγηθεί οι συχνότητες μετάδοσης, αλλά απλώς επέτρεψε στη Mediaset και στη RAI να καλύψουν τη ζήτηση και τις επενδύσεις και να επεκτείνουν την ισχύ τους στην αγορά της ψηφιακής τηλεόρασης.
- (70) Κατά δεύτερο λόγο, η Europa 7 ισχυρίζεται ότι το μέτρο δεν δικαιολογείται από κανένα λόγο κοινού ενδιαφέροντος, δεδομένου ότι: i) τα κίνητρα που παρέχονται στους καταναλωτές για την αγορά των αποκωδικοποιητών για την επίγεια ψηφιακή τηλεόραση συνδέονται με την πρόσβαση σε εμπορικές δραστηριότητες, ii) η μετάβαση προς την ψηφιακή τεχνολογία έχει ήδη αναβληθεί και iii) αν το μέτρο ευνοεί τον ανταγωνισμό υπό την έννοια ότι περιορίζει την ισχύ της Sky Italia στην αγορά, ευνοεί όμως και ολιγοπωλιακούς φορείς που ήδη λειτουργούν στην αγορά της αναλογικής τηλεόρασης, οι οποίοι είναι κάτοχοι εκχωρήσεων.

- (71) Τέλος, η Europa 7 υπογραμμίζει ότι η ανάκτηση είναι η λογική συνέπεια της κατάργησης της ενίσχυσης, οι δε δυσχέρειες ποσοτικού προσδιορισμού της ενίσχυσης αυτής δεν δικαιολογούν τη μη ανάκτησή της. Εάν είναι αδύνατος ο ακριβής ποσοτικός προσδιορισμός της ενίσχυσης, η Ιταλία θα μπορούσε να καταβάλει αντισταθμίσεις στους ανταγωνιστές.

⁽³²⁾ Οι βασικοί φραγμοί εισόδου ήταν οι ακόλουθοι: α) Ένα κανονιστικό πλαίσιο που να επιτρέπει στους προμηθευτές επίγειας δικτυακής τηλεόρασης να λειτουργήσουν μόνο από το 2007 και μετά, β) η απαίτηση εκσυγχρονισμού των δικτύων ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης με σημαντικό κόστος, γ) υψηλότερο κόστος μετάδοσης για την επίγεια δικτυακή τηλεόραση σε σχέση με τη δορυφορική, δ) η ανάγκη προώθησης στην αγορά ενός ιδιαίτερα υψηλού αριθμού αποκωδικοποιητών για την επίγεια ψηφιακή τηλεόραση, ε) η απαίτηση να τροποποιήσουν οι αρχές ρύθμισης το καθεστώς που εφαρμόζεται στις εθνικές συχνότητες για να επιτρέψουν την υλοποίηση του «simulcast» και στ) ο κίνδυνος σημαντικού ποσοστού του πληθυσμού να μην λαμβάνει σήμα της επίγειας δικτυακής τηλεόρασης.

⁽³³⁾ «Mediaset, The beautiful game», της 18ης Ιανουαρίου 2005.

- (72) Η ESOA υποστηρίζει ότι η δορυφορική πλατφόρμα βρέθηκε σε μειονεκτική θέση -παρότι ήταν ανώτερη όσον αφορά τη χρήση του ραδιοφάσματος για τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση- και ότι οι φορείς δορυφορικής τηλεόρασης ανέλαβαν εξολοκλήρου τις δαπάνες εισαγωγής της ψηφιακής ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης. Ως εκ τούτου, η ESOA θεωρεί ότι οι συγκεκριμένες συνεισφορές, δεδομένου ότι ευνοούν την επίγεια ψηφιακή τηλεόραση, συνιστούν παράνομες ενισχύσεις και μη ανάλογες προς τη δυσλειτουργία της αγοράς την οποία είχαν ως στόχο να διορθώσουν.

III.Γ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ANIE (ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ)

- (73) Η ANIE δεν υπέβαλε ειδικές παρατηρήσεις σχετικά με το υπό εξέταση μέτρο, αλλά απέστειλε αντίγραφο καταγγελίας κατά της Sky Italia για κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης που είχε υποβάλει στην AGCM, η οποία δεν έχει ακόμα αποφανθεί σχετικά.
- (74) Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της ANIE, ορισμένοι παραγωγοί αποκωδικοποιητών ζήτησαν από τη Sky Italia να παράσχει άδειες σχετικά με συγκεκριμένες πτυχές της τεχνολογίας NDS που χρησιμοποιείται για την απόκρυψη των δορυφορικών σημάτων, τεχνολογία της οποίας η Sky Italia είναι ιδιοκτήτρια και αποκλειστικός χρήστης στην Ιταλία. Οι άδειες αυτές είναι θεμελιώδους σημασίας για να μπορούν να κατασκευαστούν αποκωδικοποιητές που να διαθέτουν τη λεγόμενη «ανοιχτή» διεπαφή, να είναι δηλαδή σε θέση να αποκωδικοποιήσουν ψηφιακά σήματα τόσο επίγεια όσο και δορυφορικά στην περίπτωση που χρησιμοποιείται η τεχνολογία NDS.
- (75) Από το 2005 και μετά η Sky Italia άρχισε να κωδικοποιεί το σήμα της αποκλειστικά με το σύστημα NDS. Η ιδιοκτήτρια της τεχνολογίας αυτής για την ιταλική αγορά ελέγχεται από τον όμιλο NewsCorp, που είναι η μητρική εταιρεία της Sky Italia. Η Sky Italia υποστηρίζει ότι πέρασε στην τεχνολογία NDS με σκοπό να αντιμετωπίσει την πειρατεία. Πρόκειται για ένα είδος τεχνολογίας με δικαιώματα αποκλειστικής εκμετάλλευσης και ελεγχόμενης πρόσβασης δεδομένου ότι η πρόσβαση στους αποκωδικοποιητές NDS απαιτεί τη δυνατότητα πρόσβασης στην τεχνολογία ή σε καθορισμένα συστατικά στοιχεία των αποκωδικοποιητών, αντίθετα με ό,τι συμβαίνει με τους αποκωδικοποιητές κοινής διεπαφής.
- (76) Η Sky Italia εκμισθώνει στους συνδρομητές της αποκωδικοποιητές στους οποίους είναι ενσωματωμένη η εν λόγω τεχνολογία ελεγχόμενης πρόσβασης. Όταν λοιπόν η εταιρεία αποφάσισε να υιοθετήσει την τεχνολογία NDS, φρόντισε να αντικαταστήσει όλους τους αποκωδικοποιητές που βρίσκονταν στην κατοχή των συνδρομητών της.
- (77) Η Sky Italia αρνείται να μοιραστεί την τεχνολογία στην οποία έχει δικαιώματα αποκλειστικής εκμετάλλευσης με παραγωγούς αποκωδικοποιητών κοινής διεπαφής, διότι υποστηρίζει ότι η συμφωνία που θα συναφθεί δεν την προστατεύει επαρκώς κατά της πειρατείας. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της ANIE, ο λόγος που επικαλείται η Sky Italia, δηλαδή ο φόβος κατά ενδεχόμενων πειρατικών πράξεων, δεν είναι βάσιμος, η δε χρήση αποκωδικοποιητών που προστατεύονται από δικαιώματα αποκλειστικής εκμετάλλευσης από μέρους των επιχειρήσεων

είναι αντίθετα χρήσιμος για την προστασία της μονοπωλιακής τους θέσης στην αγορά της τηλεόρασης επί πληρωμή. Η εν λόγω επιλογή της Sky Italia θα έχει ως αποτέλεσμα να παράσχει τη δυνατότητα στην επιχείρηση αυτή να προσελκύσει τους πελάτες της και επιπλέον να περιορίσει τις δυνατότητες της αγοράς και για τους παραγωγούς αποκωδικοποιητών παρεμποδίζοντας, κατά συνέπεια, την τεχνολογική ανάπτυξη στον τομέα αυτό ⁽³⁴⁾.

III.Δ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

- (78) Η Ιταλία δεν διατύπωσε κανένα σχόλιο στις παρατηρήσεις των τρίτων ενδιαφερόμενων.

IV. ΝΟΜΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

IV.A ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 87 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΕΚ

- (79) Η Επιτροπή εξέτασε κατά πόσο το εν λόγω μέτρο μπορεί να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, το οποίο προβλέπει σειρά όρων για τον καθορισμό της ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης. Καταρχάς, πρέπει να πρόκειται για κρατική παρέμβαση, δηλαδή χορηγούμενη από κρατικούς πόρους. Δεύτερον, η παρέμβαση πρέπει να παρέχει επιλεκτικά οικονομικό πλεονέκτημα στον δικαιούχο. Τρίτον, πρέπει να νοθεύει ή να απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό. Τέτατον, να επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.

IV.A.1 ΚΡΑΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

- (80) Το υπό εξέταση μέτρο περιλαμβάνεται στους προϋπολογισμούς του 2004 και του 2005 και χρηματοδοτείται από τον κρατικό προϋπολογισμό: Ως εκ τούτου, καταλογίζεται σαφώς στο κράτος και συνεπάγεται χρησιμοποίηση κρατικών πόρων, όπως ήδη έχει επισημανθεί στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας. Η Επιτροπή επιβεβαιώνει, κατά συνέπεια, την προηγούμενη αξιολόγησή της σύμφωνα με την οποία πληρούται το κριτήριο των κρατικών πόρων. Το συμπέρασμα αυτό δεν αμφισβητήθηκε ούτε από την Ιταλία ούτε από τρίτους ενδιαφερόμενους.

IV.A.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ

- (81) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή ισχυριζόταν ότι ακόμα και αν οι άμεσοι δικαιούχοι της επιχορήγησης είναι οι τελικοί καταναλωτές, το μέτρο μπορεί να παράσχει έμμεσο πλεονέκτημα για: i) τους ΡΤΟ που λειτουργούν σε επίγειες και καλωδιακές ψηφιακές πλατφόρμες, ii) τους ΦΕΔ που μεταδίδουν το σήμα, και iii) τους παραγωγούς των αποκωδικοποιητών.
- (82) Η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας όρισε ότι ένα έμμεσο πλεονέκτημα μπορεί να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ

⁽³⁴⁾ Η ANIE υποστηρίζει ότι η συμπεριφορά της Sky Italia παρεμποδίζει την τεχνολογική ανάπτυξη στο βαθμό που δεν επιτρέπει την ανάπτυξη αποκωδικοποιητών στους οποίους να χρησιμοποιούνται διαφορετικά συστήματα ελεγχόμενης πρόσβασης, καθώς και την ανάπτυξη άλλων δυνατοτήτων όπως εκείνες που παρέχονται με τους αποκωδικοποιητές ελεύθερης πρόσβασης. Η Sky Italia παρεμποδίζει, ειδικότερα, την τεχνολογική ανάπτυξη των κοινών περισσότερο εξελιγμένων δορυφορικών και επίγειων αποκωδικοποιητών.

και αναφέρθηκε στη σχετική νομολογία⁽³⁵⁾. Όσον αφορά τους ΡΤΟ που χρησιμοποιούν την T-DVB/C-DVB, η Επιτροπή θεώρησε ότι το υπό εξέταση μέτρο τους βοηθά στη σύσταση και αύξηση του ακροαματικού κοινού τους (δηλαδή του αριθμού τηλεθεατών), δεδομένου ότι τους επιτρέπει να αποφύγουν μια δαπάνη την οποία θα υφίσταντο κανονικά εάν ήθελαν να αναπτύξουν το δικτυακό τους ακροαματικό κοινό στο ίδιο επίπεδο και, επιπλέον, να μειώσουν τις δαπάνες τις οποίες κανονικά θα υφίσταντο οι ΡΤΟ που μεταδίδουν σε «simulcast». Στην περίπτωση των ΦΕΔ, το πλεονέκτημα συνίσταται στην ενδεχόμενη αύξηση της ζήτησης που καθορίζεται από τους ΡΤΟ που χρησιμοποιούν την «προνομιούχο» πλατφόρμα. Η Επιτροπή τέλος, αφού αναγνώρισε ότι το επιλεκτικά παρεχόμενο πλεονέκτημα δεν μπορεί να αξιολογηθεί εύκολα ποσοτικά, κάλεσε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την ενδεχόμενη ποσοτική αξιολόγηση ή την κατάλληλη μέθοδο για την εκτίμηση του πλεονεκτήματος που προκύπτει από το μέτρο για τους διάφορους έμμεσους δικαιούχους.

- (83) Η Επιτροπή αφού έλαβε τις παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων μερών, εξακολουθεί να είναι της γνώμης, για τους λόγους που αναφέρονται ακολουθώντας στην παρούσα απόφαση, ότι το υπό εξέταση μέτρο παρέχει πλεονέκτημα επιλεκτικά σε ορισμένους φορείς επίγειας και καλωδιακής τηλεόρασης επί πληρωμή.

Ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί (ΡΤΟ)

- (84) Το πλεονέκτημα που προκύπτει για τους ΡΤΟ συνίσταται κυρίως στη δυνατότητα να αναπτύξουν ένα ακροαματικό κοινό, ιδιαίτερα σε σχέση με την αύξηση των δραστηριοτήτων θέασης επί πληρωμή. Χωρίς το μέτρο, το ψηφιακό ακροαματικό κοινό δεν θα είχε αναπτυχθεί με τον ίδιο ρυθμό, παρά μόνο αν οι ίδιοι οι ΡΤΟ είχαν χρηματοδοτήσει τις δαπάνες λήψης των ενδεχόμενων τηλεθεατών τους. Η ανάπτυξη ακροαματικού κοινού αντιπροσωπεύει ουσιαστικό τμήμα της εμπορικής δραστηριότητας για μια τηλεόραση επί πληρωμή ή για έναν ΡΤΟ που επιθυμεί να αυξήσει τις υπηρεσίες τηλεόρασης επί πληρωμή, δεδομένου ότι ο αριθμός πελατών (δηλαδή τηλεθεατών) αποτελεί βασικό παράγοντα για τη δημιουργία εσόδων του και για να μπορεί να ορίσει χαμηλές τιμές για τις παροχές με πληρωμή ανά χρόνο τηλεθέασης. Τούτο αποδεικνύεται και από τις δαπάνες τις οποίες πραγματοποιούν οι δορυφορικοί φορείς για να δημιουργήσουν και να αναπτύξουν μια τέτοια βάση πελατών και κατόπιν, αφού περάσουν στην ψηφιακή τεχνολογία, οι επιπλέον δαπάνες που πραγματοποιούν για να διατηρήσουν την πελατεία αυτή⁽³⁶⁾. Π.χ. ένας από τους καταγγέλλοντες, η Sky Italia, ισχυρίζεται ότι είχε παράσχει δωρεάν στους συνδρομητές της από έναν αποκωδικοποιητή και από μια παραβολική κεραία.

- (85) Επιπλέον η κύρια συνέπεια του μέτρου ήταν η μείωση της τιμής των αποκωδικοποιητών που παρέχουν δυνατότητα διαλογικότητας, η οποία τιμή έχει κατά πολύ πλησιάσει εκείνητων καλούμενων «zapper». Ο τύπος των

αποκωδικοποιητών για τους οποίους παρέχεται η υπό εξέταση συνεισφορά επιτρέπει στους καταναλωτές να επωφεληθούν από τη βασική προσφορά των τηλεοπτικών καναλιών, χωρίς απόκρυψη, που διατίθενται σήμερα σε αναλογική τεχνολογία, καθώς και από την παροχή τηλεόρασης επί πληρωμή και διαλογικών υπηρεσιών που προσφέρουν διάφοροι ΡΤΟ και προμηθευτές περιεχομένων. Στις διαλογικές υπηρεσίες μπορούν να συμπεριληφθούν υπηρεσίες «e-government» στις οποίες είναι δυνατή η πρόσβαση χάρη σε μια «έξυπνη κάρτα»⁽³⁷⁾. Άρα, η συνεισφορά παρέχει τη δυνατότητα στους καταναλωτές να διαθέτουν σημαντικά ευρύτερη προσφορά στην ίδια τιμή στην οποία, προηγουμένως, μπορούσαν να αποκτήσουν μόνο έναν αποκωδικοποιητή αρκετά πιο απλό που επέτρεπε την πρόσβαση σε μικρότερο αριθμό υπηρεσιών.

- (86) Προκύπτει ότι το υπό εξέταση μέτρο, καθορίζει ένα κίνητρο για τους καταναλωτές ώστε να περάσουν από την αναλογική στην επίγεια ψηφιακή τεχνολογία. Αυτό παρέχει πλεονέκτημα στους ΡΤΟ, και αφορά ιδιαίτερα τις υπηρεσίες που δεν παρέχονταν με την αναλογική τεχνολογία. Η κρατική συνεισφορά, με άλλα λόγια, παρέσχε τη δυνατότητα στους ΡΤΟ τεχνολογίας T-DVB να αποφύγουν τις δαπάνες μιας εμπορικής πρακτικής (της επιδίωξης των αποκωδικοποιητών) που είναι διαδεδομένη στην αγορά και χρήσιμη για τη δημιουργία ακροαματικού κοινού.

- (87) Μία έμμεση επιβεβαίωση του βάσιμου του επιχειρήματος αυτού παρέχει το έγγραφο της Deutsche Bank⁽³⁸⁾ που παρουσιάζει και ενημερώνει τους επενδυτές για τα ενδεχόμενα κέρδη που μπορεί να αποκομίσουν από την αγορά μετοχών της Mediaset. Το τμήμα έρευνας της Deutsche Bank δείχνει πώς, χάρη στην ιδιαίτερη θέση της εταιρείας, στις ευνοϊκές συνθήκες της αγοράς, στη στρατηγική της στην αγορά και στις συνεισφορές που παρέχει στους καταναλωτές, η Mediaset «μπορεί να αναπτύξει την επίγεια δικτυακή τηλεόραση ως μέσο χαμηλού επιχειρηματικού κινδύνου και χαμηλού κόστους για να εισέλθει στην αγορά της τηλεόρασης επί πληρωμή».

- (88) Ένα άλλο πλεονέκτημα που προκύπτει από το μέτρο για τους επίγειους φορείς που λειτουργούν ήδη στην αγορά είναι ότι τους επιτρέπει να παγιώσουν την παρουσία που ήδη έχουν αποκτήσει στην επίγεια δικτυακή πλατφόρμα όσον αφορά τη δημιουργία εμπορικού γοήτρου και πιστής πελατείας. Το πλεονέκτημα αναφέρεται στις νέες υπηρεσίες — ειδικότερα στην τηλεόραση επί πληρωμή — που παρέχονται στην ψηφιακή πλατφόρμα. Το υπό εξέταση μέτρο μπορεί, ως εκ τούτου, να ενισχύσει την επίδραση της ισχύουσας νομοθεσίας δηλαδή το ότι οι κύριοι ΡΤΟ ελέγχουν τους ΦΕΔ και είναι δυνατόν να επιτύχουν εκχώρηση για την ραδιοτηλεοπτική μετάδοση με ψηφιακή τεχνολογία μόνο αν αυτή συνδέεται με ήδη ισχύουσα εκχώρηση για την ραδιοτηλεοπτική μετάδοση με αναλογική τεχνολογία. Οι ΦΕΔ που ήδη λειτουργούν στην αγορά μπορούν να μετατρέψουν εύκολα τις εκχωρήσεις αναλογικής τεχνολογίας σε εκχωρήσεις δικτυακής τεχνολογίας, ενώ οι νέοι ανταγωνιστές πρέπει πρώτα να αποκτήσουν αναλογικές εκχωρήσεις στην αγορά για να μπορούν κατόπιν να πραγματοποιήσουν ραδιοτηλεοπτική μετάδοση με ψηφιακή

⁽³⁵⁾ Υπόθεση C-382/99, Κάτω Χώρες/Επιτροπής, Συλλ. 2002, σ. I-5163 και υπόθεση C-156/98, Γερμανία/Επιτροπής, Συλλ. 2000, σ. I-6857, σημεία 24-28.

⁽³⁶⁾ Η ιταλική περίπτωση δεν είναι η μόνη: Κατ' αναλογία, η Office of Fair Trading (OFT) του Ηνωμένου Βασιλείου, στο σημείο 371 της έρευνας αριθ. CA98/20/2002, σχετικά με τον BskyB, παρουσιάζει τη σημασία της απόκτησης πελατείας για τη BskyB.

⁽³⁷⁾ Ως «έξυπνη κάρτα» (ή «smart card») νοείται εδώ ένα εξάρτημα που επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας του χρήστη και τη διεξαγωγή συναλλαγών επιγραμμικά («on-line»).

⁽³⁸⁾ «Mediaset, The beautiful game», (βλέπε υποσημείωση 33).

τεχνολογία. Το μειονέκτημα για τους νέους ανταγωνιστές από χρονικής πλευράς μπορεί να γίνει ακόμα μεγαλύτερο από μέτρα όπως το υπό εξέταση, που αυξάνουν το ακροαματικό κοινό των φορέων που ήδη λειτουργούν στην αγορά.

- (89) Τα προαναφερόμενα επιχειρήματα δεν εφαρμόζονται στις υπηρεσίες που παρέχονται ήδη στην αναλογική πλατφόρμα και τις οποίες οι καταναλωτές ήδη γνωρίζουν. Επιπλέον, είναι απίθανο η πρόωρη μετάβαση προς την δικτυακή πλατφόρμα να καθόρισε σημαντική αύξηση του συνολικού αριθμού (αναλογικού συν ψηφιακού) των τηλεθεατών αυτών των προγραμμάτων/υπηρεσιών.
- (90) Το επιχείρημα που προβάλλει τόσο η Ιταλία όσο και η Mediaset, δηλαδή ότι δεν υπάρχει πλεονέκτημα, διότι χωρίς την κρατική συνεισφορά οι δικαιούχοι δεν θα είχαν επιδοτήσει την από μέρους των καταναλωτών αγορά των αποκωδικοποιητών, δεν είναι πειστικό. Αν δεχτούμε ότι οι καταναλωτές δεν θα ήταν διατεθειμένοι να αγοράσουν τους αποκωδικοποιητές «ελεύθερης πρόσβασης» χωρίς την εν λόγω συνεισφορά, ή ότι η αγορά της τηλεόρασης με χρέωση ανά θέαση ήταν πολύ μικρή, η συνέπεια της παροχής της συνεισφοράς είναι ακριβώς η σύσταση μιας πελατειακής βάσης για τους επίγειους ΡΤΟ που διαφορετικά δεν θα είχε αναπτυχθεί. Εάν οι επίγειοι ΡΤΟ δεν είχαν επιδοτήσει την αγορά των «διαλειτουργικών» αποκωδικοποιητών -των μόνων, που σήμερα, παρέχουν τη δυνατότητα λήψης τηλεοπτικών προγραμμάτων επί πληρωμή με τον τρόπο της πληρωμής ανά χρόνο θέασης, με το σύστημα των προπληρωμένων καρτών- από φόβο ενεργειών παρασιτισμού από μέρους άλλων ΡΤΟ, η προώθηση των τηλεοπτικών υπηρεσιών επί πληρωμή θα είχε καθυστερήσει. Το υπό εξέταση μέτρο, ως εκ τούτου, χρησίμευσε στους επίγειους ΡΤΟ για να ξεπεράσουν τέτοιους εξωτερικούς παράγοντες και να δημιουργήσουν εμπορικές ευκαιρίες.
- (91) Εξάλλου, η Επιτροπή αμφισβητεί τον ισχυρισμό σύμφωνα με τον οποίο η διάθεση ή το συμφέρον των δικαιούχων να αναπαραγάγουν τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την ενίσχυση ακόμα και απουσία αυτής, αποτελούν κριτήρια σχετικά για να αποφασισθεί το κατά πόσον το υπό εξέταση μέτρο παρέχει ή όχι πλεονέκτημα. Στην υπό εξέταση περίπτωση, όντως, το παρεχόμενο στους επίγειους ΡΤΟ πλεονέκτημα είναι απλώς το αποτέλεσμα της επίδρασης του μέτρου. Η συμπεριφορά των δικαιούχων, όταν εισήχθη το μέτρο, ήταν απλώς να φροντίσουν να επωφεληθούν όσο το δυνατόν περισσότερο από την κατάσταση που διαμορφώθηκε με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνοντας επέκταση των εμπορικών τους δραστηριοτήτων που δεν θα ήταν δυνατή χωρίς τη συνεισφορά. Αυτό συνέβη και στην υπό εξέταση περίπτωση, δεδομένου ότι σύμφωνα με την ετήσια έκθεση της AGCOM⁽³⁹⁾, το 2005, η αύξηση των εσόδων που προέρχονταν από παροχές της τηλεόρασης επί πληρωμή, ειδικότερα της επίγειας ψηφιακής με χρέωση ανά θέαση, ήταν σημαντικότερη, παρότι διατηρήθηκε, σε απόλυτες τιμές, σε ένα όχι ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο.

- (92) Βάσει της πάγιας νομολογίας, με σκοπό να καθοριστεί η ύπαρξη πλεονεκτήματος, όπως έχει επιβεβαιωθεί από

το Δικαστήριο στην απόφαση στην υπόθεση Γερμανία/ Επιτροπής⁽⁴⁰⁾, έχουν αποφασιστική σημασία και είναι συναφή τα αποτελέσματα του μέτρου στην περίπτωση των έμμεσων δικαιούχων.

- (93) Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα που πρόβαλε η Ιταλία και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, σύμφωνα με τα οποία δεν υπάρχει κανένα πλεονέκτημα. Καταρχάς, η Επιτροπή αμφισβητεί τον ισχυρισμό της Ιταλίας ότι δεν υπάρχει πλεονέκτημα γιατί είναι αδύνατο να καθοριστεί το ποσό των κρατικών πόρων που μεταβίβαστηκαν στους δικαιούχους. Η Επιτροπή στην απόφαση 2006/513/ΕΚ⁽⁴¹⁾ που παραθέτει η Ιταλία δεν αρνήθηκε την ύπαρξη έμμεσου πλεονεκτήματος υπέρ ορισμένων δικαιούχων (των ΦΕΔ), αλλά απλώς δεν τους επέβαλε την υποχρέωση επιστροφής, δεδομένου ότι δεν ήταν δυνατόν να καθοριστεί εάν είχε υπάρξει μεταβίβαση κρατικών πόρων.
- (94) Η Επιτροπή απορρίπτει και τα επιχειρήματα που πρόβαλε τόσο η Mediaset όσο και η RAI, βάσει των οποίων η κατάσταση των επίγειων ΡΤΟ και εκείνη των δορυφορικών ΡΤΟ δεν είναι συγκρίσιμες, δεδομένου ότι οι φορείς της επίγειας τηλεόρασης υποχρεούνται να πραγματοποιήσουν τη μετάβαση προς την ψηφιακή τεχνολογία εντός καθοριζόμενης από τον νόμο προθεσμίας και να αναλάβουν τις δαπάνες του «simulcast». Κατά συνέπεια, το υπό εξέταση μέτρο δεν παρέχει επιλεκτικά πλεονέκτημα.
- (95) Ο κύριος λόγος για τον οποίο επιβλήθηκε στους επίγειους φορείς η μετάβαση προς την ψηφιακή τεχνολογία είναι ότι η επίγεια ραδιοτηλεοπτική μετάδοση κατέχει ένα τμήμα του ραδιοφάσματος πολύ μεγάλης αξίας⁽⁴²⁾. Όντως, η μεγάλη ποσότητα ραδιοτηλεοπτικών συχνοτήτων που απαιτείται για τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση με αναλογική τεχνολογία έχει υψώσει τεχνικό φραγμό στην είσοδο νέων ανταγωνιστών στην αγορά της επίγειας ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης, πράγμα που έχει συμβάλει στη διατήρηση του διπλωλίου που αποτελείται από τη RAI και τη Mediaset. Η εντατική χρήση που κάνουν οι επίγειοι φορείς ενός περιορισμένου πόρου — του ραδιοφάσματος — δικαιολογεί την ανισότητα υποχρεώσεων που τους έχουν επιβληθεί σε σχέση με τους φορείς άλλων πλατφορμών. Η χρησιμοποίηση των ραδιοτηλεοπτικών συχνοτήτων δεν ανήκει δικαιωματικά στους ΡΤΟ, παρότι αυτοί

⁽⁴⁰⁾ Υπόθεση C-156/98 (βλέπε υποσημείωση 35). Στην αναφερόμενη περίπτωση, πιθανώς ο έμμεσος δικαιούχος δεν είχε ενεργήσει χωρίς κρατική παρέμβαση: οι δικαιούχοι είναι επιχειρήσεις στις οποίες επενδύουν επενδυτές που τους παρέχεται φορολογικό πλεονέκτημα, και είναι δυνατό να υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες οι επιχειρήσεις αυτές δεν λαμβάνουν αυτό το πλεονέκτημα. Όπως διευκρινίζει το Δικαστήριο στα σημεία 25 έως 28 της απόφασης, ένα μέτρο συνιστά ενίσχυση όταν το έμμεσο χορηγούμενο πλεονέκτημα σε επιχειρήσεις προκύπτει από την παραίτηση του κράτους μέλους από τα φορολογικά έσοδα τα οποία θα είχε κανονικά εισπράξει, όταν η παραίτηση αυτή παρέχει στους επενδυτές τη δυνατότητα να αποκτήσουν συμμετοχή στις επιχειρήσεις αυτές υπό ευνοϊκότερους φορολογικά όρους. Η παρέμβαση μιας αυτόνομης απόφασης των επενδυτών δεν παράγει αποτέλεσμα που να ακυρώνει την υφιστάμενη σχέση μεταξύ της φορολογικής ελάφρυνσης και του πλεονεκτήματος υπέρ των σχετικών επιχειρήσεων, σε οικονομικούς όρους, η τροποποίηση των όρων της αγοράς που γεννά το εν λόγω πλεονέκτημα προέρχεται από τη μείωση των φορολογικών εσόδων για το δημόσιο.

⁽⁴¹⁾ Βλέπε (υποσημείωση 24).

⁽⁴²⁾ Όπως ήδη εξηγήθηκε στην αιτιολογική σκέψη 9, η ραδιοτηλεοπτική μετάδοση με ψηφιακή τεχνολογία επιτρέπει μια αποτελεσματικότερη χρήση του ραδιοφάσματος.

⁽³⁹⁾ Ετήσια έκθεση της AGCOM, της 30ής Ιουνίου 2006.

μπορεί να έχουν εμπιστοσύνη στο ότι η διάθεση και ο καθορισμός των ραδιοτηλεοπτικών συχνοτήτων από μέρους των εθνικών αρχών ρύθμισης στηρίζονται σε κριτήρια αντικειμενικά, διαφανή, χωρίς διακρίσεις και εφαρμοζόμενα κατ' αναλογία⁽⁴³⁾. Τέλος, το μέτρο δεν έχει μελετηθεί κατά τρόπο που να είναι ανάλογο προς τις δαπάνες μετάβασης προς την ψηφιακή τεχνολογία. Ουσιαστικά, καταρχάς, η Επιτροπή δεν θεωρεί ότι το βοήθημα στους καταναλωτές μπορεί να καθοριστεί εύκολα κατά τρόπον ώστε να είναι ανάλογο με τις δαπάνες που ενδεχομένως θα υποστούν οι επιχειρήσεις για την διαδικασία του «switch over». Κατά δεύτερο λόγο, το κράτος είναι αυτό που φέρει το βάρος της απόδειξης για την αναλογικότητα του μέτρου. Ωστόσο, η Ιταλία δεν έχει παράσχει σαφή εκτίμηση των σχετικών με το «switch over» δαπανών, ούτε ακριβείς ενδείξεις της αναλογικότητας των πλεονεκτημάτων που θα έχουν οι ΡΤΟ από την εφαρμογή του μέτρου.

Φορείς Εκμετάλλευσης Δικτύου (ΦΕΔ)

(96) Στον βαθμό που η ραδιοτηλεοπτική μετάδοση απαιτεί τη χρήση υπηρεσιών μετάδοσης που παρέχονται από ΦΕΔ, η ανάπτυξη της επίγειας δικτυακής τηλεόρασης μπορεί επίσης να παράσχει στους φορείς αυτούς έμμεσο πλεονέκτημα. Μπορεί να θεωρηθεί ότι η διάθεση ενός ΡΤΟ να πληρώσει για να χρησιμοποιήσει υπηρεσίες μετάδοσης εξαρτάται, μεταξύ άλλων από τα υψηλότερα έσοδα που μπορεί να πραγματοποιήσει χάρη στην παρουσία μιας ειδικής πλατφόρμας, πράγμα που με τη σειρά του εξαρτάται από τον αριθμό τηλεθεατών της συγκεκριμένης πλατφόρμας. Δεδομένου ότι το υπό εξέταση μέτρο έχει αντίκτυπο στον αριθμό καταναλωτών υπηρεσιών της επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης, μπορεί να υπάρξει έμμεσο θετικό αποτέλεσμα και για τους ΦΕΔ.

(97) Δεν είναι δυνατόν, ωστόσο, να λεχθεί με βεβαιότητα ότι το μέτρο έχει ήδη επηρεάσει την επιλογή των ΡΤΟ όσον αφορά την παρουσία τους στις διάφορες πλατφόρμες ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης, ούτε να υπολογιστεί ποσοτικά το αντίτιμο που οι ΡΤΟ αυτοί θα ήταν σε θέση να καταβάλουν, εάν δεν προβλεπόταν το εν λόγω μέτρο. Εξάλλου, οι δεσμοί δικαιωμάτων αποκλειστικής εκμετάλλευσης μεταξύ ΡΤΟ και ΦΕΔ στην επίγεια δικτυακή πλατφόρμα, καθιστούν λιγότερο σχετική και συναφή τη διάκριση μεταξύ των δύο ειδών δικαιούχων, ακόμα και αν η Ιταλία συμφωνεί στο σημείο αυτό. Θεωρείται ωστόσο ότι, σε περίπτωση που το υπό εξέταση μέτρο επαναλαμβάνεται χρονικά και ευνοεί συνεχώς τη μετάβαση των τηλεθεατών από τη σημερινή τηλεόραση με αναλογική τεχνολογία προς μία επίγεια ψηφιακή πλατφόρμα, το εν λόγω μέτρο θα έχει αντίκτυπο στο μέγεθος του ακροαματικού κοινού των διαφόρων πλατφορμών σε τέτοιο βαθμό που θα επηρεάζει και την επιλογή των ΡΤΟ όσον αφορά την παρουσία τους σε μία συγκεκριμένη πλατφόρμα. Ως εκ τούτου, η ενδεχόμενη επανάληψη της εφαρμογής του μέτρου θα παράσχει πλεονέκτημα στους επίγειους ΦΕΔ, εις βάρος των δορυφορικών ΦΕΔ.

(98) Τέλος, υπάρχουν ΦΕΔ που δεν περιορίζονται απλώς στην πώληση υπηρεσιών μετάδοσης στους ΡΤΟ, αλλά εμπορεύονται την προμήθεια τηλεοπτικών υπηρεσιών απευθείας στο κοινό. Ένας απ' αυτούς είναι, π.χ. ο Fastweb, ένας καλωδιακός φορέας

«triple play»⁽⁴⁴⁾, που είναι μεταξύ άλλων και προμηθευτής τηλεοπτικών υπηρεσιών επί πληρωμή. Στην περίπτωση αυτή ο ΦΕΔ απολαύει πλεονεκτήματος ανάλογου με εκείνο που απολαμβάνουν οι ΡΤΟ, και που ήδη εκτίθεται στις αιτιολογικές σκέψεις 84 έως 88.

Παραγωγή αποκωδικοποιητών

(99) Όπως είχε ήδη επισημανθεί στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, το έμμεσο πλεονέκτημα για τους παραγωγούς αποκωδικοποιητών συνίσταται στη δυνατότητα να πωλήσουν μεγαλύτερο αριθμό αποκωδικοποιητών σε σχέση με εκείνους που θα πωλούσαν εάν δεν εφαρμόζονταν το μέτρο. Ουσιαστικά η συνεισφορά έχει ως αποτέλεσμα να καταστήσει οικονομικότερους για τους καταναλωτές τους αποκωδικοποιητές που αποτελούν αντικείμενο του μέτρου, πράγμα που επιτρέπει στους παραγωγούς να αυξήσουν τις πωλήσεις τους χωρίς να μειώσουν την τιμή του προϊόντος ή να την αυξήσουν χωρίς να χάσουν πελάτες.

IV.A.3 ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

(100) Το πλεονέκτημα που προβλέπει το υπό εξέταση μέτρο για τους επίγειους ΡΤΟ και τους φορείς καλωδιακής τηλεόρασης επί πληρωμή παρέχεται επιλεκτικά. Δεν μπορούν όλοι οι ΡΤΟ να αποκομίσουν έμμεσα πλεονέκτημα από το μέτρο: Υπάρχουν ΡΤΟ που λειτουργούν μόνο στη δορυφορική πλατφόρμα και δεν μπορούν να αποκομίσουν πλεονεκτήματα από την αύξηση του αριθμού τηλεθεατών της ψηφιακής τηλεόρασης που καθορίζεται από την υπό εξέταση συνεισφορά.

(101) Το πλεονέκτημα θα χορηγηθεί εξάλλου επιλεκτικά, στη βιομηχανία των κατασκευαστών αποκωδικοποιητών.

IV.A.4 ΣΤΡΕΒΛΩΣΗ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

(102) Ραδιοτηλεοπτικοί Οργανισμοί (ΡΤΟ)

(103) Η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας καθόρισε ότι το παρεχόμενο πλεονέκτημα στους ΡΤΟ και στους επίγειους ΦΕΔ αποβαίνει εις βάρος των ΡΤΟ που χρησιμοποιούν διαφορετικές τεχνολογικές πλατφόρμες ή των ΡΤΟ που προς το παρόν δεν μπορούν να μεταδώσουν.

(104) Η ψηφιακή ραδιοτηλεοπτική μετάδοση δεν ανταγωνίζεται μόνο την προσφορά αναλογικής τηλεόρασης χωρίς απόκρυψη αλλά και την τηλεόραση επί πληρωμή: η ενίσχυση επιτρέπει στους φορείς T-DVB και C-DVB να έχουν πρόσβαση σε συναφείς αγορές της τηλεόρασης επί πληρωμή με χαμηλότερο κόστος και να ανταγωνιστούν τους φορείς που λειτουργούν ήδη (όπως η Sky Italia). Αυτό επιβεβαιώνεται από τα συμπεράσματα της έκθεσης της AGCOM⁽⁴⁵⁾, σύμφωνα με την οποία η υπό εξέταση συνεισφορά είναι καθοριστική για την ανάπτυξη του ακροαματικού κοινού των ΡΤΟ που χρησιμοποιούν T-DVB, καθώς επίσης και από την έρευνα της AGCM στην οποία υπογραμμίζεται η σημασία της αρχής της τεχνολογικής ουδετερότητας⁽⁴⁶⁾.

⁽⁴⁴⁾ Το «triple play» («τρίπλο παιχνίδι») είναι όρος του μάρκετινγκ που σημαίνει την από κοινού προσφορά Διαδικτύου υψηλής ταχύτητας, τηλεφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών με ευρυζωνική σύνδεση.

⁽⁴⁵⁾ Βλέπε σημείο 88 στοιχείο δ), της έκθεσης της AGCOM (βλέπε υποσημείωση 20).

⁽⁴⁶⁾ AGCM: «Conclusion of fact-finding investigation into sale of television commercials» (αγγλική έκδοση του «Συμπεράσματα της αναγνωριστικής έρευνας του τηλεοπτικού τομέα: η διαφήμιση») Ρώμη, 6 Δεκεμβρίου 2004.

⁽⁴³⁾ Βλέπε άρθρο 9 της οδηγίας 2002/21/ΕΚ, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία πλαίσιο).

- (105) Η Επιτροπή, αφού έλαβε τις παρατηρήσεις της Ιταλίας και των ενδιαφερόμενων μερών, εξακολούθησε να έχει τη γνώμη ότι τα επιλεκτικά χορηγούμενα πλεονεκτήματα λόγω της συνεισφοράς μπορούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό. Καταρχάς, είναι συζητήσιμοι οι ισχυρισμοί ότι οι επίγειοι και οι δορυφορικοί φορείς δεν είναι ανταγωνιστές στην ίδια αγορά της τηλεόρασης επί πληρωμή και ότι η δαπάνη αγοράς του αποκωδικοποιητή επηρεάζει μόνο οριακά την επιλογή του καταναλωτή μεταξύ των δύο διαφορετικών πλατφορμών. Απορρίπτεται για τον λόγο αυτό και το συμπέρασμα που προκύπτει από τους ισχυρισμούς αυτούς, δηλαδή ότι το μέτρο δεν νοθεύει τον ανταγωνισμό.
- (106) Βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, αρκεί η ενίσχυση να απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό μέσω της χορήγησης πλεονεκτήματος επιλεκτικά. Παρότι προς το παρόν η παροχή επίγειας δικτυακής τηλεόρασης επί πληρωμή δεν συγκρίνεται με εκείνη της δορυφορικής τηλεόρασης επί πληρωμή, ούτε από πλευράς του είδους της παρεχόμενης υπηρεσίας (τηλεόραση με χρέωση ανά θέαση σε σχέση με μηνιαία συνδρομή) ούτε όσον αφορά τα οικονομικά μεγέθη -το 2005, η δορυφορική τηλεόραση αποκόμιζε περίπου το 95 % των εσόδων από συνδρομές- υπάρχει ωστόσο σε κάποιο βαθμό δυνατότητα υποκατάστασης της μιας παροχής από την άλλη. Όταν η επίγεια δικτυακή πλατφόρμα θα έχει προωθήσει και κατοχυρώσει επιτυχώς στην αγορά τις υπηρεσίες της τηλεόρασης επί πληρωμή -ακόμα και χάρη στις συνεισφορές για αποκωδικοποιητές- θα είναι σε θέση να ανταγωνιστεί ανάλογες υπηρεσίες που παρέχονται από εναλλακτικές πλατφόρμες.
- (107) Ένα συναφές μοντέλο επιβεβαιώθηκε από τις εξελίξεις που σημειώθηκαν σε άλλα κράτη μέλη: π.χ. στο Ηνωμένο Βασίλειο όπου, στο πλαίσιο της έρευνας που ήδη αναφέρθηκε σχετικά με τον BskyB, το Office of Fair Trading (OFT) κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι αγώνες της Football Association Premier League, οι οποίοι μεταδίδονται απευθείας, αποτελούν μία σημαντική ενιαία αγορά και επεκτεινόμενη σε όλες τις τηλεοπτικές πλατφόρμες. Είναι, ως εκ τούτου, προφανές ότι, ανάλογα με το στάδιο εξέλιξης των αγορών της τηλεόρασης επί πληρωμή, η τηλεοπτική παροχή της επίγειας δικτυακής πλατφόρμας μπορεί να είναι ανταγωνιστική με εκείνη που διατίθεται δορυφορικά.
- (108) Επίσης, οι συνεισφορές χορηγήθηκαν σε ένα κρίσιμο στάδιο, δηλαδή κατά τη στιγμή που πολλοί τηλεθεατές επίγειας αναλογικής τηλεόρασης πρέπει να αντιμετωπίσουν τη μετάβαση προς την ψηφιακή τηλεόραση και μπορούν να επιλέξουν αν θα επενδύσουν σε μια συσκευή λήψης επίγειων μεταδόσεων ή σε μια λήψης δορυφορικών μεταδόσεων. Δεδομένου ότι μειώνουν τη δαπάνη επένδυσης σε μια συσκευή λήψης για την επίγεια τηλεόραση (δηλαδή τον αποκωδικοποιητή), είναι προφανές ότι οι συγκεκριμένες συνεισφορές επηρεάζουν την επιλογή. Λαμβανομένων υπόψη των δαπανών μετάβασης από τη μία πλατφόρμα στην άλλη, αφού πραγματοποιηθεί η επιλογή, το στρεβλωτικό αποτέλεσμα που προκύπτει από τις συνεισφορές μπορεί να είναι μάλλον παρατεταμένο.
- (109) Υπενθυμίζεται εξάλλου ότι η ιταλική AGCOM, στο μέτρο ⁽⁴⁷⁾ με το οποίο αξιολογεί την ύπαρξη ενδεχόμενης σύγκρουσης συμφερόντων, για να καθορίσει κατά πόσον οι συνεισφορές που αναφέρονται στο μέτρο αυτό καθορίζουν σύγκρουση
- συμφερόντων υπέρ επιχειρήσεων ιδιοκτησίας του πρωθυπουργού, δεν επεσήμανε τον διαχωρισμό των αγορών της επίγειας και της δορυφορικής τηλεόρασης, αλλά εξέτασε την αγορά της τηλεόρασης επί πληρωμή και στο σημείο 52, δήλωσε ότι η Mediaset, η Telecom Italia, η Sky και η Fastweb μπορούν να θεωρηθούν δυνάμει ανταγωνίστριες στην αγορά της τηλεόρασης επί πληρωμή, παρά το διαφορετικό είδος τηλεόρασης επί πληρωμή που παρέχουν.
- (110) Δεν μπορεί εξάλλου να γίνει δεκτό το επιχειρήμα που πρόβαλε η Ιταλία και η Mediaset, σύμφωνα με το οποίο ο επιλεκτικός χαρακτήρας και το αποτέλεσμα στρέβλωσης του ανταγωνισμού λόγω του μέτρου προκύπτουν από την εμπορική επιλογή της Sky να χρησιμοποιήσει την τεχνολογία NDS, γιατί η διατύπωση του νόμου αποκλείει τους δορυφορικούς αποκωδικοποιητές από το πλεονέκτημα του μέτρου, ακόμα και στην περίπτωση όπου οι δορυφορικοί φορείς θα είχαν την πρόθεση να υιοθετήσουν αποκωδικοποιητές οι οποίοι να διαθέτουν την ανάλογη τεχνολογία ελεύθερης πρόσβασης. Ούτε είναι σχετικό το γεγονός ότι, μετά τις τροποποιήσεις που εισήχθησαν στον προϋπολογισμό του 2006 ώστε να επιτραπεί η επιδότηση όλων των «διαλειτουργικών» αποκωδικοποιητών ανεξαρτήτως πλατφόρμας, η Sky Italia δεν κατήργησε τους αποκωδικοποιητές τεχνολογίας αποκλειστικής πρόσβασης για να υιοθετήσει αποκωδικοποιητές που να μπορούσαν να τύχουν συνεισφοράς. Πρόκειται οντως για μια στρατηγική που μπορεί να εξαρτάται από πολυάριθμους παράγοντες, π.χ. από επενδύσεις που είχαν πραγματοποιήσει προηγουμένως επιχειρήσεις και από την επιλογή να αναμείνουν την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το συμβιβασμό του νέου μέτρου.
- (111) Μια έμμεση επιβεβαίωση ότι η πρόσβαση στην αγορά της τηλεόρασης επί πληρωμή με μειωμένες δαπάνες έχει ως αποτέλεσμα τη νόθευση του ανταγωνισμού προκύπτει από την έρευνα της Deutsche Bank (σελίδα 18 και επόμενες), στην οποία αναλύονται τα χρηματοοικονομικά σενάρια που προκύπτουν για τη Mediaset από την ανάπτυξη της μετάδοσης των αγώνων ποδοσφαίρου με πληρωμή ανά θέαση κάνοντάς τα να εξαρτώνται από την πελατεία που δεν θα είχε αποκτήσει η Sky Italia, και έτσι να επιδρούν στα ποσοστά αύξησης της τηλεόρασης επί πληρωμή τεχνολογίας DTH. Από την άλλη πλευρά, και τα αριθμητικά στοιχεία που έχει παράσχει η Sky Italia -με την πρόθεση να αποδείξει ότι το ποσοστό αύξησης των συνδρομητών της έχει επηρεαστεί από την πώληση των επιδοτούμενων αποκωδικοποιητών- τείνουν να στηρίξουν την άποψη ότι στο πλαίσιο της αγοράς της τηλεόρασης επί πληρωμή σημειώνεται κάποιος βαθμός ανταγωνισμού.

Φορείς εκμετάλλευσης δικτύου (ΦΕΔ)

- (112) Η στρέβλωση του ανταγωνισμού δεν σημειώνεται μόνο σε επίπεδο ΡΤΟ, αλλά μπορεί να συμβαίνει και σε επίπεδο ΦΕΔ. Τον Δεκέμβριο 2005, στην Ιταλία υπήρχαν περίπου 4,8 εκατ. τηλεθεατών μέσω δορυφόρου, αλλά μόνο 3,5 εκατ. συνδρομητών στη Sky Italia: το υπόλοιπο 1,3 εκατομμύρια τηλεθεατών ενδιαφέρονταν, ως εκ τούτου, για την δορυφορική τηλεοπτική παροχή χωρίς απόκρυψη. Τούτο σημαίνει ότι η δορυφορική τηλεόραση χωρίς απόκρυψη μπορεί να αντιπροσωπεύει για τους καταναλωτές μια εναλλακτική λύση στην επίγεια δικτυακή τηλεόραση και στην καλωδιακή. Και όχι μόνο, αλλά μπορεί επίσης να συμβάλει στη διευκόλυνση της διαδικασίας μετάβασης προς την ψηφιακή τηλεόραση. Το

⁽⁴⁷⁾ Βλέπε υποσημείωση 5.

μέτρο, δεδομένου ότι αποκλείει την ψηφιακή πλατφόρμα από τις υπό εξέταση συνεισφορές και προορίζει τις συνεισφορές αυτές επιλεκτικά στους επίγειους ψηφιακούς και στους καλωδιακούς αποκωδικοποιητές, υπάρχει κίνδυνος να προσανατολίσει τους τηλεθεατές προς επίγειους και καλωδιακούς ΡΤΟ, εις βάρος των δορυφορικών φορέων.

IV.A.5 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

(113) Οι αγορές των υπηρεσιών ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης και των δικτυακών υπηρεσιών είναι ανοιχτές στον διεθνή ανταγωνισμό. Από τη στιγμή που ευνοούνται επιλεκτικά ορισμένοι ΦΕΔ ή ορισμένοι ΡΤΟ, ο ανταγωνισμός νοθεύεται εις βάρος των οικονομικών φορέων που μπορεί να προέρχονται από άλλα κράτη μέλη. Τα παραδείγματα των δορυφορικών φορέων ή ενός από τους καταγγέλλοντες, της Sky TV, είναι αρκετά εύλογα σχετικά με το θέμα. Κατά συνέπεια, το υπό εξέταση μέτρο ευνοεί συγκεκριμένες επιχειρήσεις σε σχέση με τους ανταγωνιστές τους στην κοινή αγορά.

(114) Το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η Επιτροπή, δηλαδή ότι η στρέβλωση του ανταγωνισμού μεταξύ των τηλεοπτικών ΡΤΟ και των ΦΕΔ μπορεί να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, δεν αμφισβητήθηκε από κανένα από τα ενδιαφερόμενα μέρη. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή επιβεβαιώνει το συμπέρασμα που περιλαμβάνεται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας σύμφωνα με το οποίο το μέτρο επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.

IV.A.6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

(115) Συνοπτικά, παρότι οι κύριοι δικαιούχοι αποκομίζουν από το υπό εξέταση μέτρο μόνο έμμεσο πλεονέκτημα, η Επιτροπή θεωρεί ότι αυτό συνιστά κρατική ενίσχυση υπέρ των φορέων τηλεόρασης επί πληρωμή που χρησιμοποιούν την T-DVB, ενίσχυση η οποία τους επιτρέπει κυρίως να συστήσουν μια βάση πελατών και, ως εκ τούτου, να παρέχουν νέες υπηρεσίες και να έχουν πρόσβαση με χαμηλό κόστος στην αγορά της τηλεόρασης επί πληρωμή. Τούτο ισχύει και για τους καλωδιακούς φορείς που παρέχουν υπηρεσίες τηλεόρασης επί πληρωμή και είναι, κατά συνέπεια, φορείς τηλεόρασης επί πληρωμή.

(116) Η Επιτροπή θεωρεί ότι το υπό εξέταση μέτρο αποτελεί άμεση ενίσχυση δεδομένου ότι το καθεστώς ενισχύσεων είχε ως κύρια συνέπεια την παροχή έμμεσου πλεονεκτήματος στους προαναφερθέντες δικαιούχους, παρότι αυτοί δεν είχαν άμεση σχέση με τις επιχειρήσεις παραγωγής του επιδοτούμενου προϊόντος.

(117) Η παρουσία κρατικής ενίσχυσης στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση από την ενδεχόμενη εφαρμογή της απόφασης Altmark⁽⁴⁸⁾ και από την ενδεχόμενη αντιστάθμιση για τις δαπάνες εκπλήρωσης των υποχρεώσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας. Κανένα από τα αναφερόμενα σε αυτήν κριτήρια (ορισμός και παροχή υπηρεσίας γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος, εκ των προτέρων καθορισμός των παραμέτρων για την αντιστάθμιση, καμία επιπλέον αντιστάθμιση και επιλογή κατάλληλου προμηθευτή κατόπιν δημόσιου διαγωνισμού ή εκτίμηση των επιπλέον καθαρών δαπανών στις οποίες υπόκειται μία ορθώς διοικούμενη επιχείρηση) δεν πληρούται.

(118) Δεν μπορεί, ως εκ τούτου, να γίνει δεκτή η παρατήρηση της RAI σύμφωνα με την οποία το μέτρο δεν αποτελεί ενίσχυση υπέρ της ίδιας της RAI, δεδομένου ότι η RAI ήταν υποχρεωμένη να πραγματοποιήσει συγκεκριμένες επενδύσεις στην ψηφιακή τηλεόραση λαμβανομένων υπόψη των υποχρεώσεων της ως παρεχούσης δημόσια υπηρεσία.

(119) Όσον αφορά τους επίγειους ψηφιακούς ΦΕΔ, η Επιτροπή παρότι θεωρεί ότι το υπό εξέταση μέτρο έχει ενδεχομένως νοθεύσει τον ανταγωνισμό υπέρ αυτών, δεν είναι σε θέση να αποφανθεί με αρκετή βεβαιότητα ότι στην περίπτωση τους το πλεονέκτημα είχε καταστεί συγκεκριμένο ήδη κατά την περίοδο εφαρμογής του μέτρου. Κατά συνέπεια, συνάγει ότι οι εν λόγω ΦΕΔ δεν υπήρξαν δικαιούχοι της κρατικής ενίσχυσης βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

(120) Τέλος, η Επιτροπή παρατηρεί ότι στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, εκτός από τους ΡΤΟ και τους ΦΕΔ, είχε προσδιοριστεί μια τρίτη κατηγορία ενδεχομένων έμμεσων δικαιούχων του μέτρου, εκείνη των παραγωγών αποκωδικοποιητών.

(121) Η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας εξέφρασε αμφιβολίες σχετικά με το κατά πόσο το μέτρο συνιστά ενίσχυση υπέρ των παραγωγών αποκωδικοποιητών, δεδομένου ότι η συνεισφορά χορηγείται για αποκωδικοποιητές που περιέχουν το πρότυπο MHP, δηλαδή μια «ανοιχτή» διεπαφή προγραμμάτων εφαρμογής (API) που μπορεί να έχει δωρεάν στη διάθεση του οποιοσδήποτε παραγωγός. Η ενίσχυση προορίζεται για καταναλωτές που μπορούν να επιλέξουν μεταξύ των αποκωδικοποιητών όλων των παραγωγών. Φαίνεται ωστόσο ότι η ενίσχυση δεν ευνοεί επιλεκτικά καμία κατηγορία παραγωγών αποκωδικοποιητών βάσει του τύπου παραγωγής. Ούτε φαίνεται να υπάρχουν παραγωγοί ειδικευμένοι στην παραγωγή των αποκωδικοποιητών που αποτελούν αντικείμενο της υπό εξέταση συνεισφοράς και οι οποίοι θα μπορούσαν να ευνοηθούν σε σχέση προς τους παραγωγούς άλλων μοντέλων. Δεν φαίνεται οι παραγωγοί αποκωδικοποιητών να βρίσκονται σε ανταγωνιστική θέση σε σχέση με τους φορείς άλλων τομέων που δεν μπορούσαν να επωφεληθούν από το μέτρο. Τέλος, δεν φαίνεται το υπό εξέταση μέτρο, λόγω του αντικειμένου του ή της γενικής του δομής, να τείνει να δημιουργήσει πλεονέκτημα για τους παραγωγούς αποκωδικοποιητών.

(122) Από την άλλη πλευρά, η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι παραγωγοί αποκωδικοποιητών απολαμβάνουν τομεακού πλεονεκτήματος του οποίου δεν μπορούν να τυχουν οι ανήκοντες σε άλλους τομείς της οικονομίας και ότι τούτο καθορίζει στρέβλωση στην κατανόηση των πόρων στο πλαίσιο αυτής. Η Επιτροπή θεωρεί ότι, παρά το γεγονός ότι καμία από τις παρατηρήσεις που έλαβε στο πλαίσιο της απόφασης κίνησης της διαδικασίας δεν ανέφερε την ύπαρξη ενίσχυσης υπέρ των παραγωγών αποκωδικοποιητών, δεν είναι δυνατόν να αποκλειστεί πλήρως η ύπαρξη στρέβλωσης του ανταγωνισμού σε επίπεδο ορισμένων παραγωγών.

(123) Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί επίσης ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεν ήταν δυνατόν να καθοριστεί κατά πόσον το υπό εξέταση μέτρο παρέχει ή όχι ενίσχυση στους παραγωγούς αποκωδικοποιητών βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 1 της

⁽⁴⁸⁾ Απόφαση της 24ης Ιουλίου 2003, στην υπόθεση C-280/00, Altmark Trans GmbH, Συλλ. 2003, σ. I-7747, σημεία 88 έως 94.

συνθήκης ΕΚ. Το έμμεσο αποτέλεσμα του μέτρου στην αύξηση των πωλήσεων αποκωδικοποιητών είναι εγγενές οποιασδήποτε πρωτοβουλίας -ακόμα και της πλέον ουδέτερης από τεχνολογική άποψη- που αποφασίζουν να αναλάβουν οι δημόσιες αρχές υπέρ της ανάπτυξης της ψηφιακής τηλεόρασης. Όπως εξηγείται κατωτέρω, στο τμήμα IV.B, εάν υποτεθεί ότι υπάρχει ενίσχυση προς τους παραγωγούς αποκωδικοποιητών, η Επιτροπή θα την θεωρήσει συμβιβάσιμη βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ.

IV.B ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟΥ

(124) Η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας εξέφρασε αμφιβολίες σχετικά με το κατά πόσο το συγκεκριμένο μέτρο συνιστά ενίσχυση συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο α), του άρθρου 86 παράγραφος 2 και του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ), της συνθήκης ΕΚ, αφού απέκλεισε την εφαρμογή στη συγκεκριμένη περίπτωση των άλλων παρεκκλίσεων που προβλέπονται στο άρθρο 87 της συνθήκης ΕΚ. Η Ιταλία και η Mediaset ωστόσο στις παρατηρήσεις τους προβάλλουν επιχειρήματα που έχουν ως στόχο να αντικρούσουν τις αντιρρήσεις που διατύπωσε η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, επιχειρήματα σύμφωνα με τα οποία το υπό εξέταση μέτρο είναι συμβιβάσιμο βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο α) και το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ. Η Ιταλία εξάλλου επιβεβαίωσε ότι κατά την γνώμη της στην παρούσα περίπτωση εφαρμόζονται οι παρεκκλίσεις που προβλέπει το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) και το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της συνθήκης ΕΚ. Η Επιτροπή αφού έλαβε τις παρατηρήσεις της Ιταλίας και των ενδιαφερομένων μερών εξακολουθεί να πιστεύει ότι η υπό εξέταση ενίσχυση δεν είναι συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά για τους λόγους που εκτίθενται ακολούθως στην παρούσα απόφαση.

IV.B.1 ΑΡΘΡΟ 87 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2 ΣΤΟΙΧΕΙΟ Α) ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΕΚ

(125) Η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας είχε θεωρήσει ότι η έκφραση «κοινωνικού χαρακτήρα» θα έπρεπε να ερμηνευθεί συσταλτικά και ότι, κατά συνέπεια, σύμφωνα με την πρακτική της Επιτροπής, η έκφραση αυτή θα έπρεπε να αναφέρεται σε ενισχύσεις που προορίζονται να καλύψουν ανάγκες μη προνομιούχων στρωμάτων του πληθυσμού. Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας αναφερόταν το παράδειγμα των κατευθυντηρίων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της αεροπορίας⁽⁴⁹⁾, βάσει των οποίων οι κρατικές ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα, καταρχήν, πρέπει να καλύπτουν μόνο ειδικές κατηγορίες επιβατών. Η Επιτροπή επεσήμανε ότι στην περίπτωση του υπό εξέταση μέτρου, ο νόμος δεν περιλαμβάνει καμία αναφορά στην κοινωνική ή οικονομική κατάσταση του δικαιούχου και αναφέρθηκε σε έρευνα που πραγματοποίησε η AGCOM σχετικά με την κυκλοφορία στην αγορά αποκωδικοποιητών σε προσιτές τιμές όπου φαίνεται να αναφέρεται ότι δεν είναι ολόκληρος ο πληθυσμός που έχει ανάγκη ενίσχυσης για τη μετάβαση προς την ψηφιακή τηλεόραση: η τάση της αγοράς ήταν όντως τέτοια που πάνω από το 50 % των νοικοκυριών θα είχαν αποκτήσει

αποκωδικοποιητή εντός του 2006, με μια «αισιόδοξη» υπόθεση, ή στις αρχές του 2008 με μια «απαισιόδοξη» υπόθεση⁽⁵⁰⁾.

(126) Ο ισχυρισμός της Ιταλίας ότι το ποσοστό που αναφέρει υποθετικά η AGCOM, του 50 % των νοικοκυριών που θα διέθεταν αποκωδικοποιητή μέχρι τα τέλη του 2006 ή του 2008 είναι χαμηλό αν ληφθούν υπόψη τα υψηλότερα κόστη των «διαλειτουργικών» αποκωδικοποιητών, δεν τροποποιεί την αξιολόγηση της Επιτροπής, γιατί η Ιταλία δεν πρόβαλε κανένα επιχειρήμα που να αποδεικνύει ότι η ενίσχυση προορίζεται μόνο για τα στρώματα του πληθυσμού που έχουν ανάγκη και ότι είναι όλος ο πληθυσμός ο οποίος χρειάζεται ανάλογη ενίσχυση.

(127) Κατ' αναλογία, ο ισχυρισμός ότι το μέτρο θα είχε έμμεσο αποτέλεσμα υπέρ των φτωχών νοικοκυριών, λόγω της πραγματοποίησης οικονομικών κλίμακας που θα επέφεραν μείωση της τιμής των αποκωδικοποιητών, δεν μπορεί να γίνει δεκτός από την Επιτροπή για δύο λόγους. Καταρχάς, οι παρεκκλίσεις στον γενικό κανόνα του ασυμβίβαστου των ενισχύσεων με την κοινή αγορά ερμηνεύονται συσταλτικά. Το ίδιο ισχύει και για τις ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα οι οποίες πρέπει να ερμηνευθούν ως ενισχύσεις που προορίζονται αποκλειστικά και άμεσα υπέρ των λιγότερο προνομιούχων στρωμάτων του πληθυσμού. Δεύτερον, η αποδοχή του επιχειρήματος που πρόβαλε η Ιταλία θα σήμαινε αποδοχή του ισχυρισμού ότι μια ενδεχόμενη ενίσχυση που χορηγείται σε ολόκληρο τον πληθυσμό είναι κοινωνικού χαρακτήρα στον βαθμό που ευνοεί και τα στρώματα εκείνα του πληθυσμού που έχουν ανάγκη την ενίσχυση αυτή. Ξεκινώντας, ως εκ τούτου, από μια ανάλογη υπόθεση θα έπρεπε να θεωρείται ότι όλες οι έμμεσες ενισχύσεις που χορηγούνται δια των καταναλωτών ή των επενδυτών είναι ενισχύσεις συμβιβάσιμες, πράγμα που σημαίνει παράκαμψη του συσταλτικού χαρακτήρα των παρεκκλίσεων στη γενική απαγόρευση χορήγησης κρατικών ενισχύσεων.

(128) Εν συμπεράσματι, φαίνεται ότι το μέτρο δεν έχει κοινωνικό χαρακτήρα και ότι η παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο α), της συνθήκης ΕΚ δεν μπορεί να εφαρμοστεί.

IV.B.2 ΑΡΘΡΟ 87 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3 ΣΤΟΙΧΕΙΟ Β) ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΕΚ

(129) Η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας θεώρησε ότι στην υπό εξέταση ενίσχυση δεν μπορεί να εφαρμοστεί η παρέκκλιση που προβλέπει το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συνθήκης ΕΚ. Ωστόσο, στις παρατηρήσεις που υπέβαλε η Ιταλία υποστηρίζει ότι, από τη στιγμή που η μετάβαση προς την ψηφιακή τεχνολογία (ή «switch over») αποτελεί σχέδιο κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, το οποίο εντάσσεται σε διεθνικό πρόγραμμα που υποστηρίζουν διάφορα κράτη μέλη, θα πρέπει να εφαρμοστεί η παρέκκλιση που προβλέπει το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συνθήκης ΕΚ, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Δικαστηρίου στην υπόθεση Exécutif régional wallon και SA Glaverbel/ Επιτροπής⁽⁵¹⁾.

⁽⁵⁰⁾ Βλέπε έκθεση της AGCOM, σημεία από 50 έως 56.

⁽⁵¹⁾ Απόφαση της 8ης Μαρτίου 1988, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C 62/87 και C 72/87 Exécutif régional wallon και SA Glaverbel/ Επιτροπής, Συλλ. 1998, σ. I-01573.

⁽⁴⁹⁾ ΕΕ C 350 του 1994, σ. 5, βλέπε τμήμα III.3.

(130) Στις δύο αυτές υποθέσεις, το Exécutif régional wallon (κυβέρνηση της Περιφέρειας της Βαλονίας) είχε παράσχει ενίσχυση στην Glaverbel, μια εταιρεία η οποία πραγματοποιούσε επενδύσεις σε τομείς προηγμένης τεχνολογίας, όπως εκείνος της ανάπτυξης φωτοβολταϊκών κυττάρων λεπτού υμενίου, τομέας συνδεδεμένος με το Ευρωπαϊκό στρατηγικό πρόγραμμα έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα της τεχνολογίας της πληροφορίας (ESPRIT). Ακριβώς σε τέτοια βάση η κυβέρνηση της Περιφέρειας της Βαλονίας είχε ορίσει ότι η ενίσχυση ήταν συμβιβάσιμη βάσει της παρέκκλισης που προβλέπει το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συνθήκης ΕΚ. Το ESPRIT ήταν ένα πρόγραμμα που είχε θεσπίσει η Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Το Δικαστήριο απεφάνθη ότι η Επιτροπή είχε ασκήσει τη διακριτική της ευχέρεια σχετικά με το θέμα αυτό και ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν είχαν αποδείξει ότι το μέτρο είχε προωθήσει την υλοποίηση ενός σχεδίου κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος.

(131) Στην υπό εξέταση περίπτωση η Επιτροπή δεν θεωρεί ότι τα μέτρα που έχει λάβει η Ιταλία για την προώθηση της πώλησης των αποκωδικοποιητών εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρέκκλισης που προβλέπει το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συνθήκης ΕΚ. Το μέτρο αποτελεί ίδια πρωτοβουλία ενός κράτους μέλους το οποίο, όπως εξηγείται ακολούθως στην παρούσα απόφαση, προκαλεί άσκοπη στρέβλωση του ανταγωνισμού. Δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ως τμήμα σχεδίου σαφώς καθορισθέντος, συμφωνηθέντος και συντονισθέντος με άλλα κράτη κατά τρόπο που να αποκλείει τις επιπτώσεις στις συναλλαγές και στον ανταγωνισμό και να εξασφαλίζει την εξυπηρέτηση κοινού ευρωπαϊκού συμφέροντος. Όσον αφορά την παρατήρηση της Ιταλίας ότι «η ολοκλήρωση της μετάβασης προς την ψηφιακή τεχνολογία εξυπηρετεί κοινοτικό συμφέρον» και ότι όλο και μεγαλύτερος αριθμός κρατών μελών υποστηρίζει την επιδίωξη του στόχου αυτού, το επιχείρημα εξετάζεται στο επόμενο τμήμα στο οποίο εξετάζονται οι ενδεχόμενοι λόγοι του συμβιβάσιμου του μέτρου του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ.

IV.B.3 ΑΡΘΡΟ 87 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3 ΣΤΟΙΧΕΙΟ γ) ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΕΚ

(132) Η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας δήλωσε ότι δεν είχε πεισθεί για το γεγονός ότι η ενίσχυση στους ΡΤΟ μπορούσε να θεωρηθεί συμβιβάσιμη βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ. Η Επιτροπή εξακολουθεί να έχει την ίδια γνώμη ακόμα και μετά τις παρατηρήσεις των ενδιαφερόμενων μερών.

(133) Η ενίσχυση για να είναι συμβιβάσιμη σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ πρέπει να επιδιώκει στόχο κοινού ενδιαφέροντος κατά τον τρόπο αναγκαίο και ανάλογο προς τον στόχο αυτό. Ειδικότερα, το μέτρο θα πρέπει να αξιολογηθεί λαμβανομένων υπόψη των ακόλουθων πτυχών:

- α) Το μέτρο ενίσχυσης έχει ως στόχο την προώθηση σαφώς καθορισθέντος στόχου κοινού ενδιαφέροντος;
- β) Η ενίσχυση έχει μελετηθεί έτσι ώστε να επιτευχθεί ο στόχος κοινού ενδιαφέροντος, δηλαδή η προτεινόμενη

ενίσχυση σκοπεύει στην αποκατάσταση κάποιας δυσλειτουργίας της αγοράς ή επιδιώκει άλλο στόχο;

Ειδικότερα, το μέτρο ενίσχυσης:

- i) αποτελεί το κατάλληλο μέσο ή υπάρχουν άλλα καταλληλότερα μέσα;
 - ii) δημιουργεί κίνητρα; Δηλαδή, η ενίσχυση τροποποιεί τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων;
 - iii) είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο στόχο; Μήπως η ίδια αλλαγή συμπεριφοράς θα μπορούσε να επιτευχθεί με μικρότερη ενίσχυση;
- γ) Είναι οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και οι επιπτώσεις στις συναλλαγές περιορισμένες, ώστε ο συνολικός απολογισμός να είναι θετικός;

IV.B.3.1 Στόχος κοινού ενδιαφέροντος

(134) Η Επιτροπή, στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας δήλωσε ότι η μετάβαση προς την ψηφιακή τεχνολογία δημιουργεί σημαντικά πλεονεκτήματα -αποτελεσματικότερη χρήση του ραδιοφάσματος και αύξηση της χωρητικότητας μετάδοσης- με επακόλουθη βελτίωση των υπηρεσιών και διεύρυνση της προσφοράς για τους καταναλωτές. Κατά συνέπεια, στην ίδια απόφαση κίνησης της διαδικασίας θεωρεί ότι η μετάβαση από την αναλογική ραδιοτηλεοπτική μετάδοση προς την ψηφιακή και τη μετάδοση «ανοιχτών» προτύπων που επιτρέπουν τη διαλογικότητα, πρέπει να θεωρηθούν στόχοι κοινού ενδιαφέροντος. Η Ιταλία στις υποβληθείσες παρατηρήσεις συμφωνεί με την Επιτροπή σχετικά με το θέμα αυτό. Η Eurora 7, ωστόσο, επανέλαβε τις παρατηρήσεις που έκανε η Sky Italia στην καταγγελία της, επισημαίνοντας ότι δεν υπαισχύεται κανένα γενικό ενδιαφέρον δεδομένου ότι κατά το σημερινό στάδιο, η αγορά των ψηφιακών αποκωδικοποιητών συνδέεται με δραστηριότητες καθαρά εμπορικές, η δε αποκομιδή οφέλους από τη μετάβαση προς την ψηφιακή τεχνολογία έχει αναβληθεί για το 2012.

(135) Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα που πρόβαλε η Eurora 7. Καταρχάς, όπως ήδη δηλώνεται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή υποστηρίζει ενεργά τη μετάβαση προς τη δικτυακή τεχνολογία, της οποίας έχει επισημάνει τα πλεονεκτήματα στο πλαίσιο της δράσης e-Europe 2005, σε δύο ανακοινώσεις σχετικά με τη μετάβαση προς τη δικτυακή τεχνολογία ⁽⁵²⁾ και στην ανακοίνωση με τίτλο «Η στρατηγική e2010 — Ευρωπαϊκή κοινωνία της πληροφορίας για την ανάπτυξη και την απασχόληση» ⁽⁵³⁾. Η ρύθμιση δεν θα έπρεπε ούτε να επιβάλλει ούτε να διευκολύνει τη χρησιμοποίηση συγκεκριμένης δικτυακής πλατφόρμας. Δηλαδή, με άλλα λόγια, θα έπρεπε να τηρεί την καλούμενη αρχή της «τεχνολογικής ουδετερότητας», παρότι, σύμφωνα με ό,τι προβλέπεται στην οδηγία 2002/21/ΕΕ ⁽⁵⁴⁾, μπορεί να επιτραπεί η χορήγηση παρεμβάσεων όταν θα χρειαστεί να αποκατασταθούν δυσλειτουργίες της αγοράς που αφορούν ειδικά κάποια συγκεκριμένη πλατφόρμα. Σε τελευταία ανάλυση θα πρέπει να επιβληθούν στην αγορά οι πλατφόρμες που παρέχουν τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα στους καταναλωτές.

⁽⁵²⁾ COM(2003) 541 τελικό και COM(2005) 204 τελικό, όπως προαναφέρονται (βλέπε υποσημείωση 7).

⁽⁵³⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών COM(2005) 229 τελικό, της 1ης Ιουνίου 2005.

⁽⁵⁴⁾ Βλέπε υποσημείωση 14. Βλέπε αιτιολογική σκέψη 18.

(136) Η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της σχετικά με τη διαλειτουργικότητα των υπηρεσιών της διαλογικής ψηφιακής τηλεόρασης⁽⁵⁵⁾, υπογραμμίζει επίσης τη σημασία της «διαλογικότητας» και της «διαλειτουργικότητας». Στην ανακοίνωση διευκρινίζεται ότι «η Επιτροπή επιδιώκει να εξασφαλίσει ότι οι ευρωπαίοι πολίτες θα επωφεληθούν από το αυξανόμενο φάσμα υπηρεσιών διαλογικής τηλεόρασης, που θα είναι διαθέσιμες σε αυξανόμενο αριθμό πλατφορμών μετάδοσης». Η διαλογική τηλεόραση προσδίδει όντως στην ψηφιακή τηλεόραση, εκτός από το μαγνητοσκόπιο, και μια σειρά λειτουργιών που θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο εκμετάλλευσης στο μέλλον, όχι μόνο για εμπορικούς σκοπούς αλλά και για την πραγματοποίηση λειτουργιών «e-government» που απευθύνονται και σε αυτό το τμήμα του πληθυσμού που αντιμετωπίζει μεγαλύτερες δυσκολίες με την πληροφορική.

(137) Η Επιτροπή στις ανακοινώσεις της επισημαίνει εξάλλου, ότι η έλλειψη διαλειτουργικότητας (που αφορά θέματα τόσο της τεχνολογίας της διαλειτουργικότητας όσο και της πρόσβασης), καθώς και οι ενδεχόμενοι περιορισμοί στην επιλογή από μέρους των καταναλωτών, θα μπορούσαν να έχουν επιπτώσεις στην ελεύθερη ροή των πληροφοριών, στον πλουραλισμό των μέσων ενημέρωσης και στην πολιτισμική ποικιλομορφία. Οι ανησυχίες αυτές θα μπορούσαν να εκτεθούν συνοπτικά ως ακολούθως: Οι καταναλωτές δεν θα μπορούν να αγοράσουν μια παγκοσμίως τυποποιηθείσα συσκευή λήψης που να επιτρέπει τη λήψη όλων των διαλογικών υπηρεσιών της τηλεόρασης χωρίς απόκρυψη και της τηλεόρασης επί πληρωμή και μπορεί να υποχρεωθούν να χρησιμοποιούν συσκευές λήψης πιο δαπανηρές που περιέχουν διεπαφές προγραμμάτων εφαρμογής (API) με δικαιώματα αποκλειστικής εκμετάλλευσης. Οι ΠΤΟ θα πρέπει να αντιμετωπίσουν εμπόδια για να μπορέσουν να αναπτύξουν και να παράσχουν διαλογικές υπηρεσίες, δεδομένου ότι θα πρέπει να διαπραγματευθούν με καθιερωμένους ΦΕΔ και οι οποίοι ελέγχουν τις τεχνολογίες API με δικαιώματα αποκλειστικής εκμετάλλευσης. Οι API ελεύθερης πρόσβασης διευκολύνουν τη διαλειτουργικότητα, δηλαδή τη δυνατότητα μεταφοράς διαλογικών περιεχομένων μεταξύ των μηχανισμών προμήθειας, διατηρώντας πλήρη και ανέπαφη τη λειτουργικότητα των περιεχομένων. Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι το πρότυπο MHP είναι, προς το παρόν το πιο προηγμένο πρότυπο API ελεύθερης πρόσβασης στην Ευρώπη και ότι, εξάλλου, η Επιτροπή θα λάβει επιπλέον μέτρα για να προωθήσει την εθελοντική θέση σε εφαρμογή. Ένας τρόπος για τη μείωση των επιπλέον δαπανών για τους καταναλωτές των συσκευών που διαθέτουν μηχανισμούς τυποποιημένης εκτέλεσης, όπως το MHP, συνίσταται στην επιδότηση της αγοράς σε επίπεδο καταναλωτών. Και συμπεραίνει ότι τα κράτη μέλη μπορούν, ως εκ τούτου, να παράσχουν κρατική συνεισφορά στους καταναλωτές.

(138) Δεύτερον, ακόμα και αν πολλά από τα προαναφερθέντα πλεονεκτήματα, με ιδιαίτερη αναφορά σε εκείνα που δεν συνδέονται με εμπορικές δραστηριότητες, θα παρασχεθούν μόνο στο μέλλον, αυτό δεν είναι επαρκής λόγος για να θεωρηθεί ότι το υπό εξέταση μέτρο δεν θα συμβάλει στην επίτευξη στόχου κοινού ενδιαφέροντος. Η Επιτροπή, από την άλλη πλευρά δεν θεωρεί ότι το γεγονός ότι τα μόνα πλεονεκτήματα που παρατηρούνται, σήμερα, συνδέονται με εμπορικές δραστηριότητες, συνεπάγεται ότι δεν υπεισέρχεται κανένας άλλος στόχος κοινού ενδιαφέροντος. Αντίθετα, τα πλεονεκτήματα για τους καταναλωτές, όχι μόνο αντιπροσωπεύουν ουσιαστική συνιστώσα οποιασδήποτε

πολιτικής ανταγωνισμού, αλλά και η θετική επίδραση μιας κρατικής παρέμβασης και η αύξηση της ευημερίας των καταναλωτών μπορούν δίχως άλλο να εμπέσουν στον ορισμό του κοινού ενδιαφέροντος.

(139) Ωστόσο, η Επιτροπή επιμένει ότι με την υπό εξέταση ενίσχυση επιδιώκεται σαφώς καθορισθείς στόχος κοινού ενδιαφέροντος.

IV.B.3.2 Ενίσχυση μελετημένη κατά κατάλληλο τρόπο

(140) Η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας αναγνώρισε ότι η μετάβαση προς την ψηφιακή τεχνολογία μπορεί να παρεμποδιστεί από συγκεκριμένες καταστάσεις δυσλειτουργίας της αγοράς και από προβλήματα κοινωνικής συνοχής. Έτσι, καταρχήν, οι συνεισφορές που χορηγούνται στους καταναλωτές αποτελούν έναν αποδεκτό τρόπο για να διευκολυνθεί η μετάβαση αυτή, υπό την προϋπόθεση ότι χορηγούνται τηρουμένης της αρχής της τεχνολογικής ουδετερότητας.

(141) Η Επιτροπή εξέφρασε προκαταρκτικά τη γνώμη της σχετικά με το υπό εξέταση μέτρο, όσον αφορά τις διάφορες δυνατότητες⁽⁵⁶⁾ δυσλειτουργίας της αγοράς ή τα διάφορα είδη κοινωνικών προβλημάτων και ακόμα, ειδικότερα, τις αγορές που αφορούν τους ΠΤΟ, δηλαδή:

- α) Η ανάπτυξη της επίγειας ψηφιακής ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης μπορεί να παρεμποδιστεί από προβλήματα συντονισμού μεταξύ των φορέων που λειτουργούν στην αγορά.
- β) Το μέτρο αντιπροσωπεύει αντιστάθμιση για τους καταναλωτές που πρέπει να προσαρμόσουν τον αναλογικό τους εξοπλισμό.
- γ) Η ύπαρξη θέσης ισχύος στην αγορά μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα ο ανταγωνισμός μεταξύ των διαφόρων φορέων να μην αποβαίνει πλήρως προς όφελος της αγοράς.
- δ) Η μετάβαση προς την ψηφιακή τεχνολογία μπορεί να καθορίσει θετικούς εξωτερικούς παράγοντες χάρη στην καλύτερη χρησιμοποίηση του ραδιοφάσματος.
- ε) Το μέτρο προωθεί την καινοτομία και την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών, πράγμα που αποτελεί ειδικό είδος εξωτερικού παράγοντα.

(142) Σε σχέση με τα σημεία αυτά, θα πρέπει να εξεταστεί καταρχάς, εάν πρόκειται για πραγματικές καταστάσεις δυσλειτουργίας της αγοράς που παρακωλύουν την αποτελεσματική της λειτουργία, δεύτερον, αν οι κρατικές ενισχύσεις είναι το πλέον κατάλληλο μέσο για τη διόρθωση της δυσλειτουργίας της αγοράς και τρίτον, αν η χορηγηθείσα ενίσχυση αντιστοιχεί στο ελάχιστο αναγκαίο ποσό για την επίτευξη του εν λόγω στόχου.

Το πρόβλημα του συντονισμού

(143) Η Επιτροπή στην απόφασή της κίνησης της διαδικασίας αναγνώρισε ότι το πρόβλημα του συντονισμού μεταξύ των φορέων της αγοράς, μπορεί, καταρχήν, να αντιπροσωπεύει «δυσλειτουργία της αγοράς» γιατί οι ΠΤΟ πρέπει να συμφωνήσουν κοινές ημερομηνίες για τη μετάβαση προς τη ψηφιακή ραδιοτηλεοπτική μετάδοση, κατά τρόπον ώστε να

⁽⁵⁵⁾ Βλέπε COM (2004) 541, (υποσημείωση 7).

⁽⁵⁶⁾ Βλέπε τελική απόφαση της Επιτροπής 2006/513/ΕΚ (υποσημείωση 24).

μειώσουν όσο το δυνατόν περισσότερο τις δαπάνες παράλληλης μετάδοσης, πράγμα που οφείλεται κυρίως στο ότι το ραδιοφάσμα είναι ανεπαρκές για την ταυτόχρονη μετάδοση αναλογικών και ψηφιακών τηλεοπτικών σημάτων (το καλούμενο στάδιο του «simulcast»). Προφανώς οι καταναλωτές θα είναι διατεθειμένοι να περάσουν στην ψηφιακή πλατφόρμα μόνο όταν η πλατφόρμα αυτή θα είναι σε θέση να καλύπτει μεγάλο αριθμό ΡΤΟ. Κατά συνέπεια, οι ΡΤΟ μπορεί να επιθυμούν να αναμεινούν την άφιξη άλλων ΡΤΟ, πριν μεταφερθούν στην ψηφιακή πλατφόρμα. Χωρίς συντονισμό των ΡΤΟ μεταξύ τους, η συμπεριφορά αυτή μπορεί να καθυστερήσει τη μετάβαση προς την ψηφιακή τεχνολογία. Είναι, ως εκ τούτου, συμφέρον να μειωθεί η διάρκεια του σταδίου του «simulcast» και να βρεθεί λύση ώστε οι ΡΤΟ να περάσουν όλοι ταυτόχρονα στην ψηφιακή τεχνολογία.

(144) Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι το μέτρο δεν αποτελεί το κατάλληλο μέσο για τα την αντιμετώπιση μιας τέτοιας δυσλειτουργίας της αγοράς. Ουσιαστικά, η ύπαρξη δεσμευτικής προθεσμίας για τη μετάβαση προς την ψηφιακή τεχνολογία -η οποία είχε καθοριστεί για τις 31 Δεκεμβρίου 2006 κατά τη στιγμή της θέσπισης του ίδιου του μέτρου- φαίνεται ήδη επαρκής για να ενθαρρύνει τους ΡΤΟ να προγραμματίσουν και να συντονίσουν τη μετάβαση προς τη νέα πλατφόρμα και να βοηθήσουν τους καταναλωτές να προσαρμοστούν στη νέα τεχνολογία μετάδοσης. Παρότι η χορήγηση συνεισφορών στους καταναλωτές μπορεί να αυξήσει τη ζήτηση υπηρεσιών επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης, δεν μπορεί ωστόσο να επιλύσει το ειδικό θέμα του συντονισμού μεταξύ των φορέων της αγοράς.

(145) Όσον αφορά το πρώτο σημείο, η Ιταλία παρατήρησε ότι η πρόβλεψη δεσμευτικής προθεσμίας δεν αρκεί για να εξασφαλίσει την παύση των μεταδόσεων με αναλογική τεχνολογία εάν δεν υπάρξουν κίνητρα για την προώθηση της ζήτησης. Ουσιαστικά, οι καταναλωτές που δεν ενδιαφέρονται για την επί πληρωμή τηλεόραση δεν θα ήταν έτοιμοι για την αλλαγή, δεδομένου ότι οι επίγειοι ΡΤΟ που λειτουργούν ήδη στην αγορά δεν έχουν κανένα συμφέρον σε ένα τέτοιο πλαίσιο να επιδοτήσουν την από μέρους των καταναλωτών αγορά αποκωδικοποιητών. Κατά συνέπεια, εάν ληφθεί υπόψη η κατάσταση από πλευράς ανταγωνισμού των ΡΤΟ που ήδη λειτουργούν στον τομέα της επίγειας αναλογικής τηλεόρασης και το γεγονός ότι οι καταναλωτές χρησιμοποιούσαν κατά κύριο λόγο αυτό το είδος τηλεόρασης, κανένας φορέας δεν ενθαρρύνεται να ξεκινήσει το στάδιο της μετάβασης προς την ψηφιακή τεχνολογία.

(146) Η Επιτροπή επαναλαμβάνει, ότι κατά τη γνώμη της, η πρόβλεψη προθεσμίας δια νόμου είναι επαρκές μέτρο για να αποκαταστήσει τη δυσλειτουργία της αγοράς που οφείλεται στην ανάγκη να υπάρξει συντονισμός. Δεδομένου ότι οι ιταλικές αρχές είχαν αποφασίσει να κινήσουν τη διαδικασία της μετάβασης προς τη ψηφιακή τεχνολογία και είχαν καθορίσει δια νόμου προθεσμία για την παύση των μεταδόσεων με αναλογική τεχνολογία, οι ΡΤΟ που λειτουργούσαν ήδη στην αγορά έπρεπε να θεωρήσουν την απόφαση αυτή ως δεδομένη και, ως εκ τούτου, να αρχίσουν να αναπτύσσουν νέες εμπορικές στρατηγικές. Ενδεχόμενες δυσχέρειες που οφείλονταν σε ανεπαρκή ζήτηση πρέπει να αξιολογηθούν χωριστά και πρέπει να θεωρηθεί ότι έχουν σχέση με την απαίτηση συντονισμού μεταξύ των φορέων της αγοράς.

(147) Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή θεωρεί ότι, δεδομένων των μεγάλων διαστάσεων της αγοράς της επίγειας τηλεόρασης στην

Ιταλία, ο κίνδυνος να μη συγκεντρωθεί ο απαραίτητος αριθμός καταναλωτών που να δικαιολογεί τις επενδύσεις σε επίγεια ψηφιακή τεχνολογία δεν είναι τόσο μεγάλος που να μην μπορούν να τον αντιμετωπίσουν.

Αντιστάθμιση για τους καταναλωτές

(148) Η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας υποστήριξε ότι η παροχή αντιστάθμισης στους καταναλωτές που πρέπει να εκσυγχρονίσουν τις αναλογικές συσκευές τους είναι μέτρο αναγκαίο για την απρόσκοπτη μετάβαση προς την ψηφιακή τεχνολογία. Το επιχείρημα αυτό, παρότι δικαιολογεί την ενίσχυση που χορηγήθηκε στους καταναλωτές, δεν δικαιολογεί ωστόσο τη διάκριση μεταξύ επίγειων και δορυφορικών πλατφορμών, δεδομένου ότι δεν χρειάζεται να προσανατολιστούν οι καταναλωτές προς μια ψηφιακή πλατφόρμα, όπως αντίθετα γίνεται με το υπό εξέταση μέτρο.

(149) Η Ιταλία περιορίστηκε στο να επαναλάβει στις παρατηρήσεις της επιχείρημα, που είχε ήδη προβάλει προηγουμένως, σύμφωνα με το οποίο το μέτρο προβλέπει ότι οι αποκωδικοποιητές επιτρέπουν τη λήψη της τηλεόρασης χωρίς απόκρυψη χωρίς κανένα κόστος για τον καταναλωτή, πράγμα που αποκλείει ήδη τη δορυφορική πλατφόρμα από τα πλεονεκτήματα που παρέχονται από το ίδιο το μέτρο δεδομένου ότι ο μόνος δορυφορικός φορέας, η Sky Italia απαιτεί πληρωμή για την πρόσβαση στα προγράμματά της.

(150) Η Επιτροπή επισημαίνει ωστόσο ότι διατίθεται δορυφορικά μια τηλεοπτική προσφορά χωρίς απόκρυψη για τους καταναλωτές που δεν είναι συνδρομητές της Sky Italia. Δεν φαίνεται εξάλλου να υπάρχει κανένας λόγος για να αποκλεισθούν από τη χορήγηση της συνεισφοράς οι καταναλωτές που επιλέγουν να περάσουν στις παρεχόμενες υπηρεσίες ψηφιακής τηλεόρασης έναντι συνδρομής. Είναι ακριβώς η ίδια η Ιταλία που αποδέχεται αυτή τη ρύθμιση ενώ χορηγεί συνεισφορά στους καταναλωτές που παρακολουθούν μεταδόσεις καλωδιακής πλατφόρμας, η οποία απαιτεί την εγγραφή συνδρομής.

(151) Εάν ο όρος «χωρίς καμία δαπάνη για τον χρήστη» ερμηνευθεί ως επιπλέον δαπάνη για τη λήψη καναλιών χωρίς απόκρυψη σε σχέση με τις δαπάνες στις οποίες ήδη υπόκειται ο καταναλωτής για να λαμβάνει άλλες υπηρεσίες που παρέχει ο ΡΤΟ, τότε και οι συνδρομητές της δορυφορικής τηλεόρασης δεν υπόκεινται σε επιπλέον δαπάνες για τη θέαση της τηλεόρασης χωρίς απόκρυψη. Από την άλλη πλευρά, αν η διάταξη ερμηνευθεί κατά την έννοια ότι ο καταναλωτής δεν πρέπει να υποστεί καμία δαπάνη για τη λήψη καναλιών χωρίς απόκρυψη, δεν είναι σαφές το γιατί η συνεισφορά χορηγείται για αποκωδικοποιητές άλλων πλατφορμών που απαιτούν την καταβολή συνδρομής για συγκεκριμένες διαδικτυακές και τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες.

(152) Η Ιταλία θεωρεί ότι η διαφορετική μεταχείριση της S-DVB και της C-DVB μπορεί να δικαιολογηθεί από τη σημερινή πολιτική παροχής κινήτρων για τη διάδοση της ευρείας ζώνης. Η Επιτροπή δεν μπορεί να δεχθεί το επιχείρημα αυτό γιατί η ενίσχυση στην ανάπτυξη της ευρείας ζώνης δεν μπορεί να δικαιολογήσει τη στρέβλωση του ανταγωνισμού μεταξύ των ΡΤΟ. Οποιαδήποτε ενδεχόμενη ενίσχυση υπέρ της ευρείας ζώνης πρέπει να εξεταστεί δεόντως και να αξιολογηθεί κατά περίπτωση.

Ενίσχυση του ανταγωνισμού μεταξύ των διαφόρων πλατφορμών μετάδοσης

(153) Η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας υπενθύμισε ότι μια ενίσχυση δεν αποτελεί το κατάλληλο μέσο για την αντιμετώπιση του προβλήματος του ελλείπου ανταγωνισμού και ότι η χορήγηση της ενίσχυσης υπέρ της επίγειας τεχνολογίας λόγω του ότι η Sky Italia κατέχει μονοπωλιακή θέση στην αγορά της δορυφορικής ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης και της τηλεόρασης επί πληρωμή δεν αποτελεί επαρκές επιχειρήμα για να δικαιολογήσει το συμβιβασμό της ενίσχυσης.

(154) Η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι, στο πλαίσιο της απόκτησης του ελέγχου της Telepiù και της Stream από μέρους της News Corporation, ζητήθηκε η ανάληψη υποχρεώσεων που ήταν ήδη αρκετές για να εξαιλείσουν τις ανησυχίες όσον αφορά τον ανταγωνισμό. Ουσιαστικά, η αδυναμία, ειδικότερα της Sky, να αποκτήσει τα δικαιώματα σε όλες τις πλατφόρμες άμεσης μετάδοσης των αγώνων ποδοσφαίρου ευνοεί σαφώς τους άλλους φορείς τηλεόρασης επί πληρωμή, μεταξύ των οποίων και τους επίγειους ψηφιακούς ΡΤΟ.

Ύπαρξη εξωτερικών παραγόντων

(155) Η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας υποστήριξε ότι στο πλαίσιο της διαδικασίας μετάβασης προς την ψηφιακή τεχνολογία, οι ΡΤΟ αναλογικής τεχνολογίας που λειτουργούσαν ήδη στην αγορά ευνοήθηκαν, δεδομένου ότι οι εκχωρήσεις για τη μετάδοση με ψηφιακή τεχνολογία παρέχονταν αυτομάτως στους ΦΕΔ που ήταν συνδεδεμένοι με τους ΡΤΟ, και χωρίς καμία αντιστάθμιση για το κράτος. Παρότι υποχρεούντο να παρέχουν σε τρίτους τμήμα των ραδιοτηλεοπτικών τους συχνοτήτων, οι ΡΤΟ εξασφάλιζαν το 60 % των ικανοτήτων μετάδοσης. Και όχι μόνο, αλλά η ψηφιακή τεχνολογία παρέχει στους ΡΤΟ μεγαλύτερη χωρητικότητα μετάδοσης με χαμηλότερο κόστος. Όλοι αυτοί οι παράγοντες φαίνονται επαρκείς για να παράσχουν στους ΡΤΟ αντιστάθμιση για τις δαπάνες μετάβασης προς την ψηφιακή τεχνολογία.

(156) Η Ιταλία και η Mediaset υποστηρίζουν ότι στο επιχειρήμα αυτό δεν λαμβάνεται υπόψη η αυθεντική σχέση κόστους-οφέλους της μετάβασης, δεδομένου ότι οι κύριοι δικαιούχοι από την μετάβαση προς την ψηφιακή τεχνολογία -οι νέοι ανταγωνιστές στην αγορά- δεν συμπίπτουν με εκείνους που υπόκεινται στις δαπάνες (οι καταναλωτές και κυρίως οι υπάρχοντες φορείς). Η μείωση των δαπανών δεν αντισταθμίζει για τους φορείς που ήδη λειτουργούν στην αγορά την αύξηση του ανταγωνισμού που πρέπει να αντιμετωπίσουν, δεδομένου ότι υποχρεούνται να εκχωρήσουν το 40 % της ικανότητάς τους σε ανεξάρτητους παραγωγούς. Κατά συνέπεια, οι φορείς που ήδη λειτουργούν στην αγορά δεν διαθέτουν κίνητρα για να παύσουν τις μεταδόσεις με αναλογική τεχνολογία. Αντίθετα, ακόμα και στις περιπτώσεις που οι ΡΤΟ που μεταδίδουν με αναλογική τεχνολογία τύχουν ενός οποιουδήποτε πλεονεκτήματος, τούτο μπορεί να θεωρηθεί αντιστάθμιση για τις δαπάνες που έχουν υποστεί.

(157) Η Επιτροπή θεωρεί ότι το προαναφερθέν επιχειρήμα βασίζεται σε λανθασμένη υπόθεση, δηλαδή ότι πρέπει να υπάρξει αντιστάθμιση των ενδεχόμενων απωλειών, λόγω της αύξησης του ανταγωνισμού στην αγορά, από μέρους των υπαρχόντων

φορέων οι οποίοι κατέχουν θέση ισχύος στην αγορά αυτή. Η υποχρέωση μετάβασης προς την ψηφιακή τεχνολογία ή μία ανακατανομή των ραδιοτηλεοπτικών συχνοτήτων που να επιτρέπει την είσοδο νέων ανταγωνιστών αποτελούν θεμιτές ρυθμιστικές παρεμβάσεις που δεν παρέχουν δικαίωμα καμίας αντιστάθμισης, ειδικότερα αν ληφθεί υπόψη ότι οι προηγούμενες τηλεοπτικές εκχωρήσεις πραγματοποιήθηκαν χωρίς να υπάρξει προηγούμενος διαγωνισμός και χωρίς να ορίζεται προθεσμία λήξης. Κατά τον υπολογισμό των δαπανών της μετάβασης προς την ψηφιακή τεχνολογία ωστόσο, δεν θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι απώλειες εσόδων που υφίστανται οι ΡΤΟ που λειτουργούν ήδη στην αγορά.

(158) Ένα άλλο επιχειρήμα που πρόβαλε η Mediaset είναι το ακόλουθο: Αν η επιχείρηση πρέπει να χρηματοδοτήσει η ίδια το κόστος του αποκωδικοποιητή τεχνολογίας ελεύθερης πρόσβασης, εκτιμάται σε ενέργειες παρασιτισμού από μέρους των ανταγωνιστών της, δεδομένου ότι ο καταναλωτής μπορεί να παρακολουθεί και άλλα κανάλια χάρη στους αποκωδικοποιητές που έχει χρηματοδοτήσει η Mediaset.

(159) Η Επιτροπή δεν απορρίπτει το επιχειρήμα αυτό στο σύνολό του, παρότι θεωρεί ότι θα μπορούσε να είναι προς το συμφέρον των ΡΤΟ η παροχή στους τηλεθεατές μιας ευρύτερης τηλεοπτικής προσφοράς, που να περιλαμβάνει και τα κανάλια των ανταγωνιστών. Αυτό συμβαίνει ιδιαίτερα στην ιταλική αγορά, στην οποία οι καταναλωτές είναι συνηθισμένοι να παρακολουθούν τηλεοπτικές μεταδόσεις χωρίς απόκρυψη και στην οποία οι επιδοτούμενοι αποκωδικοποιητές τεχνολογίας ελεύθερης πρόσβασης επιτρέπουν την αναπαραγωγή, στο πλαίσιο της νέας ψηφιακής τεχνολογίας, του ήδη υπάρχοντος πλαισίου για την αναλογική τεχνολογία - με επιπλέον την τηλεόραση επί πληρωμή. Σ' αυτό το πλαίσιο, θα ήταν ενδεχομένως φυσικό οι κύριοι ΡΤΟ να στηρίξουν τις δαπάνες επιδότησης της αγοράς των αποκωδικοποιητών και να υποστούν κάποια ενέργεια παρασιτισμού από μέρους των ανταγωνιστών τους⁽⁵⁷⁾.

(160) Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή δέχεται τη δυνατότητα παρέμβασης του κράτους με σκοπό την τόνωση της ζήτησης για να βοηθήσει τους ΡΤΟ να αντιμετωπίσουν τις δαπάνες μετάβασης προς την ψηφιακή τεχνολογία, λαμβανομένων

⁽⁵⁷⁾ Η Επιτροπή θεωρεί ότι, δεδομένης της ιδιαίτερης κατάστασης έντονης κατετοποίησης της ιταλικής τηλεοπτικής αγοράς, οι κίνδυνοι που έχουν επισημάνει τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν είναι ιδιαίτερα σοβαροί, τουλάχιστον για ορισμένους φορείς. Αυτή την πεποίθηση της Επιτροπής φαίνεται να συμμερίζονται και ορισμένοι χρηματοπιστωτικοί φορείς: στην ήδη αναφερθείσα μελέτη της Deutsche Bank, π.χ. διαβάζουμε: «Surely the risk is that ... Mediaset is helping undermine its own terrestrial franchise... we believe that... as analogue TV will be switched off, it is far more sensible to capitalize on the opportunity created by the technological payTV hardware vacuum arising due largely to Italy's unique broadcasting infrastructure. We suspect Mediaset and RAI will jointly continue to dominate audience shares in DTT... Given their control of access to DTT customers for new entrant channels seeking to join their multiplexes, we believe their control of the competitive landscape is assured». [«Βέβαια υπάρχει κίνδυνος ... η Mediaset να συμβάλει στην αποδυνάμωση της δικής της άδειας επίγειας μετάδοσης... θεωρούμε ότι ... με την παύση μετάδοσης των προγραμμάτων με αναλογική τεχνολογία θα ήταν πιο λογικό να επενδύσουμε στην ευκαιρία που δημιουργεί το κενό υλικού (hardware) για την τηλεόραση επί πληρωμή εν πολλοίς λόγω της ενιαίας κατάστασης του τομέα των υποδομών ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης στην Ιταλία. Υποψιαζόμαστε ότι η Mediaset και η RAI θα συνεχίσουν να ελέγχουν από κοινού το ακροαματικό κοινό της επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης... Λαμβανομένου υπόψη του ελέγχου που οι δύο αυτές επιχειρήσεις ασκούν στην πρόσβαση των τελατών της επίγειας ψηφιακής τεχνολογίας από μέρους νέων καναλιών που προσπαθούν να χρησιμοποιήσουν το multiplex τους, είμαστε πεπεισμένοι ότι ελέγχουν τον ανταγωνισμό στην αγορά»].

υπόψη των εξωτερικών παραγόντων που αυτή συνεπάγεται και των προβλημάτων παρασιτισμού που μπορεί να προκύψουν. Θεωρεί ωστόσο ότι τα επιχειρήματα αυτά δεν μπορούν να δικαιολογήσουν το γεγονός ότι η ενίσχυση προσορίζεται επιλεκτικά στην επίγεια τηλεόραση και αποκλείει την ανταγωνίστρια δορυφορική πλατφόρμα.

Πρώθηση της καινοτομίας

- (161) Η Ιταλία στις παρατηρήσεις που υπέβαλε πριν από τη δημοσίευση της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, ισχυριζόταν ότι η ψηφιακή τεχνολογία χρησιμεύει στην πρώθηση της καινοτομίας παρέχοντας τη διαλογικότητα (τη δυνατότητα για τον χρήστη να «συνδιαλέγεται» με το σύστημα) και τη διαλειτουργικότητα (τη δυνατότητα για τον χρήστη να έχει πρόσβαση σε όλους τους ΡΤΟ χάρη σε έναν μόνο αποκωδικοποιητή).
- (162) Η Επιτροπή ήδη στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας αναγνώρισε ότι το υπό εξέταση μέτρο επέτρεψε η τιμή των διαλογικών αποκωδικοποιητών να ευθυγραμμιστεί με εκείνη απλούστερων μοντέλων που δεν ήταν κατάλληλα για διαλογικές υπηρεσίες («zapper»).
- (163) Η Ιταλία ωστόσο στις παρατηρήσεις που υπέβαλε σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, δεν πρόβαλε βάσιμους λόγους για να αποκλεισθεί η δορυφορική τηλεόραση από το όφελος που προκύπτει από το μέτρο, αλλά επιβεβαίωσε μόνο ότι όταν το μέτρο ενίσχυσης άρχισε να ισχύει, η διαλογικότητα των δορυφορικών αποκωδικοποιητών ήταν πολύ περιορισμένη λόγω της χρησιμοποίησης τεχνολογίας με δικαιώματα αποκλειστικής εκμετάλλευσης χωρίς πρότυπα «ανοιχτής» διεπαφής προγραμμάτων εφαρμογής (API).
- (164) Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα επιχειρήματα αυτά δεν παρέχουν βάσιμους λόγους για να θεωρηθεί συμβιβάσιμη η ενίσχυση στους επίγειους ψηφιακούς ΡΤΟ που παρέχουν υπηρεσίες τηλεόρασης επί πληρωμή και στους καλωδιακούς φορείς τηλεόρασης επί πληρωμή, για τους λόγους που αναφέρονται ακολούθως. Κυρίως ήταν τεχνικά δυνατό να διατεθούν στην αγορά αποκωδικοποιητές με προηγμένες διαλογικές ικανότητες για τους θεατές δορυφορικής τηλεόρασης χωρίς απόκρυψη. Αποκλείοντας εκ των προτέρων από το πλεονέκτημα τους δορυφορικούς αποκωδικοποιητές, το υπό εξέταση μέτρο παρεμπόδιζε προφανώς τη διάδοση δορυφορικών αποκωδικοποιητών υψηλής ποιότητας. Δεύτερον, η Sky Italia ξεκίνησε τη μετατροπή προς τεχνολογία με πρότυπα ελεγχόμενης πρόσβασης το 2004 και μέχρι τους πρώτους μήνες του 2005, και δεν αποκλείεται να είχε κάνει άλλη επιλογή εάν το μέτρο ενίσχυσης ευνοούσε και τη δορυφορική τηλεόραση.
- (165) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εξακολουθεί να πιστεύει ότι στον αποκλεισμό της δορυφορικής πλατφόρμας, βάσει του επιχειρήματος ότι κατά τη στιγμή που εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το μέτρο η δορυφορική τηλεόραση χρησιμοποιούσε μόνο «μη διαλειτουργικούς» αποκωδικοποιητές, δεν φαίνεται να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι οι δορυφορικοί φορείς θα μπορούσαν να είναι σε θέση να παράσχουν «διαλειτουργικότητα» και διατεθειμένοι να το πράξουν για να εωφεληθούν από το μέτρο.

IV.B.3.3 Αποφυγή άσκοπων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού

- (166) Ακόμα και αν η δημόσια παρέμβαση μπορεί να δικαιολογηθεί αν ληφθεί υπόψη η ύπαρξη ορισμένων καταστάσεων δυσλειτουργίας της αγοράς και ενδεχόμενων προβλημάτων συνοχής, η Επιτροπή εξακολουθεί να πιστεύει ότι ο τρόπος με τον οποίο το μέτρο έχει μελετηθεί εισάγει άσκοπες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού.
- (167) Η Επιτροπή εξέδωσε στο προηγούμενο τμήμα IV.A.3 «Στρέβλωση του ανταγωνισμού» τους λόγους για τους οποίους θεωρεί ότι υπάρχει αντίστοιχη στρέβλωση, αντίθετα με ό,τι ισχυρίζεται η Ιταλία και η Mediaset. Εξάλλου, όπως ήδη δήλωσε στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, το γεγονός ότι οι δορυφορικοί φορείς αποκλείονται ρητά από το όφελος της ενίσχυσης είναι περιττό και έχει ως αποτέλεσμα τη νόθευση του ανταγωνισμού στην αγορά της τηλεόρασης επί πληρωμή, σε μια κατάσταση κατά την οποία ορισμένοι από τους δικαιούχους είναι ήδη υπάρχοντες φορείς, που λειτουργούν σε μια ιδιαίτερα συγκεντρωμένη αγορά της επίγειας αναλογικής τηλεόρασης και ότι μπορούν να υπολογίζουν σε ένα ήδη αρκετά ευρύ κοινό τηλεθεατών (ακροαματικό κοινό).
- (168) Ωστόσο, δεν υπάρχει άσκοπη στρέβλωση του ανταγωνισμού στην περίπτωση των παραγωγών αποκωδικοποιητών. Το μέτρο προωθεί την τεχνολογική ανάπτυξη προς αποκωδικοποιητές με υψηλότερη απόδοση, που διαθέτουν πρότυπα τα οποία είναι στη διάθεση όλων των παραγωγών. Το πλεονέκτημα μπορεί να παρασχεθεί σε οποιοδήποτε παραγωγό αποκωδικοποιητών που προσπαθεί να ξεκινήσει παραγωγή αυτού του είδους, συμπεριλαμβανομένων και των παραγωγών που βρίσκονται σε άλλα κράτη μέλη. Παρότι είναι γεγονός ότι το μέτρο θα τροποποιήσει την κανονική κατανομή των πόρων στην αγορά δεδομένου ότι τονώνει τη ζήτηση αποκωδικοποιητών, τούτο είναι αναπόφευκτο αποτέλεσμα οποιασδήποτε δημόσιας πολιτικής υπέρ της μετάβασης προς την ψηφιακή τεχνολογία -ακόμα και της πιο ουδέτερης από τεχνολογική άποψη. Ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατόν να ισχυριστεί κανείς ότι το μέτρο εισάγει άσκοπες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού όσον αφορά τους αποκωδικοποιητές.
- #### IV.B.3.4 Συμπέρασμα σχετικά με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ
- (169) Το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) προβλέπει ότι υπάρχει ισορροπία μεταξύ των θετικών εξελίξεων που προκύπτουν από ένα ορισμένο μέτρο και των επιπτώσεών τους στον ανταγωνισμό. Στο σημερινό πλαίσιο, φαίνεται ότι η μετάβαση προς την ψηφιακή τεχνολογία και τη διαλειτουργικότητα αποτελούν στόχο κοινού ενδιαφέροντος οι οποίοι, παρουσία εξωτερικών παραγόντων που προκύπτουν από τη μετάβαση αυτή προς την ψηφιακή τεχνολογία και τα προβλήματα συνοχής που προκαλούνται από την υποχρέωση για τους καταναλωτές να περάσουν στην ψηφιακή τηλεόραση, μπορούν καταρχήν να δικαιολογήσουν την ενίσχυση υπό μορφή συνεισφοράς χορηγούμενης στους τηλεθεατές.
- (170) Το μέτρο παρουσιάζει ωστόσο ορισμένα χαρακτηριστικά που δεν είναι ούτε αναγκαία ούτε ανάλογα και δημιουργούν άσκοπη στρέβλωση του ανταγωνισμού υπέρ ορισμένων επίγειων ΡΤΟ που λειτουργούν ήδη στην αγορά, σε μια αγορά που φαίνεται να χαρακτηρίζεται από ένα ανελαστικό ολιγοπώλιο και στην οποία οι στρεβλώσεις αυτές μπορεί να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό.

(171) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θεωρεί ότι η ενίσχυση στους επίγειους ψηφιακούς ΡΤΟ που παρέχουν υπηρεσίες τηλεόρασης επί πληρωμή και στους φορείς καλωδιακής τηλεόρασης επί πληρωμή δεν μπορεί να θεωρηθεί συμβιβάσιμη βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ. Από την άλλη πλευρά, η Επιτροπή θεωρεί ότι το μέτρο υπέρ των παραγωγών αποκωδικοποιητών, εάν εκληφθεί ως ενίσχυση, είναι συμβιβάσιμο βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ.

IV.B.4 ΑΡΘΡΟ 87 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3 ΣΤΟΙΧΕΙΟ δ) ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΕΚ

(172) Η Ιταλία υποστηρίζει ότι δεδομένης της παρουσίας πολλών τοπικών επίγειων ΡΤΟ που η ιταλική κυβέρνηση επιθυμεί να προστατεύσει, το μέτρο είναι συμβιβάσιμο βάσει της παρέκκλισης που προβλέπει το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της συνθήκης ΕΚ, αν ληφθεί υπόψη η θετική του επίδραση στην πολιτισμική ποικιλομορφία. Δεδομένου ότι η δορυφορική τηλεόραση δεν προσφέρεται ιδιαίτερα για την παροχή τοπικών υπηρεσιών, δεν θα πρέπει να χορηγηθεί η υπό εξέταση συνεισφορά για δορυφορικούς αποκωδικοποιητές.

(173) Η Επιτροπή δεν μπορεί να δεχθεί το προαναφερθέν επιχείρημα που πρόβαλε η Ιταλία. Το μέτρο δεν προορίζεται ειδικά για την προώθηση πολιτιστικών στόχων ούτε προβλέπεται ειδικότερα για να ενισχύσει την πολιτισμική πολυμορφία ευνοώντας μόνο τους τοπικούς φορείς οι οποίοι, απουσία της ενίσχυσης, δεν θα λειτουργούσαν στην αγορά. Ευνοεί γενικά τους επίγειους ΡΤΟ και τους καλωδιακούς φορείς τηλεόρασης επί πληρωμή. Ως εκ τούτου, λαμβανομένης υπόψη της συστατικής εφαρμογής των παρεκκλίσεων, η Επιτροπή δεν μπορεί να δεχθεί ότι ένα μέτρο εκτεταμένου πεδίου εφαρμογής και με συνέπειες σε ευρεία κλίμακα μπορεί να δικαιολογηθεί από τις θετικές του επιδράσεις στους τοπικούς ΡΤΟ.

IV.B.5 ΑΡΘΡΟ 86 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΕΚ

(174) Η Επιτροπή θεωρεί ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν μπορεί να γίνει επίκληση της παρέκκλισης που προβλέπει το άρθρο 86 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, που εφαρμόζεται σε κρατική αντιστάθμιση για δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας. Το κράτος μέλος δεν έχει σαφώς προσδιορίσει και επιβάλει υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας σε σχέση προς τις οποίες το μέτρο θα αποτελούσε αντιστάθμιση κατά βαθμό ανάλογο. Αντίθετα, το μέτρο ευνοεί τις κανονικές εμπορικές δραστηριότητες διαφόρων φορέων που δεν παρέχουν δημόσια υπηρεσία.

(175) Και στην περίπτωση της RAI, ενός ΡΤΟ παροχής δημόσιας υπηρεσίας, εάν υπήρχαν υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας που είχαν σχέση με πραγματοποιούμενες επενδύσεις στον τομέα της ψηφιακής τηλεόρασης, οι δαπάνες των επενδύσεων θα έπρεπε να προσδιοριστούν επακριβώς κατά τρόπο που να επιτρέπει ανάλογο επίπεδο αντιστάθμισης.

IV.B.6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟΥ

(176) Προκύπτει, ως εκ τούτου, το συμπέρασμα ότι η ενίσχυση των επίγειων ψηφιακών ΡΤΟ που παρέχουν υπηρεσίες τηλεόρασης επί πληρωμή και των καλωδιακών φορέων τηλεόρασης επί πληρωμή δεν προβλέπεται σε καμία από τις παρεκκλίσεις της συνθήκης και κατά συνέπεια, δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά.

IV.Γ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

(177) Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η συνεισφορά που χορήγησε η Ιταλία στους επίγειους ψηφιακούς ΡΤΟ που παρέχουν υπηρεσίες τηλεόρασης επί πληρωμή και στους καλωδιακούς φορείς τηλεόρασης επί πληρωμή για την αγορά αποκωδικοποιητών που να επιτρέπουν τη λήψη τηλεοπτικών σημάτων επίγειας ψηφιακής τεχνολογίας συνιστά ενίσχυση βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ. Η ενίσχυση δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά. Δεν κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή από μέρους του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους βάσει του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ και χορηγήθηκε παράνομα χωρίς την άδεια της Επιτροπής. Οι επίγειοι ψηφιακοί ΡΤΟ που παρέχουν υπηρεσίες τηλεόρασης επί πληρωμή και οι καλωδιακοί φορείς τηλεόρασης επί πληρωμή τους οποίους αφορά η ενίσχυση υποχρεούνται να την επιστρέψουν.

(178) Η Επιτροπή καταλήγει επίσης στο συμπέρασμα ότι οι παραγωγοί αποκωδικοποιητών δεν υποχρεούνται να επιστρέψουν καμία ενίσχυση.

V. ΚΑΤΑΡΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

V.A ΑΝΑΓΚΗ ΚΑΤΑΡΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

(179) Η Επιτροπή, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, όταν βεβαιώνει το ασυμβίβαστο μιας ενίσχυσης με την κοινή αγορά, είναι αρμόδια να αποφασίσει αν το σχετικό κράτος μέλος υποχρεούται να καταργήσει ή να τροποποιήσει την ενίσχυση αυτή⁽⁵⁸⁾. Πάντα σύμφωνα με την πάγια νομολογία του δικαστηρίου, η υποχρέωση που επιβάλλεται σε ένα κράτος να καταργήσει ενίσχυση που η Επιτροπή θεωρεί ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά ολοκληρώνεται με την επαναφορά του προηγούμενου καθεστώτος⁽⁵⁹⁾. Το Δικαστήριο απεφάνθη σχετικά ότι ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται όταν ο δικαιούχος έχει επιστρέψει τα ποσά που χορηγήθηκαν βάσει της παράνομης ενίσχυσης, χάνοντας ως εκ τούτου το πλεονέκτημα από το οποίο είχε επωφεληθεί στην αγορά σε σχέση με τους ανταγωνιστές του, και επαναφέρεται η κατάσταση που ίσχυε πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης⁽⁶⁰⁾.

(180) Μετά την εν λόγω νομολογία ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 659/1999⁽⁶¹⁾, το άρθρο 14 παράγραφος 1 ορίζει ότι: «σε περίπτωση αρνητικής απόφασης για την υπόθεση παράνομων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου

⁽⁵⁸⁾ Υπόθεση C-70/72, Επιτροπή/Γερμανίας, Συλλ. 1973, σ. 813, σημείο 13.

⁽⁵⁹⁾ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-278/92, C-279/92 και C-280/92, Ισπανία/Επιτροπής, Συλλ. 1994, σ. I-4103, σημείο 75.

⁽⁶⁰⁾ Υπόθεση C-75/97, Βέλγιο/Επιτροπής, Συλλ. 1999, σ. I-3671, σημεία 64 και 65.

⁽⁶¹⁾ Βλέπε υποσημείωση 2.

μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάπτυξη της ενίσχυσης από το δικαιούχο [...]. Η Επιτροπή δεν απαιτεί ανάκτηση της ενίσχυσης εάν αυτό αντίκειται σε κάποια γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου.»

(181) Στις παρατηρήσεις της Ιταλίας υπάρχει ο ισχυρισμός ότι η Επιτροπή δεν θα έπρεπε να επιβάλει την ανάκτηση της ενίσχυσης γιατί αυτό αντιτίθεται προς γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου:

α) Σύμφωνα με την Ιταλία, η επιβολή της ανάκτησης αντιτίθεται προς την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης καθόσον, ακόμα και αν είχαν τηρήσει εχέφρονα στάση, οι ΡΤΟ δεν θα είχαν αρνηθεί την ενίσχυση ούτε θα είχαν αντιταχθεί κατ' ουσίαν τρόπο στη χορήγησή της. Η Ιταλία υποστηρίζει ότι το ίδιο σκεπτικό τηρήθηκε στην απόφαση 2006/513/ΕΚ⁽⁶²⁾.

β) Εξάλλου, σύμφωνα με ό,τι υποστήριξε η Ιταλία, υπήρχε εξαρχής επίγνωση του ότι ήταν αδύνατο να υπάρξει ανάκτηση⁽⁶³⁾: Στην υπό εξέταση περίπτωση, οι ιταλικές αρχές υποστηρίζουν ότι είναι αδύνατον να καθοριστεί ποιος ΡΤΟ έχει επωφεληθεί από το μέτρο και για τι ποσό. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν θα πρέπει να επιβάλει την ανάκτηση της ενίσχυσης.

(182) Στη συγκεκριμένη περίπτωση η Επιτροπή θεωρεί ότι καμία γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου δεν αντιτίθεται στην ανάκτηση της ενίσχυσης. Όσον αφορά ειδικότερα τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη, το Δικαστήριο όρισε τα εξής: «Δαμβανομένου υπόψη του επιτακτικού χαρακτήρα του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων που πραγματοποιεί η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 93 [σημερινό άρθρο 87] της συνθήκης, δεν δικαιολογείται καταρχήν η εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων που έλαβαν ενίσχυση ως προς τη νομιμότητα της ενισχύσεως, παρά μόνο εάν η ενίσχυση χορηγήθηκε τηρηθείσας της διαδικασίας που προβλέπει το εν λόγω άρθρο. Πράγματι, ένας επιμελής επιχειρηματίας πρέπει κανονικά να είναι σε θέση να βεβαιωθεί ότι τηρήθηκε η διαδικασία αυτή»⁽⁶⁴⁾. Ο αποδέκτης μπορεί να αρνηθεί την επιστροφή της ενίσχυσης μόνο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες μπορεί να επικαλεστεί «εξαιρετικές περιστάσεις στις οποίες είχε μπορέσει να στηρίξει την εμπιστοσύνη του όσον αφορά τον κανονικό χαρακτήρα της ενίσχυσης»⁽⁶⁵⁾.

(183) Η υπό εξέταση ενίσχυση χορηγήθηκε όχι μόνο χωρίς προηγούμενη κοινοποίηση, αλλά στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν είναι δυνατόν να βεβαιωθεί η ύπαρξη εξαιρετικών περιστάσεων, δεδομένου ότι κανένα στοιχείο δεν θα μπορούσε να έχει οδηγήσει τη δικαιούχο επιχείρηση να θεωρήσει ότι δικαιούτο, βάσει ειδικών γεγονότων ή εγγυήσεων που είχε λάβει από την Επιτροπή, να στηρίξει την εμπιστοσύνη της ως προς το γεγονός ότι το παρασχεθέν από τις δημόσιες αρχές όφελος δεν θα θεωρείτο ενίσχυση.

(184) Όσον αφορά την αδυναμία των δικαιούχων «να αρνηθούν» την ενίσχυση, η Επιτροπή παρατηρεί ότι εάν γίνει δεκτό ένα τέτοιο επιχείρημα, τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν έμμεσες ενισχύσεις μέσω των καταναλωτών χωρίς να επιτρέπουν σε

καμία περίπτωση στην Επιτροπή να αποκαταστήσει συνθήκες κανονικού ανταγωνισμού. Παρατηρεί επίσης ότι δεν φαίνεται σκόπιμο να γίνει αναφορά στην απόφαση 2006/513/ΕΚ⁽⁶⁶⁾, δεδομένου ότι στην περίπτωση αυτή η Επιτροπή είχε αποφασίσει ότι το μέτρο μπορούσε να καταργηθεί μέσω της ανάκτησης από τους άμεσους δικαιούχους όλων των χορηγηθεισών ενισχύσεων και το έχει όντως πράξει. Σ' αυτό το πλαίσιο, δεν είχε τεθεί το ερώτημα της δυνατότητας «άρνησης» ή μη της ενίσχυσης. Θα πρέπει εξάλλου να επισημανθεί ότι όσον αφορά την υπόθεση Γερμανία/Επιτροπής⁽⁶⁷⁾, η Επιτροπή επέβαλε την ανάκτηση της ενίσχυσης που είχε καταβληθεί σε επενδυτές που είχαν αγοράσει μετοχές σε επιχειρήσεις που βρίσκονταν στα νέα ομοσπονδιακά γερμανικά κρατίδια και στο Δυτικό Βερολίνο, και ότι η εντολή ανάκτησης είχε επιβεβαιωθεί από το Δικαστήριο.

(185) Η Ιταλία υποστήριξε εξάλλου ότι η ανάκτηση είναι αδύνατη γιατί δεν μπορεί να καθοριστεί ποιος ΡΤΟ είχε επωφεληθεί από τη μεταφορά κρατικών πόρων και για τι ποσό.

(186) Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να επιβάλει υποχρέωση η εκτέλεση της οποίας θα ήταν εξαρχής αντικειμενικά και απόλυτα αδύνατη. Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι, δεδομένων των στοιχείων που προκύπτουν από την υπό εξέταση περίπτωση, μπορεί κατά κάποιον τρόπο να είναι δυσχερέστερο, σε σχέση με άλλες περιπτώσεις, να προσδιοριστεί επακριβώς το ποσό των κρατικών πόρων που όντως καταβλήθηκαν στους δικαιούχους της ενίσχυσης. Παρόλα ταύτα, θεωρεί ότι δεν είναι αδύνατος ο ποσοτικός προσδιορισμός του πλεονεκτήματος που έχει χορηγηθεί στους δικαιούχους της ενίσχυσης.

(187) Η Επιτροπή θεωρεί συνεπώς ότι δεν υπάρχουν επαρκείς λόγοι για να απαλλάξει το κράτος μέλος από την υποχρέωση κατάργησης του μέτρου και αποκατάστασης των συνθηκών ανταγωνισμού.

V.B ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΗΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

(188) Στην υπό εξέταση περίπτωση το κράτος παρέσχε στους ιδιώτες μια συνεισφορά για την αγορά ορισμένων αποκωδικοποιητών. Ωστόσο, ούτε οι καταναλωτές ούτε οι παραγωγοί αποκωδικοποιητών μπορούν να θεωρηθούν δικαιούχοι της κρατικής ενίσχυσης βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ. Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι οι ενισχύσεις ανακτώνται από τους πραγματικούς δικαιούχους οι οποίοι στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι οι επίγειοι ψηφιακοί ΡΤΟ που παρέχουν υπηρεσίες τηλεόρασης επί πληρωμή και οι φορείς καλωδιακής τηλεόρασης επί πληρωμή⁽⁶⁸⁾.

(189) Όντως, μετά τα επιχειρήματα που προβάλλονται στα τμήματα IV.A.2 και IV.A.3 στο πλαίσιο της αξιολόγησης της ύπαρξης επιλεκτικά χορηγούμενου πλεονεκτήματος και της στρέβλωσης του ανταγωνισμού, η Επιτροπή θεωρεί ότι τα κύρια πλεονεκτήματα που προκύπτουν από το μέτρο συνίστανται στη σύσταση μιας βάσης πελατών για την εισαγωγή νέων ψηφιακών υπηρεσιών, συγκεκριμένα δραστηριοτήτων με

⁽⁶²⁾ Βλέπε υποσημείωση 24.

⁽⁶³⁾ Η Ιταλία αναφέρεται στην υπόθεση C 75/97.

⁽⁶⁴⁾ Υπόθεση C-169/95, Ισπανία/Επιτροπής, Συλλ. 1997, σ. I-135, σημείο 51.

⁽⁶⁵⁾ Υπόθεση C 5/89, Επιτροπή/Γερμανίας (BUG-Alutechnik), Συλλ. 1990 σ. I-3437, σημεία 13 και 14.

⁽⁶⁶⁾ Βλέπε υποσημείωση 24.

⁽⁶⁷⁾ Προαναφερθείσα υπόθεση C-156/98, Γερμανία/Επιτροπή (βλέπε υποσημείωση 35).

⁽⁶⁸⁾ Υπόθεση C-303/88, Ιταλία/Επιτροπής, Συλλ. 1991 σ. I-1433, σημείο 57.

χρέωση ανά θέαση και για την αύξηση του αριθμού πελατών των καλωδιακών φορέων.

- (190) Η Επιτροπή, ωστόσο, ζητεί την ανάκτηση της ενίσχυσης από τους επίγειους ψηφιακούς ΡΤΟ που παρέχουν τηλεοπτικές υπηρεσίες επί πληρωμή και από τους φορείς καλωδιακής τηλεόρασης επί πληρωμή.

V.G ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (191) Η Επιτροπή κατά τη θέσπιση του τι πρέπει να ανακτηθεί από τους ΡΤΟ, αναγνωρίζει ότι ο επακριβής προσδιορισμός του ποσού των κρατικών πόρων που έχουν όντως λάβει οι δικαιούχοι είναι κατά κάποιον τρόπο πολύπλοκος. Τούτο όχι μόνο γιατί η ενίσχυση χορηγήθηκε έμμεσα μέσω των καταναλωτών, αλλά και γιατί συνδεόταν με συσκευή λήψης αναγκαία για την λήψη υπηρεσιών των ΡΤΟ μάλλον, παρά με τις ίδιες τις υπηρεσίες.

- (192) Ωστόσο, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, κανένας κοινοτικός νομικός κανόνας δεν επιβάλλει στην Επιτροπή, κατά την εντολή επιστροφής ενίσχυσης που έχει κηρυχθεί ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά, να καθορίσει το ακριβές ποσό της προς επιστροφή ενίσχυσης. Αρκεί η απόφαση της Επιτροπής να περιλαμβάνει στοιχεία που να επιτρέπουν στον αποδέκτη της απόφασης να καθορίσει χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία το ποσό αυτό ⁽⁶⁹⁾.

- (193) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να παράσχει ορισμένες κατευθύνσεις σχετικά με τη μέθοδο που πρέπει να εφαρμοστεί για την ποσοτική αξιολόγηση της πλεονεκτημάτος. Ειδικότερα, η Επιτροπή θεωρεί ότι, εάν ληφθούν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της υπό εξέταση περίπτωσης, μια κατάλληλη μέθοδος συνίσταται στον υπολογισμό του ποσού των επιπλέον κερδών που προέκυπταν χάρη στο υπό εξέταση μέτρο, από τις νέες ψηφιακές υπηρεσίες και από τις προσφορές τηλεόρασης επί πληρωμή ή με χρέωση ανά θέαση.

- (194) Υπενθυμίζεται ότι στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή είχε καλέσει τα ενδιαφερόμενα μέρη να προβούν σε έναν κατ' εκτίμηση υπολογισμό του πλεονεκτημάτος ή τουλάχιστον να προτείνουν μια μέθοδο την οποία η Επιτροπή θα μπορούσε να ακολουθήσει για να αξιολογήσει ποσοτικά επακριβώς το κατ' επιλογήν παρεχόμενο πλεονέκτημα του οποίου είχαν τύχει η δικαιούχοι. Δεν υποβλήθηκαν όμως σχετικές παρατηρήσεις. Μόνο η Sky Italia παρέσχε ένα προσωρινό πίνακα των ενδεχόμενων επιδράσεων της ενίσχυσης, χωρίς ωστόσο να προτείνει καμία μέθοδο επακριβούς ποσοτικού υπολογισμού του προς ανάκτηση ποσού.

- (195) Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα προαναφερθέντα επιπλέον κέρδη μπορούν να υπολογιστούν ως το μερίδιο των κερδών που έχει προκύψει από τον αριθμό επιπλέον τηλεθεατών που η θέσπιση του μέτρου δημόσιας ενίσχυσης προσέλκυσε προς την προσφορά τηλεόρασης με χρέωση ανά θέαση και προς τα νέα ψηφιακά κανάλια.

- (196) Το πρώτο στοιχείο που πρέπει να υπάρξει, ως εκ τούτου, είναι ο κατ' εκτίμηση υπολογισμός του αριθμού επιπλέον τηλεθεατών που κατέγραψε η επίγεια και η καλωδιακή τηλεόραση επί πληρωμή. Από τη στιγμή που ένα σημαντικό ποσοστό καταναλωτών που μπορεί να τύχουν της συνεισφοράς δεν τη χρησιμοποίησε, και δεδομένου ότι όσοι έτυχαν της συνεισφοράς αυτής μπορούσαν να ενθαρρυνθούν να το

πράξουν για λόγους διαφορετικούς από την ύπαρξη της ενίσχυσης, ο αριθμός τηλεθεατών η απόφαση των οποίων επηρεάστηκε από τη χορήγηση της συνεισφοράς δεν ισούται με το συνολικό αριθμό τηλεθεατών που αγόρασαν αποκωδικοποιητή καταφεύγοντας στη συνεισφορά.

- (197) Για να προσδιοριστεί κατά ποιον τρόπο η συνεισφορά επηρέασε τη συμπεριφορά των καταναλωτών, θα πρέπει να προσδιοριστεί ένα πρότυπο ζήτησης των καταναλωτών και να αξιολογηθεί η αντίστοιχη σημασία των διαφόρων κινήτρων για τη ζήτηση αυτή. Η επίδραση της τιμής των υπηρεσιών της τηλεόρασης επί πληρωμή -συμπεριλαμβανομένων και των συσκευών- στην επιλογή των καταναλωτών θα παράσχει, ως εκ τούτου, ενδεικτικά στοιχεία για το αποτέλεσμα που προκύπτει από τη χορήγηση της συνεισφοράς.

- (198) Το πρώτο στάδιο της ανάλυσης συνίσταται στον καθορισμό των προτύπων επιλογής των καταναλωτών μεταξύ των κυρίων εναλλακτικών λύσεων που διαθέτουν. Το 2004 και το 2005, οι ιταλοί καταναλωτές επίγειας αναλογικής τηλεόρασης μπορούσαν να επιλέξουν μεταξύ των τεσσάρων κυρίων δυνατοτήτων:

- α) Να παραμείνουν στην αναλογική επίγεια πλατφόρμα και να αναβάλουν τη μετάβαση προς την ψηφιακή τεχνολογία.
- β) Να περάσουν στη δορυφορική ψηφιακή τηλεόραση, με ή χωρίς την αγορά τηλεοπτικών υπηρεσιών επί πληρωμή.
- γ) Να περάσουν την επίγεια ψηφιακή τηλεόραση, με ή χωρίς την αγορά τηλεοπτικών υπηρεσιών επί πληρωμή.
- δ) Να περάσουν στην καλωδιακή τηλεόραση, με ή χωρίς την αγορά τηλεοπτικών υπηρεσιών επί πληρωμή.

- (199) Η τηλεόραση επί πληρωμή, στις επίγειες, δορυφορικές και καλωδιακές πλατφόρμες συνίσταται σε σειρά δυνατοτήτων επί πληρωμή για την προμήθεια στους τηλεθεατές ειδικών τηλεοπτικών περιεχομένων υψηλής προστιθέμενης αξίας (των καλούμενων περιεχομένων «premium»). Οι καταναλωτές που δεν ενδιαφέρονται για την προσφορά τηλεόρασης επί πληρωμή περνάνε στην ψηφιακή τηλεόραση κυρίως για τεχνικούς λόγους, δεδομένου ότι το 2004-2005 η τηλεοπτική προσφορά χωρίς απόκρυψη που ήταν διαθέσιμη σε ψηφιακή τεχνολογία ήταν σαφώς πιο πλούσια σε σχέση με εκείνη σε αναλογική τεχνολογία, αλλά ουσιαστικά όχι ιδιαίτερα διαφορετική. Η χορήγηση της συνεισφοράς δεν είχε επίδραση στην επιλογή των καταναλωτών αυτών, οι οποίοι ωστόσο δεν θα έπρεπε να ληφθούν υπόψη στον υπολογισμό.

- (200) Υπήρχε ένας ορισμένος αριθμός τηλεθεατών που ενδιαφέρονταν για περιεχόμενα «premium» (τηλεόρασης επί πληρωμή) οι οποίοι έπρεπε να επιλέξουν μεταξύ των δύο προμηθευτών της επίγειας ψηφιακής τεχνολογίας που λειτουργούσαν στην αγορά (δηλαδή της Mediaset και της Telecom Italia), του δορυφορικού προμηθευτή και της Fastweb. Η συνεισφορά μπορεί λοιπόν να είχε κάποια επίδραση στον προσανατολισμό της επιλογής των καταναλωτών αυτών.

- (201) Η Επιτροπή θεωρεί ότι θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η διαφορά μεταξύ της προσφοράς της Fastweb, που είναι φορέας «triple play» και εκείνης άλλων προμηθευτών τηλεόρασης επί

⁽⁶⁹⁾ Βλέπε ειδικότερα υπόθεση C-480/98, *Ισπανία/Επιτροπή*, Συλλ. 2000, σ. I-8717, σημείο 25 και υπόθεση C-415/03, *Επιτροπή/Ελλάδα*, Συλλ. 2005, σ. I-03875, σημείο 39.

πληρωμή για τον υπολογισμό του αριθμού καταναλωτών που επέλεξαν τη Fastweb μόνο λόγω της συνεισφοράς.

(202) Μια άλλη ομάδα καταναλωτών στην επιλογή των οποίων μπορεί να είχε επίδραση η χορήγηση της συνεισφοράς είναι οι περιθωριακοί καταναλωτές τηλεόρασης επί πληρωμή, δηλαδή εκείνοι που έχουν μια κάποια προτίμηση για τα περιεχόμενα «premium» και που μπορεί να οδηγηθούν λόγω εκπτώσεων και ειδικών προσφορών στην αγορά αυτών των περιεχομένων. Η χορήγηση της συνεισφοράς μπορεί να έχει αυξήσει την κάλυψη αυτού του είδους ζήτησης από μέρους προμηθευτών επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης.

(203) Παραδείγματος χάρι ένα μοντέλο ζήτησης διακριτής μεταβλητής («discrete choice demand model») ⁽⁷⁰⁾ μπορεί να αξιολογήσει την επίδραση σειράς διαφορετικών παραγόντων, όπως τα περιεχόμενα των προγραμμάτων και η τιμή, στην επιλογή από μέρους των διαφόρων κατηγοριών καταναλωτών. Η Επιτροπή για την ακριβή εκπόνηση ενός συναφούς μοντέλου χρειάζεται τη συνεργασία της Ιταλίας, δεδομένου ότι ο ορισμός του μοντέλου εξαρτάται κατ' ανάγκη από τα διαθέσιμα στοιχεία και τα χαρακτηριστικά τους. Δεδομένου ότι παρέχεται η δυνατότητα αξιολόγησης της επίδρασης σειράς παραγόντων, όπως π.χ. των περιεχομένων των προγραμμάτων και της τιμής τους, στην επιλογή των διαφόρων κατηγοριών καταναλωτών, το μοντέλο ζήτησης διακριτής μεταβλητής μπορεί να παράσχει τη δυνατότητα προσδιορισμού του αριθμού των επιπλέον καταναλωτών που επιλέγουν την χρέωση ανά θέαση, έχοντας ως κίνητρο μόνο τη συνεισφορά και ως εκ τούτου να αποκλειστεί από τον υπολογισμό ένα άλλο τμήμα των καταναλωτών στους οποίους οφείλεται η νέα ζήτηση που σημειώθηκε κατά την περίοδο 2004-2005.

(204) Μόλις επιτευχθεί η αξιολόγηση του αριθμού των επιπλέον χρηστών των προσφορών επίγειας τηλεόρασης επί πληρωμή και τηλεόρασης με χρέωση ανά θέαση, το δεύτερο στάδιο συνίσταται στην εκτίμηση των μέσων εσόδων ανά χρήστη («average revenue per user») για το 2004 και το 2005. Τούτο απαιτεί έναν υπολογισμό του συνολικού αριθμού των χρηστών τηλεοπτικών υπηρεσιών επί πληρωμή και των χρηστών με χρέωση ανά θέαση: Η τιμή των μέσων εσόδων ανά χρήστη λαμβάνεται διαιρουμένων των συνολικών εσόδων που προέρχονται από την παροχή τηλεοπτικών υπηρεσιών επί πληρωμή δια τον συνολικό αριθμό χρηστών.

(205) Εάν πολλαπλασιαστούν τα μέσα έσοδα ανά χρήστη επί τον κατ' εκτίμηση υπολογισθέντα αριθμό επιπλέον χρηστών, προκύπτουν τα επιπλέον κέρδη που προήλθαν από την εφαρμογή του μέτρου ενίσχυσης. Για να ληφθεί το προς ανάκτηση ποσό, από το τελευταίο αυτό ποσό αφαιρούνται οι επιπλέον δαπάνες για παροχή υπηρεσιών σ' αυτούς τους επιπλέον χρήστες ⁽⁷¹⁾, δαπάνες τις οποίες η Επιτροπή προβλέπει ότι είναι σχετικά χαμηλές, δεδομένου ότι η αύξηση των δαπανών μετάδοσης είναι αμελητέα και οι σταθερές δαπάνες δεν θα πρέπει να περιληφθούν στον υπολογισμό.

⁽⁷⁰⁾ Στην ακαδημαϊκή βιβλιογραφία πολύ συχνά χρησιμοποιούνται αυτά τα μοντέλα για να παράσχουν αξιολόγηση σε θέματα που συνδέονται με τις επιλογές του καταναλωτή. Μια εισαγωγή σ' αυτό το είδος μοντέλων περιλαμβάνεται σε πολλά κείμενα οικονομετρίας που χρησιμοποιούνται στα μαθήματα διδακτορικού και ειδίκευσης: Βλέπε π.χ. W. Greene (2000), *Econometric Analysis*, τέταρτη έκδοση, Prentice Hall, Upper Saddle River, NJ ή G.S. Maddala, *Limited Dependent Variables and Qualitative Variables in Econometrics*, Cambridge University Press, 1983.

⁽⁷¹⁾ Οι δαπάνες του είδους αυτού συχνά ορίζονται ως «αποφευκτές δαπάνες», δηλαδή δαπάνες που θα είχαν αποφευχθεί εάν η χορήγηση της συνεισφοράς δεν είχε προσελκύσει κανέναν επιπλέον τηλεθεατή.

V.Δ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

(206) Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων απεφάνθη ότι το κράτος μέλος το οποίο συναντά δυσχέρειες που δεν είχαν προβλεφθεί ή δεν μπορούσαν να προβλεφθούν ή αντιλαμβάνεται ότι θα υπάρξουν συνέπειες που δεν είχε υπολογίσει η Επιτροπή, μπορεί να θέτει τα προβλήματα αυτά στην κρίση της Επιτροπής, προτείνοντας κατάλληλες τροποποιήσεις. Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή και το κράτος μέλος καλούνται να συνεργαστούν καλόπιστα για να υπερπηδήσουν τις δυσκολίες, τηρουμένων πλήρως των διατάξεων της συνθήκης ΕΚ ⁽⁷²⁾.

(207) Η Επιτροπή καλεί ως εκ τούτου την Ιταλία να υποβάλει στην κρίση της τα ενδεχόμενα προβλήματα κατά την εκτέλεση της παρούσας απόφασης.

(208) Εκτιμώντας τα προαναφερθέντα, η Επιτροπή:

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Το καθεστώς το οποίο εφάρμοσε παράνομα η Ιταλική Δημοκρατία υπέρ των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών επίγειας ψηφιακής μετάδοσης που παρέχουν τηλεοπτικές υπηρεσίες επί πληρωμή και των φορέων εκμετάλλευσης καλωδιακής τηλεόρασης επί πληρωμή συνιστά κρατική ενίσχυση ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.

Άρθρο 2

1. Η Ιταλική Δημοκρατία λαμβάνει όλα τα απαιτούμενα μέτρα για να ανακτήσει από τους δικαιούχους την ενίσχυση που αναφέρεται στο άρθρο 1.

2. Η ανάκτηση πραγματοποιείται χωρίς καθυστέρηση και βάσει των διαδικασιών που προβλέπει το εθνικό δίκαιο, υπό τον όρο ότι αυτές παρέχουν τη δυνατότητα άμεσης και αποτελεσματικής εκτέλεσης της παρούσας απόφασης. Τα προς ανάκτηση ποσά παράγουν τόκους, από την ημερομηνία κατά την οποία η ενίσχυση τέθηκε στη διάθεση των δικαιούχων μέχρι την ημερομηνία ανάκτησής της.

3. Οι προς ανάκτηση τόκοι βάσει της παραγράφου 2 υπολογίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στα άρθρα 9 και 11 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ ⁽⁷³⁾.

Άρθρο 3

Εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, η Ιταλική Δημοκρατία ενημερώνει την Επιτροπή για τα μέτρα που έχει λάβει για να συμμορφωθεί προς την απόφαση αυτή. Οι πληροφορίες αυτές κοινοποιούνται μέσω του συνημμένου στην παρούσα απόφαση ερωτηματολογίου.

Εντός της ίδιας προθεσμίας που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο, η Ιταλική Δημοκρατία διαβιβάζει τα απαιτούμενα έγγραφα προς απόδειξη ότι κινήθηκε διαδικασία ανάκτησης από τους δικαιούχους των παράνομων και ασυμβίβαστων ενισχύσεων.

⁽⁷²⁾ Υπόθεση C-94/87, Επιτροπή/Γερμανία, Συλλ. 1989, σ. 175, σημείο 9 και υπόθεση C-348/93, Επιτροπή/Ιταλία, Συλλ. 1995, σ. I-673, σημείο 17.

⁽⁷³⁾ ΕΕ L 140 της 30.4.2004, σ. 1.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ιταλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 24 Ιανουαρίου 2007.

Για την Επιτροπή

Neelie KROES

Μέλος της Επιτροπής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πληροφορίες σχετικές με την εκτέλεση της απόφασης C(2006) 6634 της Επιτροπής, όσον αφορά το καθεστώς κρατικών ενισχύσεων C 52/2005 (πρώην NN 88/2005, πρώην CP 101/2004) — Ιταλία: συνεισφορά για ψηφιακούς αποκωδικοποιητές

1. Υπολογισμός του προς ανάκτηση ποσού

- 1.1. Αναφέρατε λεπτομερώς το ποσό των παράνομα χορηγηθέντων κινήτρων που τέθηκαν στη διάθεση των δικαιούχων της ενίσχυσης:

Ημερομηνία καταβολής ⁽¹⁾	Ποσό της ενίσχυσης ⁽²⁾	Νόμισμα	Στοιχεία του δικαιούχου

⁽¹⁾ Ημερομηνία κατά την οποία το ποσό τέθηκε στη διάθεση του δικαιούχου (εάν το μέτρο αφορά πολλαπλές καταβολές ή/και επιστροφές γράψτε σε ξεχωριστή γραμμή).

⁽²⁾ Ποσό της ενίσχυσης που τέθηκε στη διάθεση του δικαιούχου (ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης, τιμές ...).

Σχόλια:

- 1.2. Αναφέρατε λεπτομερώς κατά ποιον τρόπο θα υπολογιστεί το ποσό των τόκων επί του ποσού της προς ανάκτηση ενίσχυσης.

2. Μέτρα που προβλέπονται και έχουν ήδη ληφθεί για την ανάκτηση της ενίσχυσης

- 2.1. Αναφέρατε λεπτομερώς ποια μέτρα προβλέπονται και ποια μέτρα έχουν ήδη ληφθεί για την άμεση και αποτελεσματική ανάκτηση των κινήτρων. Καλείστε να προσδιορίσετε ποια εναλλακτικά μέτρα προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία για την πραγματοποίηση της ανάκτησης. Προσδιορίσατε τη νομική βάση των μέτρων αυτών.

- 2.2. Πότε θα ολοκληρωθεί η ανάκτηση;

3. Ήδη πραγματοποιηθείσα ανάκτηση

- 3.1. Αναφέρατε τα ακόλουθα στοιχεία σχετικά με το ποσό των ενισχύσεων που ανακτήθηκαν από τους δικαιούχους:

Ημερομηνία ⁽³⁾	Επιστραφέν ποσό	Νόμισμα	Στοιχεία του δικαιούχου

⁽³⁾ Ημερομηνία κατά την οποία επεστράφη η ενίσχυση.

- 3.2. Καλείστε να παράσχετε τις αναγκαίες πληροφορίες προς απόδειξη της πληρωμής των ποσών της ενίσχυσης που αναφέρονται στον πίνακα στο σημείο 3.1.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 7ης Φεβρουαρίου 2007

σχετικά με την απαλλαγή από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης των πετρελαιοειδών που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα για την παραγωγή αλουμίνας στην Gardanne, στην περιοχή Shannon και στη Σαρδηνία, η οποία εφαρμόζεται αντίστοιχα από τη Γαλλία, την Ιρλανδία και την Ιταλία [C 78/2001 (πρώην NN 22/01), C 79/2001 (πρώην NN 23/01), C 80/2001 (πρώην NN 26/01)]

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2007) 286]

(Τα κείμενα στην αγγλική, γαλλική και ιταλική γλώσσα είναι τα μόνα αυθεντικά)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2007/375/EK)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις ⁽¹⁾ και αφού έλαβε υπόψη τις παρατηρήσεις τους,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Η φορολογία των πετρελαιοειδών έχει εναρμονιστεί σε κοινοτικό επίπεδο από την έναρξη ισχύος της οδηγίας 92/81/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 1992, για την εναρμόνιση των διαρθρώσεων των ειδικών φόρων κατανάλωσης που επιβάλλονται στα πετρελαιοειδή ⁽²⁾. Η χρήση πετρελαιοειδών για την παραγωγή αλουμίνας δεν αποκλείστηκε από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 92/81/ΕΟΚ, ούτε αποτέλεσε αντικείμενο υποχρεωτικής ή προαιρετικής απαλλαγής βάσει του άρθρου 8 της εν λόγω οδηγίας. Το άρθρο 6 της οδηγίας 92/82/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 1992, για την προσέγγιση των συντελεστών των ειδικών φόρων κατανάλωσης στα πετρελαιοειδή ⁽³⁾ καθόρισε έναν ελάχιστο συντελεστή ειδικού φόρου κατανάλωσης για το βαρύ πετρέλαιο, τον οποίο τα κράτη μέλη έπρεπε να εφαρμόσουν από την 1η Ιανουαρίου 1993. Ωστόσο, με διάφορες αποφάσεις, το Συμβούλιο επέτρεψε στη Γαλλία, την Ιρλανδία και την Ιταλία να απαλλάσσουν τα πετρελαιοειδή που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή αλουμίνας στις περιοχές Gardanne, Shannon και Σαρδηνίας, αντίστοιχα, από τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης που θα έπρεπε να τους επιβάλλονται. Η πιο πρόσφατη απόφαση είναι η απόφαση 2001/224/ΕΚ του Συμβουλίου, της 12ης Μαρτίου 2001, σχετικά με μειωμένους συντελεστές ειδικών φόρων

κατανάλωσης και απαλλαγές από τους φόρους αυτούς, όσον αφορά ορισμένα πετρελαιοειδή που χρησιμοποιούνται για ειδικούς σκοπούς ⁽⁴⁾, με την οποία εγκρίνονται οι απαλλαγές μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2006.

(2) Η οδηγία 2003/96/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με την αναδιάρθρωση του κοινοτικού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας ⁽⁵⁾ κατήργησε την οδηγία 92/82/ΕΟΚ από την 31η Δεκεμβρίου 2003. Το άρθρο 2 παράγραφος 4 στοιχείο β) της οδηγίας 2003/96/ΕΚ αναφέρει ότι η οδηγία δεν εφαρμόζεται σε ορισμένες χρήσεις ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της διπλής χρήσης ενεργειακών προϊόντων. Η δεύτερη περίπτωση του άρθρου 2 παράγραφος 4 στοιχείο β) αναφέρει ότι η χρήση ενεργειακών προϊόντων για χημική αναγωγή και στο πλαίσιο ηλεκτρολυτικών και μεταλλουργικών κατεργασιών θεωρείται διπλή χρήση. Η χρήση βαρέος πετρελαίου για την παραγωγή αλουμίνας εμπίπτει σε αυτή την κατηγορία. Συνεπώς, από την 31η Δεκεμβρίου 2003, ο ελάχιστος συντελεστής ειδικού φόρου κατανάλωσης στο βαρύ πετρέλαιο δεν έχει πλέον εφαρμογή στο καύσιμο που χρησιμοποιείται στην παραγωγή αλουμίνας. Οι παρεκκλίσεις της απόφασης 2001/224/ΕΚ και άλλες παρόμοιες παρεκκλίσεις ενσωματώθηκαν στο παράρτημα II της οδηγίας 2003/96/ΕΚ.

(3) Με τις αποφάσεις C(2001) 3296, C(2001) 3300 και C(2001) 3295 της 30ής Οκτωβρίου 2001 ⁽⁶⁾ η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης όσον αφορά τις απαλλαγές. Με την απόφαση 2006/323/ΕΚ της Επιτροπής, της 7ης Δεκεμβρίου 2005 ⁽⁷⁾ [που κοινοποιήθηκε με το έγγραφο αριθ. C(2005) 4436], η Επιτροπή έκλεισε την εν λόγω διαδικασία σε σχέση με τις ενισχύσεις που χορηγήθηκαν μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2003, χαρακτηρίζοντας μέρος των ενισχύσεων ως ασυμβίβαστο με την κοινή αγορά, ενώ η διαδικασία επεκτάθηκε για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2004 και μετά. Στις αιτιολογικές σκέψεις 6 έως 15 της απόφασης 2006/323/ΕΚ περιγράφεται λεπτομερώς η αλληλογραφία μεταξύ της Επιτροπής, των ενδιαφερομένων κρατών μελών, των δικαιούχων της ενίσχυσης και της European Aluminium Association (στο εξής «ΕΑΑ») πριν από τον Δεκέμβριο του 2005.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 84 της 23.3.2001, σ. 23. Βλ. την απόφαση της Επιτροπής της 7ης Δεκεμβρίου 2005 για λεπτομερή αναφορά σε προηγούμενες αποφάσεις.

⁽⁵⁾ ΕΕ L 283 της 31.10.2003, σ. 51. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία με την οδηγία 2004/75/ΕΚ (ΕΕ L 157 της 30.4.2004, σ. 100).

⁽⁶⁾ Βλ. υποσημείωση 1.

⁽⁷⁾ ΕΕ L 119 της 4.5.2006, σ. 12.

⁽¹⁾ ΕΕ C 30 της 2.2.2002, σσ. 17, 21 και 25, και ΕΕ C 109 της 9.5.2006, σ. 2.

⁽²⁾ ΕΕ L 316 της 31.10.1992, σ. 12. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία με την οδηγία 94/74/ΕΚ (ΕΕ L 365 της 31.12.1994, σ. 46).

⁽³⁾ ΕΕ L 316 της 31.10.1992, σ. 19. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 94/74/ΕΚ.

- (4) Η απόφαση 2006/323/EK απεστάλη στη Γαλλία, την Ιρλανδία και την Ιταλία με επιστολές της 8ης Δεκεμβρίου 2005 (D/206670, D/206671, D/206673). Απεστάλη επίσης στους δικαιούχους και την EAA με επιστολές της 23ης Ιανουαρίου 2006 (D/50525, D/50526, D/50527 και D/50528). Τα τρία κράτη μέλη και δύο δικαιούχοι άσκησαν προσφυγή κατά της απόφασης ⁽⁸⁾. Η ιρλανδική δικαιούχος εταιρεία, Aughinish Alumina Ltd (στο εξής «Aughinish») υπέβαλε επίσης αίτηση αναστολής εφαρμογής της απόφασης. Η αίτηση αυτή καταχωρήθηκε ως υπόθεση T-69/06R. Με απόφαση της 2ας Αυγούστου 2006 ⁽⁹⁾ το Πρωτοδικείο απέρριψε την αίτηση για προσωρινά μέτρα.
- (5) Η απόφαση 2006/323/EK δημοσιεύτηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* στις 4 Μαΐου 2006 ενώ με ανακοίνωση που δημοσιεύτηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* στις 9 Μαΐου 2006 ⁽¹⁰⁾ κλήθηκαν τρίτα μέρη να υποβάλουν παρατηρήσεις. Η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις από την Aughinish με επιστολή της 9ης Ιουνίου 2006 (που καταχωρήθηκε αυθημερόν ως A/34490) και από την Eurallumina SpA (στο εξής «Eurallumina»), την ιταλική δικαιούχο εταιρεία, με επιστολή της 24ης Ιουλίου 2006 (που καταχωρήθηκε στις 25 Ιουλίου 2006 ως A/35967). Η τελευταία απεστάλη και παραλήφθηκε μετά την παρέλευση της προθεσμίας του ενός μήνα που προβλέπονταν στην πρόσκληση υποβολής παρατηρήσεων που δημοσιεύτηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* και συνεπώς η Επιτροπή δεν ήταν κατ' αρχήν υποχρεωμένη να λάβει υπόψη της τις παρατηρήσεις στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας. Η Επιτροπή ενημέρωσε σχετικά την Eurallumina με επιστολή της 2ας Αυγούστου 2006 (D/56648). Η Eurallumina απάντησε με επιστολή της 3ης Αυγούστου 2006 (που καταχωρήθηκε στις 4 Αυγούστου 2006 ως A/36269). Πάντως, η Επιτροπή σημειώνει ότι οι παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν από την Eurallumina αποτελούν επανάληψη αρκετών από τις παρατηρήσεις που η Επιτροπή είχε ήδη λάβει στα πλαίσια της προηγούμενης απόφασης ενώ είναι παρόμοιες με τις παρατηρήσεις που ελήφθησαν εμπρόθεσμα και οι οποίες εξετάζονται στην παρούσα απόφαση.
- (6) Οι παρατηρήσεις της Aughinish διαβιβάστηκαν στη Γαλλία, την Ιρλανδία και την Ιταλία με επιστολές της 20ής Ιουνίου 2006 (D/55106, D/55107 και D/55109).
- (7) Η Γαλλία και η Ιρλανδία ζήτησαν παράταση της προθεσμίας για να τοποθετηθούν επί της αποφάσεως 2006/323/ΕΚ, η οποία χορηγήθηκε από την Επιτροπή. Η Επιτροπή υπενθύμισε στην Ιρλανδία και την Ιταλία την πρόσκλησή της για υποβολή παρατηρήσεων με επιστολές της 9ης Μαρτίου 2006 (D/52054 και D/52055). Η Γαλλία, η Ιρλανδία και η Ιταλία υπέβαλαν παρατηρήσεις σχετικά με την απόφαση της Επιτροπής με επιστολές της 14ης Φεβρουαρίου 2006 (που καταχωρήθηκε στις 15 Φεβρουαρίου 2006 ως A/31248), 12ης Απριλίου 2006 (που καταχωρήθηκε στις 18 Απριλίου 2006 ως A/32940) και 17ης Μαΐου 2006 (που καταχωρήθηκε στις 18 Μαΐου 2006 ως A/33852), αντίστοιχα.
- (8) Η Γαλλία διατύπωσε σχόλια σχετικά με τις παρατηρήσεις της Aughinish σε επιστολή της 27ης Ιουλίου 2006 (που καταχωρήθηκε στις 28 Ιουλίου 2006 ως A/35952). Με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο της 24ης Ιουλίου 2006, η Ιταλία ενημέρωσε την Επιτροπή ότι δεν είχε περαιτέρω παρατηρήσεις.

2. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

- (9) Τα μέτρα συνίστανται σε πλήρη απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής ειδικού φόρου κατανάλωσης για βιομηχανικό βαρύ πετρέλαιο που χρησιμοποιείται στην παραγωγή αλουμίνας. Οι δικαιούχες εταιρίες στα πλαίσια των απαλλαγών από Γαλλία, Ιρλανδία και Ιταλία είναι, αντίστοιχα, οι Alcan, Aughinish και Eurallumina ⁽¹¹⁾.
- (10) Η ιρλανδική απαλλαγή προβλέπεται στο τμήμα 100 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του ιρλανδικού νόμου για τον προϋπολογισμό του 1999, που προβλέπει απαλλαγή από το φόρο πετρελαιοειδών «πετρελαίου που προορίζεται για χρήση ή σε συνδυασμό με την παραγωγή αλουμίνας ή για τη συντήρηση του εργοστασίου στο οποίο γίνεται η παραγωγή». Η αιτιολογική έκθεση του νόμου διευκρινίζει ότι το «τμήμα 100 προβλέπει την απαλλαγή από το φόρο πετρελαιοειδών, πετρελαίου που χρησιμοποιείται για ειδικούς σκοπούς ή για άλλες ειδικές καταστάσεις. Σε αυτές περιλαμβάνεται η χρήση για σκοπούς άλλους εκτός από καύσιμο κίνησης ή θέρμανσης, εξαγωγές, πετρέλαιο που χρησιμοποιείται στην παραγωγή αλουμίνας, πετρέλαιο που χρησιμοποιείται στη θαλάσσια ναυσιπλοΐα, βαρύ πετρέλαιο που χρησιμοποιείται στις εμπορικές πτήσεις και ανακυκλωμένο πετρέλαιο». Η απαλλαγή στην περίπτωση πετρελαιοειδών που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή αλουμίνας ισχύει στην Ιρλανδία από το 1983. Αν και το αρχικό διάταγμα που προέβλεπε την απαλλαγή ανακλήθηκε το 1999, η απαλλαγή διατηρήθηκε με το νόμο του 1999.
- (11) Η ιταλική απαλλαγή από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης ισχύει για όλες τις επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν πετρελαιοειδή στην παραγωγή αλουμίνας κατά την έννοια του σημείου 14 του πίνακα Α του ενιαίου κειμένου για τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης. Η απαλλαγή θεσπίστηκε με το νόμο της 12ης Νοεμβρίου 1990, αριθ. 331, σε εφαρμογή του νομοθετικού διατάγματος της 15ης Σεπτεμβρίου 1990, αριθ. 261, άρθρο 8 παράγραφος 5. Το εν λόγω κείμενο αναπαράχθηκε στα σχετικά μεταγενέστερα νομοθετικά κείμενα, περιλαμβανομένων των εθνικών μέτρων για τη μεταφορά της οδηγίας 92/81/ΕΟΚ και του μεταγενέστερου «Ενιαίου κειμένου για τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης».
- (12) Η γαλλική απαλλαγή έχει ως νομική βάση το διορθωτικό νόμο περί προϋπολογισμού του 1997 (Loi des finances rectificative pour 1997). Στο άρθρο 6 ορίζεται ότι «οι παραδόσεις βαρέος πετρελαίου με περιεκτικότητα σε θείο κάτω του 2 % που περιλαμβάνονται στο σημείο 28bis του πίνακα Β του άρθρου 265 παράγραφος 1 του τελωνειακού κώδικα είναι επιλέξιμες για απαλλαγή από το φόρο εσωτερικής κατανάλωσης πετρελαϊκών προϊόντων εφόσον προορίζονται να χρησιμοποιηθούν ως καύσιμο για την παραγωγή αλουμίνας». Το άρθρο 265bis του τελωνειακού κώδικα αναφέρεται σε προϊόντα που προορίζονται για χρήσεις άλλες εκτός από καύσιμο κίνησης ή θέρμανσης, αλλά δεν περιέχει π.χ. παρόμοιες διατάξεις για χρήσεις πετρελαιοειδών σε άλλους βιομηχανικούς τομείς.
- (13) Στις αιτιολογικές σκέψεις 16 έως 23 της απόφασης 2006/323/EK γίνεται μια λεπτομερέστερη περιγραφή των σχετικών μέτρων και δικαιούχων. Τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη δεν διευκρίνισαν αν σκοπεύουν να εφαρμόσουν την απαλλαγή και μετά το 2006 ούτε ενημέρωσαν την Επιτροπή για τυχόν αλλαγές στην ισχύουσα νομοθεσία, ιδίως αλλαγές που οφείλονται στη μεταφορά της οδηγίας 2003/96, οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν την αξιολόγηση της Επιτροπής.

⁽⁸⁾ Υποθέσεις T-50/06, T-56/06, T-60/06, T-62/06 και T-69/06.

⁽⁹⁾ ΕΕ C 249 της 14.10.2006, σ. 10.

⁽¹⁰⁾ Βλ. υποσημειώσεις 1 και 7.

⁽¹¹⁾ Βλ. www.alcan.com, www.glencore.com και www.eurallumina.com.

(14) Οι σχετικοί φορολογικοί συντελεστές άλλαξαν μετά την κίνηση της διαδικασίας. Την 1η Ιουλίου 2006, οι ισχύοντες συντελεστές ειδικού φόρου κατανάλωσης στο βαρύ πετρέλαιο για επιχειρηματική χρήση στη Γαλλία και Ιρλανδία ήταν 18,50 ευρώ και 15 ευρώ. Την ίδια ημερομηνία, οι ισχύοντες συντελεστές στην Ιταλία ήταν 63,75 ευρώ ανά τόνο βαρέος πετρελαίου με περιεκτικότητα σε θείο άνω του 1 % και 31,39 ευρώ ανά τόνο βαρέος πετρελαίου με περιεκτικότητα σε θείο κάτω του 1 %.

3. ΛΟΓΟΙ ΚΙΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 88 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

(15) Στις αποφάσεις της 30ής Οκτωβρίου 2001 για την κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης, η Επιτροπή εξέφραζε αμφιβολίες όσον αφορά το συμβιβασμό της ενίσχυσης δυνάμει των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα⁽¹²⁾ και ιδίως των κανόνων για τις λειτουργικές ενισχύσεις που περιλαμβάνονται σε αυτές τις κατευθυντήριες γραμμές. Η Επιτροπή εξέφραζε επίσης αμφιβολίες όσον αφορά το συμβιβασμό των ενισχύσεων δυνάμει του κοινοτικού πλαισίου σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος του 1994⁽¹³⁾ και εκείνου του 2001⁽¹⁴⁾ (στο εξής «κοινοτικό πλαίσιο για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις»).

(16) Στην απόφαση 2006/323/ΕΚ, η Επιτροπή ανέφερε ότι διατηρούσε παρόμοιες αμφιβολίες και όσον αφορά την περίοδο μετά την 1η Ιανουαρίου 2004. Δεδομένου ότι τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν είχαν την ευκαιρία να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σε σχέση με το νομικό καθεστώς που δημιουργήθηκε με την έκδοση της οδηγίας 2003/96/ΕΚ, η Επιτροπή θεώρησε σκόπιμο να επεκτείνει την επίσημη διαδικασία έρευνας.

4. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΓΑΛΛΙΑ, ΤΗΝ ΙΡΛΑΝΔΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΡΙΤΑ ΜΕΡΗ

(17) Τα κράτη μέλη και οι δικαιούχοι επαναλαμβάνουν γενικά τις προηγούμενες παρατηρήσεις τους, οι οποίες συνοψίζονται στις αιτιολογικές σκέψεις 26-56 της απόφασης 2006/323/ΕΚ. Ορισμένα επιχειρήματα αναπτύχθηκαν λεπτομερέστερα. Επιπλέον, προβαίνουν στις ακόλουθες παρατηρήσεις.

(18) Τα μέτρα δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση και αυτό επιβεβαιώνεται από την οδηγία 2003/96/ΕΚ. Εμπίπτουν στη φύση και τη λογική των αντίστοιχων φορολογικών συστημάτων. Ακόμη κι αν χαρακτηριζτούν ως κρατικές ενισχύσεις, η οδηγία 2003/96/ΕΚ επιτρέπει ρητά τις ενισχύσεις, τουλάχιστον για την περίοδο μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2006. Εν πάση περιπτώσει, η εν λόγω οδηγία δημιούργησε δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στους δικαιούχους. Επίσης, η απαίτηση ανάκτησης της ενίσχυσης παραβιάζει την αρχή της ασφάλειας δικαίου και την αρχή της χρηστής διοίκησης, δεδομένης της αντιφάσεως με τις αποφάσεις του Συμβουλίου που βασίστηκαν σε προτάσεις της Επιτροπής, της σημαντικής καθυστέρησης και του τρόπου με τον οποίο η Επιτροπή χειρίστηκε την έρευνα. Οι δικαιούχοι πραγματοποίησαν μακροπρόθεσμες επενδύσεις κεφαλαίου στηριζόμενοι στις αποφάσεις του Συμβουλίου και στην οδηγία. Θα πρέπει λοιπόν η Επιτροπή να αποφύγει να υιοθετήσει μια πράξη που είναι προδήλως αντίθετη με τη στάση που τήρησε επί μακρό χρονικό διάστημα.

(19) Οι κανόνες της οδηγίας 2003/96/ΕΚ υπερισχύουν των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Η Επιτροπή μπορεί να αμφισβητήσει την εγκυρότητα των μέτρων μόνο βάσει του άρθρου 18 παράγραφος 1 της οδηγίας και όχι βάσει των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Η εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων θα παραβίαζε την αρχή της αποτελεσματικότητας.

(20) Η Ιρλανδία και η Aughinish υποστηρίζουν ότι το ιρλανδικό μέτρο συνιστά υφιστάμενη ενίσχυση και ότι η ερμηνεία από την Επιτροπή του άρθρου 15 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ⁽¹⁵⁾ είναι εσφαλμένη: μετά τη λήξη της δεκαετούς περιόδου παραγραφής, η επιστολή της Επιτροπής της 17ης Ιουλίου 2000 δεν μπορεί να αποτελέσει πράξη διακοπής της περιόδου παραγραφής και το μέτρο θα πρέπει να χαρακτηριστεί ως υφιστάμενη ενίσχυση και για την περίοδο μετά τις 17 Ιουλίου 1990. Υποστηρίζουν επίσης ότι η αξιολόγηση από την Επιτροπή του χαρακτήρα των συμφωνιών μεταξύ της Aughinish και των ιρλανδικών αρχών το 1970 πάσχει: οι δεσμευτικές συμφωνίες τέθηκαν σε ισχύ πριν από την είσοδο της Ιρλανδίας στις Κοινότητες.

(21) Η Ιταλία υποστηρίζει ότι το μέτρο συνδέεται στενά με την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων που σχετίζονται με τα προβλήματα που δημιουργεί η παραγωγή αλουμίνιας. Η Aughinish υποστηρίζει ότι η απαλλαγή εμπίπτει τουλάχιστον στο πνεύμα του κοινοτικού πλαισίου για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις και ότι «χορηγήθηκε, παρά το γεγονός ότι δεν καταβάλλει “ένα σημαντικό μέρος του φόρου”, με υπερεπαρκή κίνητρα για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος».

(22) Η Ιρλανδία υποστηρίζει ότι από την 1η Ιανουαρίου 2004 θα μπορούσαν να είχαν εφαρμοστεί εναλλακτικά μέτρα αν ήταν γνωστό ότι η απαλλαγή υπήρχε πιθανότητα να χαρακτηριστεί ως ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά. Η Ιρλανδία αναφέρεται στη δυνατότητα διεύρυνσης του πεδίου εφαρμογής της απαλλαγής ώστε να καλύπτει βαρύ πετρέλαιο για διπλή χρήση ή ακόμη και ενεργειακά γενικώς προϊόντα για διπλή χρήση. Έτσι, σύμφωνα με την Ιρλανδία, η απαλλαγή θα μπορούσε να μετατραπεί σε ένα γενικό μέτρο ή σε μια αποδεκτή κρατική ενίσχυση, π.χ. βάσει του κοινοτικού πλαισίου για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις. Με βάση αυτές τις δυνατότητες, η οποιαδήποτε αναδρομική ανάκτηση θα αποτελούσε υπερβολή. Η Ιρλανδία τονίζει, περαιτέρω, ότι η Aughinish έκανε διάφορες επενδύσεις έχοντας την δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι οι απαλλαγές θα συνέχιζαν να ισχύουν τουλάχιστον μέχρι τον Δεκέμβριο του 2006.

(23) Η Επιτροπή θα πρέπει να επιτρέψει τις ενισχύσεις με βάση μια οικονομική αξιολόγηση των αγορών αλουμίνιας και της ανταγωνιστικής τους δομής η οποία να στηρίζεται στα αποτελέσματα. Η Επιτροπή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της τις εξωτερικές πτυχές της ανταγωνιστικότητας κατά την αξιολόγηση κρατικών ενισχύσεων, όπως προτείνεται στο σχέδιο δράσης για τις κρατικές ενισχύσεις. Δόθηκαν λεπτομερείς πληροφορίες για τις αγορές.

(24) Η Επιτροπή οφείλει να αναστείλει την επίσημη διαδικασία έρευνας μέχρις ότου το Δικαστήριο αποφασίσει σχετικά με τα θέματα που αποτελούν αντικείμενο των τρεχουσών προσφυγών

⁽¹²⁾ ΕΕ C 74 της 10.3.1998, σ. 9.

⁽¹³⁾ ΕΕ C 72 της 10.3.1994, σ. 3.

⁽¹⁴⁾ ΕΕ C 37 της 3.2.2001, σ. 3.

⁽¹⁵⁾ ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1791/2006 (ΕΕ L 363 της 20.12.2006, σ. 1).

κατά της απόφασης 2006/323/EK. Η Aughinish υποστηρίζει, επιπλέον, ότι δεν ήταν ορθό η Επιτροπή να λάβει απόφαση επέκτασης της διαδικασίας του άρθρου 88 παράγραφος 2 μέσω μιας αιτιολογικής σκέψης της απόφασης 2006/323/EK. Η Επιτροπή θα έπρεπε να εκδώσει ξεχωριστή απόφαση.

(30) Είναι προφανές ότι οι απαλλαγές χρηματοδοτούνται με κρατικούς πόρους αφού το κράτος παραιτείται από ορισμένα ποσά τα οποία άλλως θα εισέπραττε.

(31) Όπως αναφέρεται στις αιτιολογικές σκέψεις 60, 61 και 62 της απόφασης 2006/323/EK, τα μέτρα προσπορίζουν ένα πλεονέκτημα στους δικαιούχους και μπορεί να θεωρηθεί ότι επηρεάζουν τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές και νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό. Οι απαλλαγές από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης μειώνουν το κόστος μιας σημαντικής εισροής και προσπορίζουν ένα πλεονέκτημα στους δικαιούχους που τους φέρει σε ευνοϊκότερη χρηματοοικονομική θέση από άλλες επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν πετρελαιοειδή σε άλλους βιομηχανικούς τομείς ή περιοχές. Το γεγονός ότι ανταγωνιστές στον κλάδο της αλουμίνιας σε άλλα κράτη μέλη μπορεί να μην υπόκεινται σε παρόμοιους φόρους και ότι οι δικαιούχοι προέβησαν σε δαπάνες για τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της παραγωγής τους, δεν μειώνει την ουσία της εκτίμησης.

5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

5.1. Διαδικαστικά ζητήματα που τέθηκαν από τα μέρη

(27) Τα μέρη υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή οφείλει να αναστείλει την επίσημη διαδικασία έρευνας μέχρις ότου το Δικαστήριο αποφασίσει σχετικά με τα θέματα που αποτελούν αντικείμενο των τρεχουσών προσφυγών κατά της απόφασης 2006/323/EK ⁽¹⁶⁾. Ωστόσο, η εν λόγω απόφαση αφορά την περίοδο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2003, ενώ η παρούσα απόφαση αφορά την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2004 και μετά. Επιπλέον, η παρούσα απόφαση θεωρείται έγκυρη εκτός εάν και μέχρις ότου ακυρωθεί από το Πρωτοδικείο. Συνεπώς, και δεδομένης της συνεχιζόμενης στρέβλωσης του ανταγωνισμού λόγω των κρατικών ενισχύσεων, η Επιτροπή κρίνει ότι δεν υπάρχει λόγος αναστολής της διαδικασίας.

(32) Τα μέτρα ευνοούν ορισμένες επιχειρήσεις καθώς έχουν εφαρμογή μόνο σε εταιρίες που χρησιμοποιούν βαρύ πετρέλαιο στην παραγωγή αλουμίνιας και στην πράξη, σε κάθε κράτος μέλος, υπάρχει μία μόνον εταιρεία που δικαιούται την απαλλαγή: η Aughinish στην περιοχή Shannon, η Eurallumina στη Σαρδηνία και η Alcan στην Gardanne. Για τους λόγους που αναφέρονται στις αιτιολογικές σκέψεις 33 έως 40, τα μέτρα δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι δικαιολογούνται από τη φύση και το γενικό καθεστώς των αντίστοιχων συστημάτων φορολογίας της ενέργειας.

(28) Η Επιτροπή δεν έλαβε την απόφαση να επεκτείνει την διαδικασία του άρθρου 88 παράγραφος 2 με απλή νύξη σε μια αιτιολογική σκέψη. Έγινε ιδιαίτερη αναφορά στο θέμα της επέκτασης στο συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει το προοίμιο της απόφασης 2006/323/EK. Η απόφαση κίνησης διαδικασίας έρευνας βάσει του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης λαμβάνει τη μορφή επιστολής προς το κράτος μέλος και, κατά συνέπεια, δεν απαιτείται η χρήση της διάρθρωσης μιας κανονιστικής απόφασης, με διατακτικό και αριθμημένα άρθρα. Περαιτέρω, είναι σαφές από τις προσφυγές που υποβλήθηκαν κατά της αποφάσεως 2006/323/EK, αλλά και από τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν όσον αφορά την επέκταση της διαδικασίας, ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη είχαν τη δυνατότητα να λάβουν πλήρη γνώση όλων των πτυχών του περιεχομένου της εν λόγω απόφασης.

(33) Οι διπλές χρήσεις, οι χρήσεις ενέργειας όχι ως καύσιμο και οι ορυκτολογικές κατεργασίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2003/96/EK και, από την 1η Ιανουαρίου 2004, εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών να φορολογήσουν ή όχι τις χρήσεις αυτές. Πράγματι, οι απαλλαγές σε τέτοιες χρήσεις ενέργειας μπορεί να αποτελέσουν ένα γενικό μέτρο που να μη χαρακτηρίζεται ως κρατική ενίσχυση εφόσον εμπίπτει στη φύση και τη λογική του τοπικού φορολογικού συστήματος. Στην αιτιολογική σκέψη 22 του προοιμίου της οδηγίας 2003/96/EK αναφέρεται ότι «τα ενεργειακά προϊόντα υπάγονται ουσιαστικά σε κοινοτικό πλαίσιο όταν χρησιμοποιούνται ως καύσιμα θέρμανσης ή ως καύσιμα κινητήρων. Ως εκ τούτου, αποτελεί ιδίον της φύσης και της λογικής του φορολογικού συστήματος να αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του πλαισίου οι διπλές χρήσεις και οι όχι ως καύσιμα χρήσεις των ενεργειακών προϊόντων καθώς και οι ορυκτολογικές κατεργασίες».

5.2. Ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης από την 1η Ιανουαρίου 2004

(29) Το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης προβλέπει ότι «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από κράτη μέλη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό δια της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής, είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές».

(34) Επιπλέον, όταν εκδόθηκε η οδηγία 2003/96/EK, το Συμβούλιο και η Επιτροπή προέβησαν στην εξής κοινή δήλωση ⁽¹⁸⁾: «Τα ενεργειακά προϊόντα υπάγονται ουσιαστικά σε ένα κοινοτικό πλαίσιο όταν χρησιμοποιούνται ως καύσιμα θέρμανσης ή ως καύσιμα κινητήρων. Μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί ιδίο της φύσης και της λογικής του φορολογικού συστήματος να αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του πλαισίου οι διπλές χρήσεις και οι όχι ως καύσιμα χρήσεις των ενεργειακών προϊόντων καθώς και οι ορυκτολογικές κατεργασίες. Τα

⁽¹⁶⁾ Βλ. υποσημείωση 7.

⁽¹⁷⁾ Βλ. υποσημείωση 7.

⁽¹⁸⁾ Προσθήκη στο σχέδιο πρακτικών, 14140/03, της 24ης Νοεμβρίου 2003, <http://register.consilium.eu.int/pdf/en/03/st14/st14140-ad01.en03.pdf>.

κράτη μέλη δύνανται να λάβουν μέτρα για τη φορολόγηση ή τη μη φορολόγηση ή την επιβολή πλήρους ή μερικής φορολόγησης για κάθε χρήση. Η ηλεκτρική ενέργεια που χρησιμοποιείται καθ' όμοιους τρόπους αντιμετωπίζεται αναλόγως. Παρόμοιες εξαιρέσεις από το γενικό σύστημα ή διαφοροποιήσεις στα πλαίσια του συστήματος αυτού οι οποίες αιτιολογούνται από τη φύση ή το γενικό καθεστώς του φορολογικού συστήματος, δεν συνεπάγονται χορήγηση κρατικής ενίσχυσης.»

- (35) Το Συμβούλιο δήλωσε επίσης ότι «Το Συμβούλιο δηλώνει επιπλέον ότι κατανοεί τη νομική κατάσταση που δημιουργεί η έκδοση της οδηγίας αυτής σε συνάρτηση με τους κανόνες της συνθήκης περί κρατικών ενισχύσεων, κατά τον ίδιο τρόπο που εξέδωσε η Επιτροπή κατά τη συνεδρίαση της ομάδας φορολογικών θεμάτων της 14ης Νοεμβρίου 2002». Στο έγγραφο εργασίας της Επιτροπής, το οποίο συζητήθηκε στην έδρα συνεδρίασης (19), η Επιτροπή εξήγησε την έννοια των γενικών μέτρων, ότι πρέπει δηλ. να αναλύεται η κατάσταση σε κάθε επιμέρους κράτος μέλος ώστε να προσδιορίζεται το γενικό σύστημα ειδικών φόρων κατανάλωσης που εφαρμόζεται σε εθνικό επίπεδο, ενώ δήλωνε επίσης ότι «το σχέδιο οδηγίας για τη φορολογία της ενέργειας περιέχει πολυάριθμες δυνατές επιλογές, που καθιστούν αδύνατο να προσδιοριστεί εκ των προτέρων αν ο τρόπος με τον οποίο θα εφαρμοστούν από τα κράτη μέλη συνιστά ή όχι κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87». Η αιτιολογική σκέψη 32 του προοιμίου και το άρθρο 26 παράγραφος 2 της οδηγίας 2003/96/ΕΚ υπενθυμίζουν, ομοίως, στα κράτη μέλη την υποχρέωση που απορρέει από το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης να κοινοποιούν τις κρατικές ενισχύσεις.
- (36) Στη συγκεκριμένη περίπτωση, καμία από τις Γαλλία, Ιρλανδία και Ιταλία, αλλά ούτε και καμία από τις δικαιούχες εταιρίες απέδειξε ότι οι απαλλαγές εμπίπτουν στη φύση και λογική των τοπικών συστημάτων. Καμία από αυτές, π.χ., δεν αναφέρθηκε στο αν η διπλή χρήση ενεργειακών προϊόντων τυγχάνει απαλλαγής φόρου και σε άλλες παραγωγικές διαδικασίες και, αν όχι, στους σχετικούς λόγους. Ούτε έδωσαν κάποια εξήγηση πώς οι απαλλαγές παραβάλλονται με τους εθνικούς φόρους για την ηλεκτρική ενέργεια που χρησιμοποιείται κατ' αρχήν για σκοπούς χημικής αναγωγής και σε ηλεκτρολυτικές και μεταλλουργικές διαδικασίες και τη χρήση ενέργειας για ορυκτολογικές κατεργασίες, που είναι άλλες χρήσεις οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2003/96/ΕΚ σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 4 στοιχείο β) αυτής.
- (37) Η Ιταλία εξήγησε ότι αν οποιοσδήποτε άλλος βιομηχανικός φορέας είχε ζητήσει την ίδια απαλλαγή, δεν θα αντιμετώπιζε κανένα εμπόδιο στην πρόσβασή του στη σχετική αγορά. Ωστόσο, δεν είναι σαφές τι ακριβώς εννοείται με τη δήλωση αυτή και αν αυτή σημαίνει ότι η ίδια απαλλαγή θα μπορούσε επίσης να χορηγηθεί και σε οποιαδήποτε άλλη βιομηχανία πέραν της αλουμίνιας. Εν πάση περιπτώσει, η απαλλαγή δεν θα χορηγείτο αυτομάτως όπως στην περίπτωση της αλουμίνιας. Όσον αφορά τους λόγους για την απαλλαγή, η Ιταλία, π.χ., στην επιστολή της 7ης Δεκεμβρίου 2000 έκανε αναφορά στην «αναγνώριση του νησιού (Σαρδηνία) ως εξαιρετικά

μειονεκτούσας περιοχής και τις πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στην απασχόληση» (*«riconoscimento dell'isola (Sardegna) quale area fortemente disagiata, ed i possibili effetti negative sull'occupazione»*).

- (38) Όσον αφορά την ιρλανδική απαλλαγή, το άρθρο 100 του νόμου για τον προϋπολογισμό του 1999 περιέχει και ορισμένες άλλες ειδικές απαλλαγές, το γεγονός αυτό, ωστόσο, δεν εντάσσει την απαλλαγή της παραγωγής αλουμίνιας στη λογική ενός γενικού συστήματος. Περισσότερο δείχνει ότι η απαλλαγή της αλουμίνιας είναι μια ιδιαίτερη απαλλαγή μαζί με άλλες ειδικές απαλλαγές, όπως επιβεβαιώνεται και στο προοίμιο του νόμου (20). Επιπροσθέτως, ο ιρλανδικός νόμος αποκλείει επίσης το ενδεχόμενο ένταξης νέων δικαιούχων στο καθεστώς απαλλαγής φόρου όταν η διπλή χρήση ενέργειας αφορά άλλες παραγωγικές διεργασίες. Σε σχέση με την ιρλανδική περίπτωση, η Aughinish αναφέρει ότι «δεν πιστεύει ότι υπάρχουν και άλλες τέτοιες βιομηχανίες (που επωφελούνται μείωσης ειδικού φόρου όπως η βιομηχανία αλουμίνιας) ενώ «δεν έχει γνώση της ύπαρξης ισχυρισμών περί επιβολής διακρίσεων». Το γεγονός αυτό τείνει μάλλον να επιβεβαιώσει την επιλεκτική φύση του μέτρου.
- (39) Στην επιστολή τους της 7ης Αυγούστου 1998, οι γαλλικές αρχές αναφέρουν ότι ζήτησαν την παρέκκλιση από την οδηγία 92/81 για «να καθιερώσουν ένα φορολογικό καθεστώς το οποίο να μη λειτουργεί καταδικαστικά για τον τομέα» (*«pour rouvrir instaurer un regime d'accise non rénalisant pour le secteur»*) (η έμφαση προστέθηκε). Η απαλλαγή περιορίζεται όμως στην αποκατάσταση των ανταγωνιστικών συνθηκών μεταξύ της Réchiney, η οποία έχει εξαγοραστεί από την Alcan, και των άλλων παραγωγών της Κοινότητας. Το άρθρο 265bis του τελωνειακού κώδικα δεν περιλαμβάνει παρόμοιες διατάξεις για ενεργειακές χρήσεις σε άλλους τομείς.
- (40) Στην πράξη, τα κράτη μέλη και οι δικαιούχοι δεν μπόρεσαν να τεκμηριώσουν την ύπαρξη κάποιας γενικότερης λογικής στα αντίστοιχα φορολογικά τους συστήματα. Με βάση τις πληροφορίες που διαθέτει η Επιτροπή, είναι σαφές ότι οι λόγοι χορήγησης της ενίσχυσης αφορούν περισσότερο τις συνθήκες της παραγωγής αλουμίνιας στις συγκεκριμένες περιοχές. Τα επιχειρήματα αυτά δεν απορρέουν από τη φύση και τη λογική των αντίστοιχων τοπικών φορολογικών συστημάτων. Συνεπώς, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι οι απαλλαγές είναι εξαιρετικά επιλεκτικές, ευνοώντας την παραγωγή ενός συγκεκριμένου προϊόντος και, εκ των πραγμάτων, συγκεκριμένες επιχειρήσεις και δεν μπορούν να αιτιολογηθούν στα πλαίσια της λογικής των τοπικών φορολογικών συστημάτων.
- (41) Συμπερασματικά, οι υπόψη απαλλαγές συνιστούν κρατική ενίσχυση.

5.3. Νέα και όχι υφιστάμενη ενίσχυση

- (42) Όπως αναφέρεται στις αιτιολογικές σκέψεις 65-70 της απόφασης 2006/323/ΕΚ, η ενίσχυση που χορηγείται από την 1η Ιανουαρίου 2004 δεν συνιστά υφιστάμενη ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999.
- (43) Ο ισχυρισμός της Ιρλανδίας και της Aughinish ότι οι απαλλαγές συνιστούν ενίσχυση χρονολογούμενη από την προ της προσχωρήσεως εποχή, έρχεται σε αντίθεση με την επιστολή του Μαΐου 1983 με την οποία η Ιρλανδία αποδέχθηκε ότι η ενίσχυση έπρεπε να κοινοποιηθεί βάσει των όρων του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης. Επιπλέον, η ανάλυση

(19) Έγγραφο εργασίας της Επιτροπής: *State-aid aspects in the proposal for a Council directive on energy taxation* (Πτυχές που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις στην πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τη φορολογία της ενέργειας), SEC(2002) 1142 της 24.10.2002. Η ίδια διατύπωση εμφανίστηκε στη έκδοση προς το Ecofin καθώς και στα συμπεράσματα του Συμβουλίου (σημείωμα της προεδρίας προς το Συμβούλιο Coreper/Ecofin της 13.12.2001, 14640/01, FISC 255 της 30.11.2001). Βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 63 της απόφασης της 7ης Νοεμβρίου 2005.

(20) Βλ. αιτιολογική σκέψη 10.

δέσμευσης για τη θέσπιση διάταξης σχετικά με την απαλλαγή δεν είναι το ίδιο με τη χορήγηση της ενίσχυσης πράγματι πριν από την προσχώρηση. Τέλος, η σχετική νομοθεσία τροποποιήθηκε θεμελιωδώς μετά την προσχώρηση.

- (44) Όπως διευκρινίζεται στην αιτιολογική σκέψη 70 της απόφασης 2006/323/ΕΚ, η ενίσχυση που χορηγούνταν από την Ιρλανδία μέχρι τις 17 Ιουλίου 1990 συνιστά υφιστάμενη βοήθεια δυνάμει της περιόδου παραγραφής που προβλέπεται στο άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999. Η λήξη της δεκαετούς περιόδου παραγραφής δεν σημαίνει ότι το σύνολο της ενίσχυσης που χορηγήθηκε μετά τη λήξη της εν λόγω περιόδου συνιστά επίσης υφιστάμενη ενίσχυση. Η ενίσχυση δεν δόθηκε στην Aughinish άπαξ και εξ ολοκλήρου το 1983. Το ιρλανδικό διάταγμα για τη χορήγηση της απαλλαγής αναφέρεται γενικά σε απαλλαγή της παραγωγής αλουμίνιας, έτσι, βάσει της νομοθεσίας, η απαλλαγή θα επεκτεινόταν σε οποιονδήποτε παραγωγό αλουμίνιας ξεκινούσε παραγωγή στην Ιρλανδία. Περαιτέρω, η απαλλαγή όσον αφορά την Aughinish δεν ορίστηκε κατά το χρόνο έκδοσης του διατάγματος, ούτε μπορούσε εκείνη τη στιγμή να εκτιμηθεί η αξία της: ούτε η εξέλιξη των συντελεστών ειδικών φόρων κατανάλωσης από τους οποίους απαλλασσόταν η Aughinish, ούτε η διάρκεια της απαλλαγής ορίστηκε από το διάταγμα. Κατά συνέπεια, η απαλλαγή εμπίπτει στον ορισμό του καθεστώτος ενισχύσεων του άρθρου 1 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999, και είναι «πράξη βάσει της οποίας, χωρίς να απαιτούνται περαιτέρω μέτρα εκτέλεσης, μπορούν να χορηγούνται ατομικές ενισχύσεις σε επιχειρήσεις οι οποίες ορίζονται στην εν λόγω πράξη κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο». Συνεπώς, η ενίσχυση συνιστά μια σειρά από ενισχύσεις, χορηγούμενες κάθε φορά που η Aughinish εκτελούσε μια τελωνειακή διαδικασία η οποία, αν δεν υπήρχε η απαλλαγή, θα υπαγόταν σε ειδικό φόρο κατανάλωσης. Ως εκ τούτου, οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν από τις 17 Ιουλίου 1990 και εφεξής δεν συνιστούν υφιστάμενη ενίσχυση σύμφωνα με το άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999.

5.4. Συμβιβάσιμο της ενίσχυσης που χορηγήθηκε μετά την 1η Ιανουαρίου 2004

5.4.1. Συμβιβάσιμο βάσει των κανόνων για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις

- (45) Η Επιτροπή εξέτασε αν η ενίσχυση που χορηγήθηκε από την Γαλλία, την Ιρλανδία και την Ιταλία μετά την 1η Ιανουαρίου 2004 εντάσσεται σε εξαίρεση από την απαγόρευση κρατικών ενισχύσεων που προβλέπεται στο άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης. Η ενίσχυση συνιστά απαλλαγή από ενεργειακό φόρο, και οι φόροι αυτοί δεν θεωρούνται μόνον ως μέσα χρηματοδότησης των αρχών αλλά και ως μέσα μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας και συνεπώς προστασίας του περιβάλλοντος. Το κοινοτικό πλαίσιο του 2001 για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις περιλαμβάνει κανόνες για τις απαλλαγές από περιβαλλοντικούς φόρους. Για λόγους ίσης μεταχείρισης, διαφάνειας και ασφάλειας δικαίου, οι κανόνες αυτοί είναι δεσμευτικοί για την Επιτροπή.
- (46) Όσον αφορά την περίοδο από 1η Ιανουαρίου 2004 και μετά, το τμήμα Ε.3.2, αιτιολογικές σκέψεις 47-52, του κοινοτικού πλαισίου του 2001 για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις θεσπίζει κανόνες που έχουν εφαρμογή σε όλες τις λειτουργικές ενισχύσεις υπό μορφή φορολογικών εκπτώσεων ή απαλλαγών. Όπως διευκρινίζεται στις αιτιολογικές σκέψεις 73 και 74 της απόφασης 2006/323/ΕΚ, οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης επί των πετρελαιοειδών μπορούν να θεωρηθούν ως περιβαλλοντικοί φόροι, πρέπει να θεωρούνται ως υφιστάμενοι φόροι κατά την έννοια του σημείου 51.2 του κοινοτικού πλαισίου, έχουν αξιοσημείωτες

θετικές επιδράσεις στην προστασία του περιβάλλοντος κατά την έννοια του σημείου 51.2.α) και μπορούν να θεωρούνται ως να είχαν αποφασιστεί κατά τη στιγμή της έγκρισης του ειδικού φόρου κατανάλωσης. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με το σημείο 51.2 του πλαισίου, μπορούν να εφαρμοστούν οι διατάξεις του σημείου 51.1.

- (47) Βάσει του σημείου 51.1 μπορούν να εγκριθούν φορολογικές απαλλαγές διάρκειας 10 ετών. Μετά τη λήξη της εν λόγω περιόδου, και σύμφωνα με το σημείο 23 του κοινοτικού πλαισίου για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να κοινοποιήσουν παράταση των συγκεκριμένων μέτρων στην Επιτροπή, η οποία μπορεί να ακολουθήσει την ίδια προσέγγιση στο πλαίσιο της ανάλυσής της με εκείνη που εκτίθεται στο σημείο αυτό λαμβάνοντας υπόψη τα θετικά αποτελέσματα όσον αφορά τη βελτίωση του περιβάλλοντος μέσω της θέσπισης φόρων. Στην περίπτωση αυτή, η ιρλανδική και η ιταλική απαλλαγή χορηγήθηκαν από το 1993 ενώ η γαλλική απαλλαγή χορηγήθηκε από το 1997, πράγμα που σημαίνει ότι τα μέτρα είναι σε εφαρμογή για διάστημα μεγαλύτερο των 10 ετών.
- (48) Κανένα από τα κράτη μέλη δεν αναφέρθηκε στο αν οι απαλλαγές θα συνεχίσουν ή όχι να ισχύουν μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2006. Κανένα από τα κράτη μέλη δεν ανέφερε την ύπαρξη χρονικού περιορισμού για τις τρέχουσες ισχύουσες απαλλαγές, εκτός από την ημερομηνία της 31ης Δεκεμβρίου 2006, η οποία βάσει της κοινοτικής φορολογικής νομοθεσίας δεν αποτελεί δεσμευτικό περιορισμό, αφού οι απαλλαγές δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2003/96/ΕΚ. Ούτε κάποιο από τα κράτη μέλη κοινοποίησε παράταση του υπόψη μέτρου βάσει του κοινοτικού πλαισίου για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις. Αλλά και οι διατάξεις της φορολογικής νομοθεσίας των αντίστοιχων κρατών μελών δεν φαίνεται να περιλαμβάνουν τέτοια χρονικά όρια. Η Επιτροπή θεωρεί ότι στην περίπτωση αυτή, εξακολουθούν να υφίστανται οι συνθήκες που αναφέρονται στο σημείο 23 του πλαισίου. Συνεπώς, σύμφωνα με το σημείο 51.1 του πλαισίου, η Επιτροπή μπορεί να εγκρίνει περαιτέρω ενισχύσεις, αλλά μόνον υπό την προϋπόθεση ότι υπόκεινται σε χρονικό περιορισμό μέγιστης διάρκειας 10 ετών.
- (49) Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 75 της απόφασης 2006/323/ΕΚ, δεν πληρούνται οι όροι για την εφαρμογή του σημείου 51.1.α) του κοινοτικού πλαισίου για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις και συνεπώς, στην περίπτωση αυτή, μπορούν να εφαρμοστούν μόνον οι διατάξεις του σημείου 51.1.β).
- (50) Από την 1η Ιανουαρίου 2004, η φορολογία των πετρελαιοειδών που προορίζονται για διπλές χρήσεις, για χρήσεις όχι ως καύσιμο και για ορυκτολογικές κατεργασίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των εναρμονισμένων κοινοτικών μέτρων και, κατά συνέπεια, από την εν λόγω ημερομηνία, οι απαλλαγές αφορούν εθνικούς φόρους που επιβάλλονται ελλείψει κοινοτικού φόρου κατά την έννοια του σημείου 51.1.β), δεύτερη περίπτωση, του κοινοτικού πλαισίου για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις. Η διάταξη αυτή απαιτεί οι εταιρίες που επωφελούνται από τις εν λόγω απαλλαγές να καταβάλλουν ένα «σημαντικό μέρος» του εθνικού φόρου. Ο λόγος γι' αυτό είναι για να τους παρασχεθεί κίνητρο να βελτιώσουν τις περιβαλλοντικές τους επιδόσεις. Αυτό προκύπτει από τη διατύπωση του σημείου 51.1.β), πρώτη περίπτωση, του πλαισίου, το οποίο επιτρέπει μειώσεις από ένα εναρμονισμένο φόρο εφόσον οι δικαιούχοι καταβάλλουν ένα ποσό υψηλότερο από το ελάχιστο κοινοτικό «σε τέτοιο επίπεδο που να παρακινεί τις επιχειρήσεις να βελτιώσουν την προστασία του περιβάλλοντος». Το ίδιο ισχύει και όταν ο εθνικός φόρος είναι σαφώς υψηλότερος από αντίστοιχους φόρους σε (ορισμένα) άλλα

κράτη μέλη, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της Ιταλίας. Σύμφωνα με την πρακτική που εφαρμόζει η Επιτροπή⁽²¹⁾, έχει καταστεί σαφές ότι ως σημαντικό μέρος μπορεί γενικά να θεωρηθεί είτε ένα ποσοστό 20 % του εθνικού φόρου είτε το ελάχιστο κοινοτικό που εφαρμόζεται σε άλλες χρήσεις ενέργειας που εμπίπτουν στο πεδίο της οδηγίας 2003/96/EK (15 ευρώ ανά τόνο), έστω κι αν το ελάχιστο κοινοτικό δεν εφαρμόζεται στην προκείμενη χρήση ενέργειας. Συνεπώς, η Επιτροπή θεωρεί ότι συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά μπορεί να θεωρηθεί μόνον η απαλλαγή άνω του 20 % του εθνικού φόρου ή άνω των 15 ευρώ, λαμβανομένου υπόψη του χαμηλότερου ποσού. Τυχόν απαλλαγή μέχρι του επιπέδου του 20 %, ή μέχρι τα 15 ευρώ, συνιστά ασυμβίβαστη ενίσχυση.

5.4.2. Συμβιβάσιμο της ενίσχυσης σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της συνθήκης και άλλες διατάξεις

- (51) Για τους λόγους που αναφέρονται στις αιτιολογικές σκέψεις 78-81 και 82-86 της απόφασης 2006/323/EK, η ενίσχυση δεν μπορεί να θεωρηθεί συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της συνθήκης, ούτε καλύπτεται από τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 87 παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης.
- (52) Σκόπιμο είναι η αξιολόγηση να βασιστεί στο τμήμα E.3.2 του κοινοτικού πλαισίου για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις, δεδομένου ότι οι κανόνες στο τμήμα αυτό λαμβάνουν υπόψη οικονομικούς παράγοντες, ιδίως τον κίνδυνο απώλειας ανταγωνιστικότητας σε διεθνές επίπεδο λόγω της έλλειψης φορολογικής εναρμόνισης ενώ επιτρέπουν τη χορήγηση ακόμη και πλήρων απαλλαγών σε ορισμένες εταιρίες με την προϋπόθεση ότι οι τελευταίες έρχονται σε συμφωνία με το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος για βελτίωση των περιβαλλοντικών τους επιδόσεων. Ωστόσο, στις τρέχουσες περιπτώσεις, δεν υπήρξε καμία τέτοια συμφωνία και συνεπώς δεν μπορεί να αιτιολογηθεί πλήρης φορολογική απαλλαγή βάσει του σημείου 51.1.α) του περιβαλλοντικού πλαισίου. Παρ' όλα αυτά, οι πληροφορίες που δόθηκαν στην Επιτροπή για τις αγορές αλουμίνια επιβεβαιώνουν ότι είναι σκόπιμη η έγκριση ενός μεγάλου μέρους της ενίσχυσης και, όπως συνάγεται από τα παραπάνω, αυτή μπορεί να αιτιολογηθεί βάσει του σημείου 51.1.β) του κοινοτικού πλαισίου από τα γενικά θετικά αποτελέσματα στο περιβάλλον μέσω της θέσπισης φόρων. Ωστόσο, η έγκριση αυτή προϋποθέτει την καταβολή από τους δικαιούχους ποσών υψηλότερων από τους ελάχιστους κοινοτικούς συντελεστές ή ενός σημαντικού μέρους του εθνικού φόρου, πράγμα το οποίο θεωρείται αναγκαίο για την παροχή στις εταιρίες κινήτρων για να βελτιώσουν την προστασία του περιβάλλοντος. Δεν υπάρχει λόγος να στηριχθούμε σε άλλες διατάξεις άλλων ανακοινώσεων της Επιτροπής όσον αφορά το τμήμα της ενίσχυσης που δεν μπορεί να θεωρηθεί συμβιβάσιμο με βάση το κοινοτικό πλαίσιο για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις.

- (53) Δεδομένου ότι δεν υπάρχουν άλλοι λόγοι για να θεωρηθούν οι ενισχύσεις συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά, ως συμβιβάσιμο μπορεί να χαρακτηριστεί μόνο το μέρος της ενίσχυσης που είναι σύμφωνο με τους κανόνες του κοινοτικού πλαισίου για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις που προσδιορίζονται στην αιτιολογική σκέψη 50.

6. ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (54) Βάσει του άρθρου 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999, σε περίπτωση αρνητικής απόφασης για υπόθεση παράνομων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει για την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για ανάκτηση της ενίσχυσης από το δικαιούχο.
- (55) Στις αιτιολογικές σκέψεις 95-100 της απόφασης 2006/323/EK διευκρινίζεται γιατί οι αρχές της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου, ή οποιαδήποτε άλλη γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου, αποκλείουν την ανάκτηση από τους δικαιούχους της παράνομης και ασυμβίβαστης ενίσχυσης που χορηγήθηκε μέχρι τις 2 Φεβρουαρίου 2002. Ωστόσο, στις αιτιολογικές σκέψεις 101 και 102 της απόφασης διευκρινίζεται γιατί οι αρχές αυτές δεν αποκλείουν την ανάκτηση της παράνομης και ασυμβίβαστης ενίσχυσης που χορηγήθηκε από τις 3 Φεβρουαρίου 2002 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2003. Η επιχειρηματολογία που αναπτύσσεται στις τελευταίες αυτές αιτιολογικές σκέψεις έχει εξ ίσου εφαρμογή και για τις ενισχύσεις που χορηγήθηκαν μετά την 1η Ιανουαρίου 2004.
- (56) Επιπροσθέτως, η σύνταξη και έκδοση της οδηγίας 2003/96/EK δεν μπορεί να έχει δημιουργήσει συνθήκες δικαιολογημένης εμπιστοσύνης στους δικαιούχους, ούτε μπορεί η ανάκτηση να αποκλειστεί βάσει της αρχής της ασφάλειας δικαίου. Η αιτιολογική σκέψη 32 του προοιμίου της οδηγίας αναφέρεται στην υποχρέωση που θεσπίζεται στο άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης για τα κράτη μέλη να κοινοποιούν τις κρατικές ενισχύσεις και ορίζει ρητά ότι η οδηγία «δεν προδικάζει το αποτέλεσμα οιασδήποτε μελλοντικής διαδικασίας για κρατικές ενισχύσεις η οποία είναι δυνατόν να κινηθεί σύμφωνα με τα άρθρα 87 και 88 της συνθήκης». Η αναφορά σε οιαδήποτε μελλοντική κρατική ενίσχυση στην εν λόγω αιτιολογική σκέψη δεν μπορεί να ερμηνευτεί ως έγκριση ενισχύσεων που υπάγονται σε διαδικασία που είχε ήδη ξεκινήσει όταν εκδόθηκε η οδηγία. Πράγματι, η ίδια διατύπωση υπήρχε ήδη και στην αιτιολογική σκέψη 5 του προοιμίου της απόφασης 2001/224/EK, που παρέτεινε την εφαρμογή των παρεκκλίσεων μέχρι το τέλος του 2006. Η αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει την πρόταση της Επιτροπής για την εν λόγω απόφαση⁽²²⁾ αναφέρει: «Η Επιτροπή προτείνει (...) να παραταθούν για διετή περίοδο οι (...) παρεκκλίσεις για τις οποίες απαιτείται εις βάθος εξέταση, ιδίως υπό το πρίσμα των κανόνων σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις (...)» Η παρούσα απόφαση δεν καταργεί κατ' ουδέν τρόπο την υποχρέωση των κρατών μελών να γνωστοποιούν περιπτώσεις πιθανών κρατικών ενισχύσεων στην Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 88 της συνθήκης. Οι γνωστοποιήσεις αυτές εξετάζονται σύμφωνα με το άρθρο 87 της συνθήκης». Επιπλέον, το καλοκαίρι του 2000 η Επιτροπή είχε ήδη ζητήσει από τα κράτη μέλη να κοινοποιούν τα σχετικά μέτρα.

⁽²¹⁾ Βλ. π.χ. απόφαση της Επιτροπής της 30ής Ιουνίου 2004 στην υπόθεση C42/2003 (ΕΕ L 165 της 25.6.2005, σ. 21), απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 2002 στην υπόθεση N449/01 (ΕΕ C 137 της 8.6.2002, σ. 24), απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2002 στην υπόθεση N74/A/2002 (ΕΕ C 104 της 30.4.2003, σ. 9) και απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2001 στις υποθέσεις NN3A/2001 και NN4A/2001 (ΕΕ C 104 της 30.4.2003, σ. 10). Οι υποθέσεις αυτές είναι απόλυτα σχετικές, καθώς και αυτές αφορούν απαλλαγές από ενεργειακούς φόρους. Αφετέρου, μια ένδειξη για το τι η Επιτροπή μπορεί να θεωρήσει ως πολύ χαμηλό επίπεδο περιλαμβάνεται στην απόφαση της Επιτροπής για τη μερική επιστροφή του φόρου επί υγρών αποβλήτων στη Δανία, απόφαση της 3ης Απριλίου 2002 στην υπόθεση NN30/A-C/2001 (ΕΕ C 292 της 27.11.2002, σ. 6).

⁽²²⁾ COM(2000) 678.

(57) Η αιτιολογική σκέψη 22 του προοιμίου της οδηγίας 2003/96/EK αναφέρει ότι: «τα ενεργειακά προϊόντα υπάγονται ουσιαστικά σε κοινοτικό πλαίσιο όταν χρησιμοποιούνται ως καύσιμα θέρμανσης ή ως καύσιμα κινητήρων. Ως εκ τούτου, αποτελεί ίδιον της φύσης και της λογικής του φορολογικού συστήματος να αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του πλαισίου οι διπλές χρήσεις και οι όχι ως καύσιμα χρήσεις των ενεργειακών προϊόντων καθώς και οι ορυκτολογικές καταργασίες. [...]» Η εν λόγω αιτιολογική σκέψη, αν και δεν κάνει αναφορά στα άρθρα 87 και 88 της συνθήκης, δεν μπορεί να ερμηνευτεί ότι περιορίζει την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως ορίζεται στο άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης. Η Επιτροπή εξήγησε την έννοια των γενικών μέτρων σε έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της, στο οποίο αναφέρεται ότι: «Στο θέμα αυτό, πρέπει να αναλύεται η κατάσταση σε κάθε επιμέρους κράτος μέλος ώστε να προσδιορίζεται το γενικό σύστημα ειδικών φόρων κατανάλωσης που εφαρμόζεται σε εθνικό επίπεδο.»⁽²³⁾ Το έγγραφο αυτό εξετάστηκε στη συνεδρίαση της ομάδας εργασίας του Συμβουλίου της 14ης Νοεμβρίου 2002. Το έγγραφο εργασίας εξηγήει περαιτέρω υπό ποιους όρους ενισχύσεις με τη μορφή φορολογικών μέτρων μπορούν να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά. Τα πρακτικά της συνεδρίασης του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2003, στο οποίο εγκρίθηκε η οδηγία 2003/96/EK, αναφέρουν ρητά τις εξηγήσεις που δόθηκαν κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης της ομάδας εργασίας του Συμβουλίου, στις 14 Νοεμβρίου 2002.

(58) Αν και η «διπλή χρήση ενέργειας» δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2003/96/EK, το άρθρο 18 της οδηγίας εξουσιοδοτεί τα κράτη μέλη να εξακολουθήσουν να εφαρμόζουν τις απαλλαγές που αναφέρονται στο παράρτημα II. Το παράρτημα αυτό περιλαμβάνει τις τρεις απαλλαγές στις οποίες αναφέρεται η παρούσα απόφαση, για την περίοδο που προβλέπεται στην τελευταία παράταξη που δόθηκε το 2001, δηλαδή μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2006. Ωστόσο, η εξουσιοδότηση αυτή δεν συνιστά εξουσιοδότηση με βάση τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων που είναι αρμόδια να εφαρμόζει η Επιτροπή. Αντίθετα, καταδεικνύει ακριβώς τη δυνητική σημασία της αιτιολογικής σκέψης 32. Το επιχείρημα που προβάλλεται από τα κράτη μέλη και τους δικαιούχους ότι η εξουσιοδότηση από το Συμβούλιο υπερισχύει των διαδικασιών για τις κρατικές ενισχύσεις είναι εσφαλμένο.

(59) Όταν εκδόθηκε η οδηγία 2003/96/EK, η Επιτροπή και το Συμβούλιο εξέδωσαν κοινή δήλωση σύμφωνα με την οποία «η Επιτροπή θα καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να εξασφαλίσει ότι τα μέτρα που λαμβάνουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις απαλλαγές και τις φορολογικές μειώσεις που θεσπίζει η οδηγία θα θεωρηθούν σύμφωνα προς τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων». Φυσικά, η Επιτροπή πρέπει να ενεργεί στα πλαίσια των ισχυόντων κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, σε αυτή μάλιστα την περίπτωση βάσει του κοινοτικού πλαισίου για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις. Εν πάση περιπτώσει, η δήλωση αυτή δεν ισχύει για τις απαλλαγές στις οποίες αναφέρεται η παρούσα απόφαση, αφού αυτές δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

(60) Η οδηγία 2003/96/EK, το έγγραφο εργασίας της Επιτροπής και η κοινή δήλωση Συμβουλίου και Επιτροπής που αναφέρονται παραπάνω ουδέποτε επιβεβαίωσαν ότι δεν υφίστανται ασυμβίβαστες κρατικές ενισχύσεις. Θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία του άρθρου 88 παράγραφος 2 και κάθε ενδιαφερόμενο μέρος μπορούσε να είχε ζητήσει από την Επιτροπή να εκδώσει μια

τελική απόφαση. Η κίνηση διαδικασίας βάσει του άρθρου 88 παράγραφος 2 αποτέλεσε ενέργεια ουσιαστικής αμφοβήτησης της όποιας περαιτέρω υπαρέξης δικαιολογημένης εμπιστοσύνης (αν υπήρχε) ως προς την μη υπαρέξη ασυμβίβαστων ενισχύσεων.

(61) Η απόφαση 2001/224/EK και προηγούμενες αποφάσεις του Συμβουλίου για τις απαλλαγές δεν ήταν αποφάσεις για κρατικές ενισχύσεις. Πράγματι, η Επιτροπή από μακρού εξέφραζε αμφιβολίες ως προς το συμβιβάσιμο των απαλλαγών με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

(62) Όσον αφορά τη διάρκεια της έρευνας στην παρούσα υπόθεση, η Επιτροπή έκρινε αναγκαίο να αναμείνει την έκδοση της οδηγίας 2003/96/EK και να επεκτείνει τη διαδικασία με την απόφαση 2006/323/EK, προκειμένου να ζητήσει τις απόψεις των κρατών μελών σχετικά με την κατάσταση σε κάθε κράτος μέλος μετά τη μεταφορά της οδηγίας 2003/96/EK που επέτρεπε διάφορες πιθανές εξελίξεις. Εν πάση περιπτώσει, ένας «σώφρων επιχειρηματίας» θα πρέπει να γνωρίζει ότι από τη στιγμή που θα ξεκινήσει έρευνα για παράνομη ενίσχυση, εάν η έρευνα διαπιστώσει ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι ασυμβίβαστη με τη συνθήκη, είναι σχεδόν αναπόφευκτο η Επιτροπή να απαιτήσει τελικά την ανάκτηση της ενίσχυσης. Τα κράτη μέλη και οι δικαιούχοι θα μπορούσαν να είχαν πιέσει την Επιτροπή να περατώσει συντομότερα τη διαδικασία, εάν επιθυμούσαν να εξετάσουν εναλλακτικές επενδύσεις ή εναλλακτικά μέτρα συμμόρφωσης με το κοινοτικό πλαίσιο για τις περιβαλλοντικές ενισχύσεις.

(63) Για τους λόγους αυτούς, οι δικαιούχοι δεν μπορούν να επικαλούνται θέμα εφαρμογής της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης που αποκλείει την ανάκτηση της ασυμβίβαστης κρατικής ενίσχυσης μετά την 31η Δεκεμβρίου 2003, ούτε η ανάκτηση αποκλείεται με βάση την αρχή της ασφάλειας δικαίου.

7. ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

(64) Στην απόφασή του για την υπόθεση C-355/95P, *Textilwerke Deggendorf GmbH (TWD)* κατά Επιτροπής, το Δικαστήριο δήλωσε ότι «όταν η Επιτροπή εξετάζει αν μια κρατική ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, πρέπει να λαμβάνει υπόψη όλα τα στοιχεία που ασκούν επιρροή μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται, εφόσον συντρέχει περίπτωση, η κατάσταση που ήδη εκτιμήθηκε με προηγούμενη απόφαση, καθώς και οι υποχρεώσεις που η προηγούμενη αυτή απόφαση ενδεχομένως επέβαλε σε ένα κράτος μέλος». Σύμφωνα με το Δικαστήριο, το συμβιβάσιμο μιας νέας ενίσχυσης μπορεί να εξαρτάται από την ύπαρξη προηγούμενης παράνομης ενίσχυσης που δεν έχει επιστραφεί, αφού το σωρευτικό αποτέλεσμα των ενισχύσεων μπορεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό στην κοινή αγορά σε σημαντικό βαθμό. Συνεπώς η Επιτροπή, όταν εξετάζει το συμβιβάσιμο μιας κρατικής ενίσχυσης με την κοινή αγορά, έχει την δυνατότητα να λαμβάνει υπόψη της τόσο το σωρευτικό αποτέλεσμα αυτής της ενίσχυσης με μια παλαιότερη, όσο και το γεγονός ότι η παλαιότερη ενίσχυση δεν έχει επιστραφεί⁽²⁴⁾.

(65) Συνεπώς, κατ' εφαρμογή της εν λόγω νομολογίας, όταν η Επιτροπή αξιολογεί μια νέα ενίσχυση, λαμβάνει υπόψη της το γεγονός ότι οι δικαιούχοι μπορεί να μην έχουν συμμορφωθεί με προηγούμενες αποφάσεις της Επιτροπής με τις οποίες διατάσσεται η επιστροφή προηγούμενης παράνομης και ασυμβίβαστης ενίσχυσης. Στις περιπτώσεις αυτές, η Επιτροπή

⁽²³⁾ Βλ. υποσημείωση 17 ανωτέρω.

⁽²⁴⁾ Συλλογή 1997, σ. I-2549, παράγραφοι 25-27.

εξετάζει τα αποτελέσματα που έχει για τους δικαιούχους ο συνδυασμός της νέας ενίσχυσης με την παλαιά ασυμβίβαστη ενίσχυση που δεν έχει ακόμη επιστραφεί.

- (66) Η Γαλλία, η Ιρλανδία και η Ιταλία δεν έχουν ακόμη ανακτήσει την ενίσχυση που η Επιτροπή έκρινε ασυμβίβαστη με την απόφαση 2006/323/EK⁽²⁵⁾. Τα προς ανάκτηση ποσά, βάσει υπολογισμών των κρατών μελών και χωρίς τους τόκους, ανέρχονται σε 786 668 ευρώ, 8 095 881,43 ευρώ και 6 612 489,02 ευρώ αντίστοιχα. Ακόμη, η απόφαση αυτή χαρακτηρίζει ως ασυμβίβαστη και ενίσχυση που χορηγήθηκε για μια πρόσθετη περίοδο, η οποία θα πρέπει επίσης να ανακτηθεί. Η σώρευση των ενισχύσεων αυτών με άλλη συμβιβάσιμη ενίσχυση θα συνέχιζε να νοθεύει τον ανταγωνισμό σε βαθμό αντίθετο προς το κοινό συμφέρον ενώ δεν βρέθηκαν επιχειρήματα που να δικαιολογούν αυτή τη νόθευση. Συνεπώς, θα πρέπει να ανασταλεί η οποιαδήποτε καταβολή συμβιβάσιμης ενίσχυσης που περιγράφεται στο σημείο 50 παραπάνω μέχρις ότου ανακτηθεί από τους δικαιούχους το σύνολο των ασυμβίβαστων ενισχύσεων.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

- (67) Συμπεραίνεται ότι οι απαλλαγές από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης επί βαρέων πετρελαίων χρησιμοποιούμενων στην παραγωγή αλουμίνας, οι οποίες χορηγήθηκαν από τη Γαλλία, Ιρλανδία και Ιταλία από την 1η Ιανουαρίου 2004, συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης. Η ενίσχυση είναι εν μέρει ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά καθώς οι δικαιούχοι δεν κατέβαλαν σημαντικό μέρος του φόρου. Το τμήμα της απαλλαγής που υπερβαίνει το 20 % του φόρου που θα έπρεπε διαφορετικά να καταβληθεί ή τα 15 ευρώ ανά 1 000 kg, λαμβανομένου υπόψη του χαμηλότερου ποσού, μπορεί να κριθεί ότι συμβιβάζεται με την κοινή αγορά υπό την προϋπόθεση ότι χορηγείται για μέγιστο χρονικό διάστημα 10 ετών, μετά το οποίο πρέπει να επανεξεταστεί το συμβιβάσιμο της ενίσχυσης. Η εναπομένουσα ενίσχυση θα πρέπει να χαρακτηριστεί ως ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.
- (68) Η Γαλλία, Ιταλία και Ιρλανδία θα πρέπει να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την ανάκτηση της ασυμβίβαστης ενίσχυσης που χορηγήθηκε μετά την 1η Ιανουαρίου 2004 από τους δικαιούχους.
- (69) Η Γαλλία, Ιρλανδία και Ιταλία θα πρέπει να αναστείλουν την εφαρμογή των απαλλαγών μέχρις ότου ανακτήσουν από τους αντίστοιχους δικαιούχους την ενίσχυση που κρίθηκε ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά βάσει της απόφασης 2006/323/EK και της παρούσας απόφασης.
- (70) Οι γαλλικές, ιρλανδικές και ιταλικές αρχές θα πρέπει να διαβιβάσουν αμέσως αντίγραφο της παρούσας απόφασης στους δικαιούχους των μέτρων,

ΕΞΕΛΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Οι απαλλαγές από το φόρο ειδικής κατανάλωσης που χορηγήθηκαν από τη Γαλλία, την Ιρλανδία και την Ιταλία για το βαρύ πετρέλαιο

που χρησιμοποιήθηκε στην παραγωγή αλουμίνας από την 1η Ιανουαρίου 2004 συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης.

Άρθρο 2

Οι ενισχύσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 συμβιβάζονται με την κοινή αγορά εφόσον οι δικαιούχοι καταβάλουν τουλάχιστον το 20 % του ειδικού φόρου που θα καταβαλλόταν κανονικά ή το ελάχιστο επίπεδο φόρου που προσδιορίζεται από την οδηγία 2003/96 (15 ευρώ ανά 1 000 kg), λαμβανομένου υπόψη του χαμηλότερου ποσού, υπό την προϋπόθεση ότι η ενίσχυση έχει μέγιστη διάρκεια 10 ετών.

Άρθρο 3

Οι ενισχύσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά εφόσον οι δικαιούχοι δεν καταβάλουν τουλάχιστον το 20 % του ειδικού φόρου που θα καταβαλλόταν κανονικά ή το ελάχιστο κοινοτικό επίπεδο (15 ευρώ ανά 1 000 kg), λαμβανομένου υπόψη του χαμηλότερου ποσού.

Άρθρο 4

1. Η Γαλλία, η Ιρλανδία και η Ιταλία λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να ανακτήσουν από τους δικαιούχους τις ενισχύσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 και χορηγήθηκαν παρανόμως στους δικαιούχους.

2. Η ανάκτηση θα πραγματοποιηθεί χωρίς καθυστέρηση και σύμφωνα με τις διαδικασίες των εθνικών νομοθετικών ρυθμίσεων υπό την προϋπόθεση ότι αυτές επιτρέπουν την άμεση και αποτελεσματική εκτέλεση της απόφασης.

3. Επί των ποσών των ενισχύσεων που πρέπει να ανακτηθούν οφείλονται τόκοι από την ημερομηνία που τέθηκαν στη διάθεση των δικαιούχων μέχρι την ημερομηνία ανάκτησής τους. Οι τόκοι υπολογίζονται με τη μέθοδο του ανατοκισμού σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου V του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής⁽²⁶⁾.

4. Η Γαλλία, η Ιρλανδία και η Ιταλία θα ακυρώσουν κάθε καταβολή εκκρεμούσας ενίσχυσης που αναφέρεται στο άρθρο 3 από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης.

5. Η Γαλλία, η Ιρλανδία και η Ιταλία θα διασφαλίσουν την εκτέλεση της παρούσας απόφασης εντός τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησής της.

Άρθρο 5

Η Γαλλία, η Ιρλανδία και η Ιταλία θα αναστείλουν την καταβολή των ενισχύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 2 σε δικαιούχους που δεν έχουν ακόμη επιστρέψει τις ενισχύσεις που κρίθηκαν ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά με την απόφαση 2006/323/EK και των ενισχύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 3 της παρούσας απόφασης εφόσον καταβλήθηκαν παρανόμως στους δικαιούχους, προσαυξημένες με τους τόκους.

⁽²⁵⁾ Κατά της αποφάσεως έχει ασκηθεί προσφυγή στο Δικαστήριο, σύμφωνα όμως με το άρθρο 242 της συνθήκης ΕΚ, η προσφυγή δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

⁽²⁶⁾ ΕΕ L 140 της 30.4.2004, σ. 1.

Άρθρο 6

1. Η Γαλλία, η Ιρλανδία και η Ιταλία τηρούν ενήμερη την Επιτροπή σχετικά με την πρόοδο των εθνικών τους διαδικασιών στο θέμα της εφαρμογής της παρούσας απόφασης μέχρι την ολοκλήρωση των εν λόγω διαδικασιών.

2. Εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, η Γαλλία, η Ιρλανδία και η Ιταλία ενημερώνουν την Επιτροπή για το συνολικό ποσό που πρέπει να ανακτηθεί από τους δικαιούχους, χρησιμοποιώντας τον πίνακα του παραρτήματος όπου αναγράφουν χωριστά το κεφάλαιο και τους τόκους, υποβάλλουν δε λεπτομερή περιγραφή των μέτρων που έχουν ήδη λάβει και προγραμματίζει για να συμμορφωθούν με την παρούσα απόφαση. Εντός του ιδίου χρονικού διαστήματος, διαβιβάζουν στην Επιτροπή όλα τα έγγραφα που αποδεικνύουν ότι έχει δοθεί εντολή στους δικαιούχους να επιστρέψουν τις ενισχύσεις.

3. Εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, η Γαλλία, η Ιρλανδία και η Ιταλία υποβάλλουν στην Επιτροπή αποδεικτικά στοιχεία ότι έχουν συμμορφωθεί με το άρθρο 6.

4. Μετά τη λήξη των προθεσμιών που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3, η Γαλλία, η Ιρλανδία και η Ιταλία υποβάλλουν, κατόπιν απλής αιτήσεως της Επιτροπής, έκθεση σχετικά με τα μέτρα που έχουν ήδη λάβει και προγραμματίζει για να συμμορφωθούν με την παρούσα απόφαση. Στην έκθεση θα περιλαμβάνονται επίσης λεπτομερείς πληροφορίες για τα ποσά των ενισχύσεων και των τόκων που έχουν ήδη ανακτηθεί από τους δικαιούχους.

Άρθρο 7

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη Γαλλική Δημοκρατία, την Ιρλανδία και την Ιταλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 7 Φεβρουαρίου 2007.

Για την Επιτροπή

Neelie KROES

Μέλος της Επιτροπής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πληροφορίες για τα ποσά της ενίσχυσης που έχουν ληφθεί, που πρέπει να ανακτηθούν και που έχουν ήδη ανακτηθεί (*)

Δικαιούχος	Συνολικό ποσό ληφθείσας ενίσχυσης	Συνολικό ποσό προς ανάκτηση (Κεφάλαιο)	Συνολικό ποσό που έχει επιστραφεί	
			Κεφάλαιο	Τόκοι ανάκτησης

(*) Εκατομμύρια εθνικού νομίσματος.